Abraham Lincoln

Udgivet i Anledning af hans Hundrede-Aars Fødselsdag, den 12te Februar 1909.

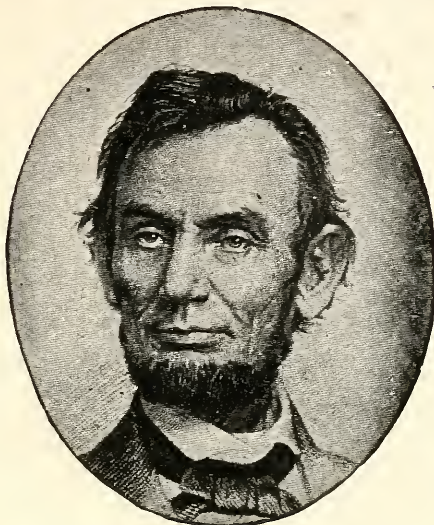
Efter de bedste engelske Kilder

ved

N. N. Rønning.

K. C. Holter Publishing Co.
416 8th Avenue So.
Minneapolis, Minn.

Abraham Lincoln

Udgivet i Anledning af hans Hundrede-Aars Fødselsdag, den 12te Februar 1909.

Efter de bedste engelske Kilder

ved

N. N. Rønning.

K. C. Holter Publishing Co.
416 8th Avenue So.
Minneapolis, Minn.

Forord.

Første Gang jeg læste om Lincoln.

Jeg mindes saa vel første Gang jeg læste om Abraham Lincoln, som om det var igaar, og dog er det en hel Stund siden. Jeg var bare ni eller ti Aar gammel, da jeg en Dag fik fat paa en ny Bog. Det var en vakker Sommerdag og jeg gik ud i Haven og satte mig under det store Æbletræ og begyndte at læse. I den Tid slugte jeg en Masse Eventyr. Bedst syntes jeg om Eventyret om Askeladden, som ikke fik Lov at være med de andre Brødre, naar de drog afsted for at prøve sin Lykke, men som dog med Tiden vandt stor Ære og Berømmelse, ja den vakre Prinsessen med og halve Kongeriget.

Jeg var dog begyndt at tvile paa om disse Historier var sande; thi der var nok af dem, som kunde fortælle mig, at Eventyrene var bare Tøv og Tull. Men den Historie jeg læste den straalende Solskinsdag i Haven der hjemme forekom mig maatte være sand, hvormeget den end lignede et Eventyr. Det var en Historie om en Fattiggut, som vokste op i de trangeste Kaar langt ude i Vildnisset, men som dog blev Fyrste for et stort Folk. Han var saa god og høisindet som han var keitet og nanselig af Udseende. Han blev Middel til at flere Millioner Slaver fik sin Frihed. Men saa blev han rammet af Morderhaand og blev baaret til Graven, mens hele Lan-

det laa i Graad. Da jeg havde læst Historien, den var meget kort, skinnede vistnok Solen lige klart paa Mark og Eng og fjerne Fjelde, men hele Landskabet laa som i en Taage. Den overvældende Sorg, der havde rammet det store Folk i det fjerne Vesten, havde fundet sig Vei til Bondeguttens Sjæl — langt inde mellem de norske Fjelde.

Siden den Dag har Abraham Lincoln staaet for mig som en af Verdens største og bedste Mænd. Efter jeg kom hid til Lincolns Land fik jeg Anledning til at gjøre mig lidt nøiere bekjendt baade med Lincolns Liv og den Periode i den amerikanske Historie, da han, den ærlige, samvittighedsfulde, viljesterke, klarsynte Mand kom fra det dengang fjerne Vesten til Landets Hovedstad for at tage Nationens Ror i sin Haand, just som ildevarslende Skyer begyndte at rage op over Horisonten med Lynglimt og Tordenens tunge Rullen. Ingen vidste bedre end han, hvad dette betød. I mange Aar havde han læst Tidens Tegn. Han trak sig ikke tilbage. Fristende Røster raabte: Spar dig selv. Men han vilde ikke spare sig selv. Fra Barnsben af havde han altid lydt Pligtens Bud. Det vigtigste Spørgsmaal for ham havde altid været: Hvad er ret? Og naar Svaret var fundet, var der intet, der kunde bevæge ham til at vige fra den rette Vei.

To Ting stod klarere for Lincoln end for nogen anden af den Tids ledende Mænd. Det ene var, at Slaveri var Synd. Det andet, at Unionens Skjæbne stod paa Spil. Alt som kunde gjøres for ialfald at stanse Slaveriets Udbredelse og redde Unionen maatte gjøres, men hvis intet mere kunde gjøres for at afværge Stormen, saa fik det i Guds Navn staa til. Og Stormen kom.

Den fandt ham ved Roret ved Nat og ved Dag. Den store knoglede Haand slap ikke Taget, og det sorgtunge Blik veg ikke fra Maalet. Skibet holdt mange Gange paa at gaa under. Og den store, taalmodige Mand som sad ved Roret maatte ofte klage med Salmisten: „Dødens Rædsler er faldne over mig." Og naar Rædslerne var størst var han ofte alene. Dog han var ikke alene. Gud var ham forunderlig nær.

Men just som et sterkt prøvet Folk begyndte at takke Gud for Fred og Frelse, kom det bitreste Bud, der nogensine bragtes det amerikanske Folk: Lincoln var dræbt.

Ofte mens jeg her i Landet læste denne Historie fløi Tanken tilbage til den barfodede Gjætergut under Æbletræet og jeg glædede mig ikke alene over, at Begeistringen for Lincoln, som tændtes i Guttens Sjæl, var ikke noget at skamme sig for, men at Begeistringen brændte klarere og sterkere jo mere jeg læste, des bedre jeg lærte ham at kjende.

I dyb Taknemlighed til Lincolns Minde er det, at jeg har samlet og oversat fra de mest troværdige Kilder hans Biografi. Jeg har søgt at fremstille de ledende Kjendsgjerninger uden videre Bemerkninger eller Kommentar. Det er ikke saameget om at gjøre at høre hvad denne eller hin synes om Lincoln. Kjendsgjerningerne er saa merkelige, at de alene vil tale sit eget mægtige Sprog ned gjennem Tiderne.

Minneapolis, Minn., i Oktober 1908.

N. N. Rønning.

Første Kapitel.

Lincolns Slegt — Thomas Lincoln og Nancy Hanks — Hans Fødsel i en usel Loghytte — Barneaarene — Reddes fra at drukne — Skolegang — Han „præker" for sine Kamerater — Forældrene flytter til Indiana.

Det er som en Regel lidt tørt at læse om en Mands Forældre, men det er dog nødvendigt at vide lidt om dem, skal man forstaa Manden. Før vi begynder at fortælle Abraham Lincolns Historie skal vi berette lidt om hans Forældre. Der har været skrevet meget om dem, som ikke er bygget paa Kjendsgjerninger. Vi har hentet vore Oplysninger fra Forfattere, som nøie har studeret det lille man med nogenlunde Sikkerhed ved om dem. Om Moderen fortæller disse Forfattere omtrent det samme. Om Faderen derimod er der lidt delte Opfatninger. Disse vil komme til Orde i følgende Blade.

Abraham Lincolns Fader, Thomas Lincoln, var Søn af en nokså velstaaende Kentucky Pioner, som nedstammede fra en bra Slegt. Han kom fra Virginia til Kentucky, hvor han kjøbte en stor Landstrækning. Han blev dræbt af Indianerne og efterlod sig en stor Familie. Ifølge Loven i Kentucky fik den ældste Søn næsten hele Arven, og den yngste, Thomas Lincoln, fik sørge for sig selv. Da denne yngste Søn var blit voksen, giftede han sig den 10de Juni 1806, i Beechland, Ky., til en ung

Kvinde tilhørende en velkjendt Familie i Nabolaget. Hendes Navn var Nancy Hanks. Thomas Lincoln og Nancy Hanks var altsaa Abraham Lincolns Forældre.

Hvad Slags Mennesker var nu disse to? Herpaa giver Ida Tarbell følgende Svar:

„Det har været sagt af dem, som ikke har undersøgt Sagen, at Nancy Hanks gjorde et daarligt Valg, da hun giftede sig med Thomas Lincoln. Men Fakta støtter ikke denne Teori. Thomas Lincoln var fra Barndommen bleven tvungen til at sørge for sig selv i en ny og urydDet Egn. Skjønt han streifede meget om havde han ikke nogen daarlige Vaner. Han var afholdende og ærlig. Han var en Kirkegjænger, og ifølge Traditionen var han en kraftig Forsvarer af sine religiøse Principer. Han havde noksaa afgjorte Meninger om Slaveriet og disse Meninger stemte ikke overens med den almindelige Opfatning. En af hans gamle Venner siger om ham og hans Hustru, Nancy Hanks, at de var „gjennemtrængte af Opfatninger om Slaveriets Grusomhed og Uretfærdighed og om Menneskets Rettigheder, saasom tolket af Thomas Jefferson og Thomas Paine". Disse Fakta viser, at han maa have været en Mand med adskillig Intelligense. Han havde et Haandverk og eiede en Farm.

„Med Hensyn til Nancy Hanks, saa ved man mindre om hende. Hvad Naturanlæg, Uddannelse og Tiltag angaar, stod hun ifølge Traditionen adskillig over sin Mand. Hun havde Ord for at være flink til at spinde og til at udføre andre Husholdningsgjerninger."

Vi skal senere høre mere om hans Forældre.

Efter sit Giftermaal slog Thomas Lincoln sig ned i Elizabethtown. Hans Hjem var en Loghytte; men paa den Tid havde jo svært faa Folk i den Stat noget andet.

Kentucky havde været i Unionen kun fjorten Aar. Thomas Lincolns Hjem var vistnok jevngodt med de fleste andres. Han var en anbetroet Mand i Nabolaget og blev i 1816 udnævnt til Veiopsynsmand. Det var i Elizabethtown, at deres første Barn blev født. Straks derefter besluttede Thomas at forene Farming med sit Haandverk og han flyttede til en Farm, han havde kjøbt i 1803 i Hardin County. Her var det, at Lincoln-Familien boede, da deres andet Barn blev født, den 12te Februar 1809. Den lille Nykommer fik Navnet Abraham efter Bedstefaderen.

Det Hjem, hvortil dette Barn kom, var ligt de andre Hjem blandt de fattige Pionerer — et Hus med kun et Værelse, med en stor Skorsten uden Pibe, med bare et Vindu og en daarlig Dør. Man har gjort det til langt værre end det var, naar man har beskrevet Abraham Lincolns Barndomshjem. Dr. Graham, som er den bedste Autoritet angaaende Lincolns Barndom, og som kjendte Thomas Lincoln godt, siger paa det bestemteste, „at det er bare Snak, at Tom Lincoln holdt sin Hustru i et aabent Skur om Vinteren. De eiede en Ko og en Kalv, havde Melk og Smør og en god Fjerdyne — jeg har selv sovet paa den. De havde hjemmevævet Sengeklæder, store og smaa Kar og Kopper, Væv og Rok. Tom Lincoln var en Mand, der sørgede for sin Hustru."

Lincolns Hjem var uden Tvil noksaa simpelt, men det var Bostedet for en lykkelig Familie, og af Fattigdom følte vistnok det lille Barn saare lidet. Han vokste og blev sterk og livlig, og lærte snart hvor megen Fornøielse der er for et Barn, som er født paa Landet. Han havde flere Kamerater. Der var hans Søster Nancy eller Sarah — hun gaar under begge Navn — to Aar

ældre; der var hans Moders Fætter, Dennis Friend (sædvanlig kaldt Dennis Hanks) ti Aar ældre. Dennis var en livlig og opfindsom Krabat. Der var ogsaa flere Nabogutter. En af dem, Austin Gollaher, levede til han var over nitti Aar gammel. Han fortalte med Stolthed, hvorledes han legte med unge Lincoln i Høvelflishaugen i Snedkerverkstedet hos dennes Fader, gik paa Jagt, tog sig Ture gjennem Skogen og engang endog frelste hans Liv.

„Ja," pleiede Mr. Gollaher at sige, „Historien om at jeg engang frelste Abraham Lincolns Liv er sand. Han og jeg havde gaaet sammen paa Skole et Aar eller mere, og holdt meget af hinanden. Det blev slut med Skolen, da der var saa faa Skolebørn, og vi saa ikke hverandre paa en god Stund. En Søndag besøgte min Moder Lincolns og tog mig med. Abraham og jeg legte sammen hele Dagen. Tilsidst skulde vi gaa over en Bæk for at gaa paa Jagt efter nogle „Partridges", som unge Lincoln havde seet Dagen før. Bækken gik høi efter det svære Regn og da Lincoln skulde gaa over paa en smal Stok, faldt han i Vandet. Ingen af os kunde svømme. Jeg fik fat paa en lang Stang og holdt den ud til „Abe". Han greb fat i den og jeg drog ham tillands. Han var næsten død og jeg blev skrækkelig ræd. Jeg rullede og bankede ham alt jeg orkede. Saa tog jeg ham ved Armene og rystede ham, mens Vandet randt ud af hans Mund. Paa denne Maade fik jeg ham til Bevidsthed og han var snart bra igjen.

„Men nu stod vi foran en ny Vanskelighed. Dersom vore Mødre saa vore vaade Klæder, vilde det bli Bank. Dette frygtede vi af Erfaring og besluttede at undgaa. Det var i Juni og Solen var meget varm og vi tørrede

snart vore Klæder ved at sprede dem paa Stenene. Vi lovte hverandre aldrig at fortælle denne Hændelse, og jeg gjorde det heller ikke før efter Lincolns sørgelige Død."

Da Gutten var omtrent fire Aar gammel flyttede hans Fader til en Farm femten Mil længer nordøst, og her begyndte Abraham at gaa paa Skole. Den Tid var Skoler kun noget tilfældigt. Det kom an paa om en eller anden ung Mand kom rundt, som tilbød sig at holde Skole mens han saa sig om efter noget andet og bedre. Skoletiden varede almindelig saa længe som Settlerne havde Raad til at give Læreren Logis og Mad og lidt i Løn. Den vigtigste Betingelse hos en Lærer var tilstrækkelig Styrke til at holde de store Gutter i Orden.

Mange af disse omreisende Skolelærere var Katoliker. Lincolns første Lærer, Zachariah Riney, var Katolik. Om hans anden Lærer, Caleb Hagel, ved vi endnu mindre end om Riney. Mr. Gollaher siger om Abraham Lincoln, at i de Dage, da han var hans Skolekamerat, „var han en usædvanlig flink Gut paa Skolen og gjorde store Fremskridt i sine Fag. Ja, han lærte hurtigere end nogen af sine Kamerater. Skjønt han var saa ung læste han haardt. Han pleiede at samle „Spicewood bushes", hugge dem op paa en Huggestabbe og brænde to eller tre ad Gangen, saa han kunde se at læse."

Uden Tvil havde Guttens Mor noget at gjøre med denne Belysning. Ifølge Traditionen gjorde Mrs. Lincoln sit bedste for at lære Børnene alt hun kunde, og ved hendes Knæ hørte de alle de bibelske Fortællinger og forresten de Eventyr og Sagn, som hun havde været istand at samle i sit noksaa indskrænkede Liv.

Ved Siden af disse „ABC Skoler", som Lincoln

kaldte dem, var der kun et andet Oplysningsmiddel i de Dage i Kentucky, og det var Prædikener. Prædikanterne var omreisende lig Skolelærerne, af de forskjellige Bekjendelser, som en Regel ulærde, men den Moral de lærte var i hele taget sund, og de gjorde uden Tvil meget til at hold Pionerernes Samvittighed vaagen. De havde vistnok ikke meget at gjøre med Lincolns moralske Opdragelse, skjønt det var af dem han fik sine første Begreber om at tale offentlig. I flere Aar var det en af hans største Fornøielser at samle sine Kamerater om sig og prædike og banke i „Prækestolen" indtil hans Tilhørere blev rent forskrækkede eller ogsaa brast i Taarer.

Saasnart Gutten var stor nok til at gaa med Faderen ud paa Ageren, maatte han hjælpe til med Arbeidet, bære Redskaber, hente Vand, plukke Bær osv. Han blev kjendt med hver Fod Jord paa Faderens Farm og mange Aar senere, da han var blit President af de Forenede Stater, beskrev han hvorledes Farmen saa ud til Dr. J. J. Wright af Emporia, Kansas. „Mr. President, hvad vilde De synes om at besøge Deres gamle Hjem i Kentucky, naar Krigen er endt?" blev han spurgt. „Det skulde jeg like svært godt," svarede Lincoln. „Jeg mindes det gamle Hjem meget vel. Der var tre Agre paa vor Farm. Den laa i en Dal, omringet af høie Bakker. Naar der paa Høiene faldt meget Regn, blev Bækkene overfyldte og Vandet flød ud over Farmen. Det sidste jeg kommer ihu, var noget jeg gjorde der en Lørdag Eftermiddag; de andre Gutter plantede Mais i hvad vi kaldte den store Ager. Den var syv Acres stor — og jeg plantede „Pumpkin seed." Jeg plantede et Frø i hveranden Haug og hveranden Rand. Den næste Morgen kom der et svært Regn paa Høiene. Der regnede

ikke det mindste i Dalen, men Vandet kom ned gjennem Bækkene og vaskede en stor Del af Jorden, Maisen og „Pumpkin seed" rent bort af Ageren."

I 1816 indtraf der en stor Begivenhed i Lincolns Liv. Hans Fader flyttede fra Kentucky til Indiana. Denne Flytning var delvis paagrund af Slaveriet, men væsentlig paagrund af, at det var saa vanskeligt at faa Eiendomsret til Landet i Kentucky, siger hans Søn. Det skyldtes vistnok ogsaa den dragende Magt, som Frontierne altid har for dem, som er lidt eventyrligt anlagt. Det tør ogsaa hænde, at Thomas Lincoln reiste paagrund af de Breve han fik fra sin Broder Joseph, som havde settlet ved Big Blue Elven i Indiana. Nok er det, at Høsten 1816 tog Thomas Lincoln Hustru og Børn og det lille Husgeraad de havde og begav sig afsted paa Hesteryg og med Vogn til den Farm, som han paa en tidligere Reise havde udseet sig. Denne Farm ligger i Nærheden af Little Pigeon Creek, omtrent en og en halv Mil østenfor Gentryville, i Spencer County. Den laa midt i tykke Skogen, og man maatte hugge sig Vei for at komme frem.

For en Gut i Syvaarsalderen, frisk og sterk og uden Ansvar, maa en saadan Tur have været fuld af Fornøielse og Eventyr. Der var jo uafladelig nye Scener og nye Erfaringer. Lille Abraham saa nu større Skove end han nogensinde havde seet, hvor der vrimlede af mangeslags merkelige Dyr og Fugle. Han kom ogsaa til en Elv, der saa ud som en Sjø, saa stor var den. For Forældrene var det nok en noksaa besværlig Reise, men for Børnene ved deres Side var det en forunderlig Vandring ind i det ukjendte.

Da de kom frem til den nye Farm blev en Øks lagt i Guttens Hænder og han maatte hjælpe til at bygge et

Hus og rydde Grunden for en liden Agerflek. Der var vistnok faa simplere Hjem i Indiana end det, som Lincoln-Familien maatte bo i. Hytten havde bare et Værelse med et lidet Loft ovenpaa. I en længere Tid havde det hverken Vindu, Dør eller Gulv. Der var ikke engang et Oljepapir over et Hul i Væggen, der kunde tjene som et Slags Vindu.

Møblerne havde de selv lavet. Borde og Stole var kun Planker, tilhugne med Øksen, hvori var boret Huller og indsat Ben. Sengen bestod af Stænger, der holdtes oppe ved to Stolper paa den ene Side og ved at fæstes i Huller boret i en af Stokkene i Væggen paa den anden Side. Lille Abrahams Seng var endnu mere primitiv. Han sov paa en Haug tørt Løv i det ene Hjørne af Loftet. Dette naaede han ved Hjælp af sterke, korte Pinder fæstet til Væggen.

Deres Føde var simpel, men tilstrækkelig. Den største Vanskelighed var at faa lidt Omveksling. Af Vildt var der flere Slags — Hjort, Bjørn, Ænder og vilde **Kalkuner**. Der var Fisk i Elven og mange Slags Bær og Frugter i Skoven om Sommeren, og disse blev tørret for Vinterbrug. Men at faa Hvede og faa den malet var den største Vanskelighed. Det var en stor Dag blandt den Tids Pionerer, naar man fik de første Hvedebrød. Maisbrød var det almindelige i Lincolns Hjem. Hvedebrød var en Ret kun for Søndagsmorgen.

Poteter var den eneste Madvare, hvoraf de havde nok, og der gaves Tider i Lincoln-Familien, da det var den eneste Mad paa Bordet. At det var Tilfældet fremgaar af den saa ofte citerte Bemerkning, Abraham gjorde til sin Fader, da denne havde læst for Maden, „at det var temmelig daarlige Velsignelser". Ikke var Poteter alene

det eneste de undertiden havde til Middag. En af deres Naboer fortæller, at da han engang besøgte Lincolns, spiste de raa Potetstykker istedetfor Æbler eller anden Frugt.

Andet Kapitel.

Moderens Død — Abraham maa arbeide for andre — Interessante Smaatræk fra hans Guttedage — Hvorledes han læste — Holder Taler for Arbeidsfolkene — Hans Tungsind.

Efter Nancy Lincolns Død kan man ikke tænke sig et mere trist Sted end dette Pionerhjem, nu da dets ledende Aand var borte. Om en Stund reiste Thomas Lincoln til Kentucky og kom tilbage med en ny Hustru, Sally Brooks Johnston, en Enke med tre Børn, John, Sarah og Mathilde. Den nye Moder kom vel forsynet med Husgeraad, idet hun bragte flere Møbler med, hvis Lighed den lille Abraham nok ikke havde seet: en fin Komode, et Bord, flere Stole, en stor Klædeskiste, Kogeredskaber, Knive, Gafler, Sengeklæder og andre Gjenstande. Hun var en energisk, driftig og mild Kvinde; hun gjorde snart Hjemmet hyggeligt og lærte Børnene Renslighed og god Opførsel.

Abraham var ti Aar gammel, da hans nye Moder kom fra Kentucky, og han var allerede dengang af ikke saa liden Betydning i Familien. Han var usædvanlig sterk for sin Alder, og det Arbeide, han kunde udføre paa en Dag, var til megen Hjælp for hans Fader. Den Øks, der var lagt i hans Hænder, forat han kunde være

med at rydde Grunden, havde ikke faaet Lov til at hvile. Han sagde engang selv, at fra den Tid til sit 23de Aar brugte han næsten hele Tiden dette meget nyttige Instrument. Forresten kjørte han „Teamet“ og hug ned Smaabuskene, hvormed Kreaturene ofte blev fodret. Han lærte at pløie, at slaa, at terske med Plygel, at vifte Hveden ren med store Tæpper og at tage Kornet til Møllen for at faa det malet. I Korthed, han lærte de forskjellige Ting, som en Farmergut maa lære. Ja, saa godt lærte han at udføre disse Arbeider, at naar Faderen ikke selv trængte ham, hyrte han ham ud til Naboerne. Thomas Lincoln lærte ham ogsaa at snedkere og holdt ham til Arbeide det meste af Tiden som sin Assistent. Der findes Huse den Dag idag i Nærheden af Gentryville, hvorom det siges, at Abraham var med at bygge dem.

Som han vokste til, blev han en af de sterkeste og mest populære Arbeidsgutter i Nabolaget, og meget af Tiden pleiede han at arbeide for Naboerne for 25 Cents Dagen, der blev betalt til hans Fader. Ved Siden af at arbeide baade ude og inde, hjalp han Kvinderne i Fjøset. Han var villig til at bære Vand, tænde Ild og endog passe paa „Babyen“. Intet Under, at en Arbeider, der aldrig negtede at gjøre nogen Ting, som dertil kunde slaa kraftigere og hugge en Øks dybere end nogen anden i hele Nabolaget og som paa samme Tid hjalp Kvinderne i deres Arbeide, aldrig manglede Arbeide i Gentryville.

Af de mange Arbeider, som hans noksaa haarde Liv bragte ham, var der intet han likte bedre end at gaa til Møllen. Det var muligens fordi at det gav ham adskillig Fritid. Maskineriet i Møllen var noksaa simpelt og hver Mand maatte vente paa sin Tur til at faa malet, og dette kunde trække i Langdrag. Det fortælles om

en Pioner i Illinois, at han maatte vente saa længe ved Møllen, at han og hans Hest havde fortæret alt Kornet, da hans Tur kom, saa der var intet at male. Denne Venten gav Anledning til at fortælle Skrøner, og at lytte til og fortælle Skrøner var allerede dengang Lincolns Liv.

Om Lincolns Liv var haardt var det dog ikke foruden Fornøielse. Hjemme var det lille Hus fuldt af Liv og Leven. Der var Abraham, hans Søster, hans Stedsøster og to Stedbrødre og en Kusine af Nancy Lincoln. Der var ogsaa Dennis (Friend) Hanks, hvem et Uheld havde gjort til en Indvaaner i Lincolns Hjem. De var da nok til at kunne hindre Tiden fra at bli lang. Thomas Lincoln og Dennis Hanks var begge berømte Skrønemagere, og Lincoln-Familien tilbragte mangen en hyggelig Kveld ved at fortælle saadanne Historier, Skrøner og Eventyr, som en eller anden af dem havde hørt.

Gutterne gik naturligvis paa Jagt. Abraham blev aldrig en svær Jæger. Han havde ikke Hjertelag til at dræbe nogenting. I en merkelig Biografi af sig selv, skrevet i tredie Person, som Lincoln skrev paa en Vens Opfordring i 1860, siger han om sine Bedrifter som en Jæger: „Nogle faa Dage før han var otte Aar gammel, mens hans Fader var borte, kom der en Flok af vilde Kalkuner henimod den nye Loghytte. Abraham stod inde i Hytten og med en Rifle skjød han gjennem en af Sprækkerne og dræbte en af Fuglene. Han har siden den Tid aldrig skudt paa større Vildt.“ Denne Historie er bekræftet af Dennis Hanks, som siger, at „der er ingen Tvil om, at Lincoln dræbte denne Kalkun. Han gjorde det med sin Faders Rifle. Jeg har dræbt over Hundrede

Hjorte og Daadyr med den selv, og flere Kalkuner end jeg kan tælle."

Men der var andre Fornøielser, som han nød langt mere. Han gik om Sommerkveldene til Elven at svømme og fiske sammen med de andre Gutter. Han tog Ryggetag, hoppede og sprang Kapløb i Middagsstunden. Han var tilstede hvergang der var Hestevæddeløb og Rævejagt. Overalt var han velkommen paagrund af sine Anekdoter, sine morsomme Bemerkninger, sin livlige Natur og en vis Slags Høflighed. Hans Skolelærer havde givet Eleverne lidt Undervisning i Manerer, og det ser ud til, at Lincoln havde lagt dem paa Hjerte, thi en Mrs. Crawford fortæller, at han aldrig mødte hende uden at tage af sig Hatten.

Ungdommen kom naturligvis sammen, baade Gutter og Piger. Lincoln var altid den, som bragte ind den største Træstok og lagde paa Ilden. De unge satte sig da rundt Skorstenen og fortalte Historier, og stirrede paa de flyvende Gnister og spaaede hinanden. Han fulgte med til de forskjellige selskabelige Sammenkomster, som for Eksempel „Staveprøve" eller „Spelling match". Men det var ikke ofte, at han fik Lov til at være med i selve Stavningen, thi den som valgte først, valgte altid Lincoln, og det betød, at den Side vilde vinde, thi han var den, som kunde klare sig længst.

Hans Liv var ikke uden Tragedier, og disse Tragedier havde lagt et Alvor i den unge Guts Sjæl, der med Tiden blev et af hans ledende Karaktertræk. Hans Hang til Melankoli arvede han fra Moderen. Saa tidlig som 1816, da Familien skulde flytte til Indiana, havde Nancy Lincoln taget sin Gut og Pige til en liden Grav, hvor hendes yngste Barn laa begravet. De tre bad da Far-

vel til den lille, som Børnene neppe havde kunnet mindes, men Moderens Sorg var saa gribende, at Gutten aldrig glemte denne Scene.

To Aar senere saa han sin Fader lave en Kiste. Den blev Moderen lagt i og begravet næsten uden saa meget som en Bøn. Ung som han var, saa var det dog paagrund af hans Bestræbelse, at en Prest kom did tre Maaneder senere fra Kentucky for at holde en Prædiken og udføre Begravelsesceremonierne, som Gutten syntes var nødvendige til den afdødes Ære. Ligesaa sørgelig som Moderens Død var Søsterens. Han havde kun en Søster, Sarah. Hun blev gift med Aaron Grigsley i 1826 og døde halvandet Aar senere i Barnefødsel, en Død, der vistnok gjorde et mægtig Indtryk paa Broderen.

Ved Siden af disse Familiesorger var der baade Nød og Forbrydelser i Nabolaget, der vakte hans Medlidenhed og stemte ham til Alvor. En Dag blev en af hans Kamerater pludselig sindssyg. Den unge Mand blev aldrig bra igjen, men blev en fuldstændig Idiot. Hele Natten lang nynnede han sørgmodige Sange, og Lincoln fortæller selv, at han følte saadan sælsom Interesse i denne Sygdom, at han pleiede at staa tidlig op om Morgenen for at gaa over Markerne til det Sted, hvor Gutten var, og lytte til Begravelsessangene over den tabte Forstand. Abraham var en Gut med et følsomt Sind og en livlig Indbildningskraft.

Et af Mr. Lincolns Karaktertræk som ung Gut — og det fulgte med ham hele Livet — var hans Venlighed mod alle levende Væsener. En yndet Fornøielse blandt Ungdommen i Pigeon Creek var at fange en Skildpadde og lægge et gloende Kul paa dens Ryg og saa more sig ved at se den vride sig i Smerte. Den unge Dyreven

pleiede at udtale sig paa det kraftigste mod denne Grusomhed; undertiden nedskrev han sine Tanker og Formaninger paa Papir og læste dem for Gutterne. En anden Eiendommelighed ved ham, baade som Ungdom og voksen Mand, var hans Vane at læse overfladisk og uden Sammenhæng. En liden Bog kunde han gjennemlæse paa en Gang; i en større Bog læste han samvittighedsfuldt nogle faa Kapitler, og saa fløi han gjennem Resten. Saadanne Bøger som Weems „Washington" læste han fra Begyndelse til Ende; „Robinson Crusoe" læste han her og der som det faldt i hans Smag, og tilsidst læste han kanske det hele. „Æsops Fabler" og „Pilgrims Vandring" læste han i stykkevis.

Han var overmaade glad i Bøger, men han brydde sig ikke om at læse svært længe den samme Bog ad Gangen. En langtrukken og vidtløftig Bog læste han meget sjelden. Han pleiede at nedtegne saadanne Ting, som særlig vakte hans Opmerksomhed enten det nu var Filosofi, Digt eller Historie. Han gjorde det ikke saameget for at fæste Ordene i Hukommelsen som for at slaa fast Tanken. Efter at have nedskrevet Citaterne, studerte han dem, lagde dem saa tilside for senere igjen at se paa dem; dersom han da efter at have overveiet dem Gang paa Gang syntes, at de havde stor Værdi, forsøgte han at komme dem ihu for stedse. Til at skrive paa brugte han ubrugte Papirlapper, Diktatbøger osv. Det var ikke rart med Bøger i hans Dage. Thomas Lincoln eiede i Virkeligheden ikke nogen anden Bog end Bibelen. Hans Søns Kjendskab til Literatur ved Siden af hvad han havde lært i sine Skolebøger var begrænset af de Bøger han fik laane af Naboer. Men Naboerne havde heller ikke noget stort Bibliotek. Josef Crawford havde en Bog,

som kaldtes „A Life of Washington". Dens Indhold bestod af en hel Del dumme Anekdoter fra Livet i Virginia i gamle Dage. Abraham laante denne Bog og læste den om Kveldene. En Nat blev den ødelagt af Regnet, og Lincoln strøg med engang afsted til Eieren og fortalte ham om Ulykken samt gav den forresten unødvendige Oplysning, at han ikke kunde betale for Bogen. De to blev da forligte om, at den unge Gut skulde arbeide tre Dage for Crawford som Erstatning. Der kan ikke være stort at sige om dette. Daglønnen i den Tid var meget lav og Bøgerne var sjeldne. Der var ingen Boghandel nærmere end Louisville, og Tabet af en slig Bog i et saadant Nabolag var næsten uerstattelig. Det er endog tvilsomt om Crawford vilde godvilligt have givet Slip paa Bogen for tre Dages Arbeide, men Lincoln følte sig fornærmet over Crawfords Fremgangsmaade og derefter pleiede han at underholde Naboerne med at digte nogle mindre smigrende Viser om Crawford. Dette Træk hos Lincoln varede ikke længe. Han vendte flere saadanne ungdommelige Streger Ryggen alt eftersom hans Aand udviklede sig, og som en Mand var han ligesaa høisindet og elskværdig som han i Slyngelalderen kunde være hevngjerrig og sarkastisk.

Lincoln havde altid for Vane at ligge, naar han læste eller studerte. Denne Vane havde han saalænge han levede. Han likte ogsaa at læse, naar han sad ved Bordet og spiste. Han fandt altid Fornøielse i at læse høit eller tale om hvad han havde læst til en Kamerat. Da han studerte Geometri, fik han en Staldkarl til at lytte til sig, naar han forklarte de forskjellige Opgaver.

I sine Ungdomsdage kunde man have fundet Lincoln oppe paa Loftet eller under et Træ eller hvorsomhelst i

en Skygge eller paa et afsides Sted ivrigt optaget med at læse en Bog. Paa en stor Træspade nedskrev han saa de ledende Tanker. Med sin Kniv skrabede han af Skriften og fortsatte videre paa samme Maade. Saa snart han kom hjem eller kom iro, tog han atter fat paa Bogen, om han havde nogen, og hvis ikke, saa studerte han sine med Kridt nedtegnede Notitser. Naar han ikke kunde komme i Besiddelse af en Bog ved at laane den, gik han did, hvor Bogen var og læste den der. Blandt andre Bøger som han læste paa denne Maade var „Lovbog for Staten Indiana", som en ved Navn Turnham eiede. Denne Bog vakte hos ham Ønsket at blive Sagfører.

Ganske tidlig lagde Abraham for Dagen Anlæg som offentlig Taler; hvor som helst han kunde samle en Flok Mennesker var han færdig til at holde en Tale. Hans Tale handlede som en Regel om almindelige kjendte Ting, og „undertiden blev den til et Digt og undertiden til en Præken". Ofte hændte det, at naar de ældre Folk var paa „Meetin'," opbyggede den unge Taler de unge Mennesker hjemme med en Præken. Ved saadanne Anledninger fulgte han den almindelige Orden ved en Gudstjeneste, kun udelod han Bønnen. En Salme blev valgt og sunget af den unge Skare. Hans Tale bragte ofte Tilhørerne i Taarer, og undertiden blev han ligesaa meget rørt selv.

Ude paa Markarbeide stod hans Begavelse som Taler høiest i Kurs. Naar Hvilestunden kom klatrede „Abe" halvveis op paa et Gjærde, og idet han støttede sig til den øverste Del, holdt han en morsom eller rystende Tale, undertiden af en politisk, undertiden af en humoristisk Karakter. Han var altid istand til at holde Tilhørernes Opmerksomhed; ja, igrunden var hans Veltalenhed en

Plage for Farmeren, som var mest interesseret i at Arbeidet blev udført saa fort som muligt. Et andet Træk, han havde, var hans gode Humør, og dette gjorde ham populær blandt alle, han blev nærmere kjendt med. Hvor som helst han arbeidede, fandt han snart Veien til Kjøkkenet, hvor han vuggede Barnet, bar ind Vand eller vaskede Kopper; og mens han holdt paa med det ene eller andet, underholdt han alle omkring sig med Spøg og Streger. Der var nok dem, som ikke havde meget tilovers for ham, men der fandtes ikke en Kvinde, som ikke roste ham paa det høieste, og dette indbefattede ogsaa Josiah Crawfords Hustru, hvis Mand han saa grusomt havde latterliggjort.

Hans Stedmoder elskede ham fuldt saa meget som nogen af sine egne Børn. Hans Stedbrødre og Stedsøstre holdt ligesaa meget af ham som af hverandre, og hans egen Søster forgudede ham. Jo nærmere man lærte Lincoln at kjende, des varmere blev Venskabet. Han var altid den bedste blandt Gutter, den bedste blandt Mænd; „altid havde han Taarer for den lidende og aaben Haand for den trængende".

Da han var sekstem Aar gammel, tog han Tjeneste hos en Mr. Taylor, som eiede en Færge, der brugtes over Ohio-Floden ved Udløbet af Anderson Creek. Her udførte Lincoln forskjelligt Slags Arbeide, som kunde passe for en Gut. Lønnen var seks Dollars pr. Uge. En anden Gang arbeidede baade han og hans Søster for Josiah Crawford; Abraham paa Udarbeide og Søsteren i Kjøkkenet. Der er neppe en Ager inden en Omkreds af to Mil fra Gentryville, hvor den store Frigjører ikke har udført det simpleste Slags Arbeide og det for en Løn, som nu synes urimelig liden.

Hans Kamerater lagde Merke til, at da Abraham var omtrent elleve Aar gammel, fik han for Vane at gruble og bli aandsfraværende, en Vane, der blev saa fremtrædende senere i hans Liv. Indtil den Tid havde han ikke lagt for Dagen noget større Alvor, men nu vaagnede der pludselig hos ham en stor og udpræget Ansvarsfølelse, der gav sig tilkjende i hele hans Opførsel.

Lincoln var et mangesidigt Geni baade som Mand og Gut. Hans Aand var altid i Virksomhed; han hoppede fra en Ting til en anden, og fæstede sig aldrig længe ved nogen Ting. Han rimet sammen Vers af intet Værd; undertiden skulde det være belærende, undertiden filosofisk, for det meste sarkastisk. En eneste Dags Arbeide bestod af at fortælle Skrøner, læse i saadanne Bøger han fik fat paa, nedskrive komiske Træk hos Folk han var sammen med, hjælpe til i Kjøkken og Stald, fordi han havde Lyst til det; arbeide ude paa Marken, fordi han maatte; men ret som det var gik han der og grublede saa rent alvorlig.

Gentryville var som en liden Verden for sig selv. Aldrig kom der en Cirkus eller en Foredragsholder til Gentryville. Dets Indbyggere levede for sig selv og underholdt hverandre saa godt de kunde, og skjønt Lincoln var meget efterspurgt som Skrønemager og ellers, saa blev han ogsaa gjort til Gjenstand for Fornærmelser, og disse tog han sig ligesaa nær som andre almindelige Mennesker. Da saaledes to af Reuben Grigsbys Sønner blev gift paa samme Dag, og dette var jo en sjelden glimrende Affære, saa blev Abraham Lincoln ikke indbudt, skjønt hver eneste af de andre Ungdomme i Nabolaget, hans egen Søster medregnet, var indbudt. Han tog sin Hevn. Al hans bidende Sarkasme og hudflettende Vid blev ta-

get i Brug, og der blev slig Lurveleven paa det sociale Omraade i Gentryville, at der hengik lange Tider, før Affæren blev glemt. Lincoln brugte en fri Lanse, saa det havde Skik i de Dage.

Satiren hængte ved ham hele Livet, skjønt han forstod at underkue den eftersom han vokste til.

Lincoln havde lidet tilfælles med sin Fader ved Siden deraf, at han var i Besiddelse af umaadelige Legemskræfter. De Skrøner, som berettes derom, er udentvil overdrevne, men den Kjendsgjerning staar dog fast, at i alle de Styrkeprøver, han eller Faderen tog Del i, kom de af med Seiren hvereneste Gang, og at Abraham var altid efterspurgt, hvor der krævedes sterke Muskler.

Det var ikke alene paa det fysiske Omraade at Abraham udmerkede sig. Han skrev saaledes en vidløftig Afhandling om „Vor Regjering", da han var bare lidt over 17 Aar gammel, og i denne Afhandling lagde han for Dagen adskillig Kundskab, som ikke var fælles Eiendom i Gentryville. Han skrev ogsaa en Artikel om „Temperance", som blev trykt i et Ugeblad.

En Slags Debatforening holdtes gaaende i den lille By Gentryville. Møderne holdtes i Jones Butik, hvor Tilhørere og Disputanter sad paa Disken, paa Spigerkasser og Sække, mens Diskussionen stod paa. Emnerne for Debatten var ikke altid de mest praktiske. En Gang blev der saaledes debatteret om Vind eller Vand var det sterkeste Element; en anden Gang om Indianerne eller Negrene havde lidt mest Uret i Amerika; en tredie Gang om Bierne eller Myrene var til mest Nytte; ligeledes Vand eller Ild. Den Gang som senere pleiede Lincoln at lægge frem sine Anskuelser ved Sammenligninger og Illustrationer, ved humoristiske Bemerkninger og slaa-

ende Anekdoter. Det var en almindelig Forstaaelse, at den egentlige Moro begyndte, naar „Abe Linkern" fik Ordet.

Ved en Anledning gik Abraham til Booneville, en Afstand paa femten Mil, for at overvære et Forhør. En Sagfører ved Navn Breckenridge, som dog kun var en lokal Størrelse, holdt en Forsvarstale for en Morder, der aldeles betog den unge Mand, og da han vandrede hjemover i Mørket tegnede han i Indbildningen lignende gribende Scener, hvor han selv var den store seirende Taler.

Tredie Kapitel.

Hans Reise med Fladbaad til New Orleans — Religion og Overtro blandt Settlerne — Familien flytter til Illinois — Abraham faar et betydningsfuldt Raad.

Eftersom Tiden gik hen og Abraham kom til den faste Overbevisning, ved at læse Aviser og ellers, at der var en Verden udenom Gentryville, vaktes Trangen hos ham til at prøve sin Lykke i den store Verden. Han anmodede derfor Mr. William Wood om at anbefale ham som Arbeider paa en Slags Dampbaad. Wood undslog sig af den Grund, at „Abe" endnu ikke var myndig og at han pligtede at hjælpe sin Fader. Men en Anledning til at se Ydreverdenen frembød sig paa denne Maade: Omtrent den 1ste Mars 1828, da Abraham var nitten Aar gammel, arbeidet han for James Gentry, hvis Søn Allen Gentry holdt paa at gjøre sig rede til at foretage en Tur med Fladbaad ned til New Orleans for at sælge Landprodukter. Da han trængte en Medhjælper, fik han

unge Lincoln til at slaa Følge for otte Dollars pr. Maaned og Maden.

En Fladbaad i de Dage var kun bygget sterk nok til at benyttes paa Reisen nedad Floden. Siden blev den benyttet til Brændsel. To Tømmerstokke fra tretti til femti Fod lange og en Fod tykke blev først gjort istand. De blev saa fæstet sammen med fjorten Fod lange Egeplanker, som var seks Tommer brede og tre Tommer tykke. Ovenpaa disse lagdes saa Baadens Bund, som altsaa blev flad. Fire Fod høie Stolper, staaende opreist, blev fæstet til Tømmerstokkene, og til disse Stolper spigredes der Planker. Tag blev ogsaa lavet og Baaden blev tjæret og beget, saa Vandet kunde holdes ude. Fire sterke Aarer, to paa Siderne og en fremme og en bag, og et sterkt Reb — og Baaden var færdig.

Naar nu denne Baad var lastet blev den skyvet ud paa Floden indtil den kom ud i Strømdraget. Den førtes nu nedover Floden fra fire til seks Mil pr. Time. Adskillig Dygtighed krævedes for at styre Baaden, saa den i de skarpe Bøininger ikke løb mod Bredden. Vanskeligst var det, naar en sterk Vind truede med at drive den mod Land. Almindelig var der kun to Mand ombord. Det faldt som en Regel i den yngres Lod at koge Maden. Hvis Baaden drev nedover Floden om Natten maatte der holdes skarp Vagt, saa man ikke stødte mod Dampbaade. Der var altsaa nok at gjøre. Mr. Lincoln har selv beskrevet en saadan Baadtur til Henry C. Whitney, som ogsaa har gjort en saadan Tur. Paa Gentrys og Lincolns Reise med Baad begyndte de at handle bort deres Varer saasnart de kom ud paa Mississippi-Floden og fik Bomuld, Tobak og Sukker i Bytte for Poteter, Flesk, Æbler og Bomuldstøi. Denne Slags Han-

del var meget almindelig fra 1820 til Borgerkrigen og drives delvis ogsaa fremdeles.

Lincoln kom tilbage fra sin første Tur i Juni 1828 og tog fat paa det samme trættende og ensformige Arbeide som før, men han længtede nu mere end nogensinde efter høiere Gjøremaal end han hidtil var vandt med.

Om to Aar til vilde han være myndig. Thomas Lincoln stod sig ikke noget bedre trods Abrahams og Sarahs Fortjeneste. Den saakaldte Farm var kjøbt paa Borg og var kun delvis betalt for. Den vilde ikke bli Faderens retmæssige Eiendom før han fik den betalt. Kun lidt Mais blev avlet, og det med det mindst mulige Arbeide.

Thomas Lincoln havde ingen Laster, men heller ikke nogen Dyder, hvad det økonomiske angik. Han var daarlig til at gjøre Beregninger og havde opgivet Haabet om nogensinde at bli bedre stillet.

Naboerne klarte sig lidt bedre, men Forholdene var i hele taget meget primitive. Det som vokste bedst var Religionen. For at kunne komme paa „Meetin'" drog Settlerne afsted op til otte a ti Mil — tilfods eller paa Hesteryggen eller paa nogen anden Maade. Kvinderne kom i Mændenes Yderfrakker, mens Mændene kom i Jagttrøier og „Moccasins" eller Hudsko paa Fødderne. De mødte sammen i Skolehuse, private Hjem eller i Skogen. Prædikanterne var tilbøielige til at være mere ivrige end logiske, mere paagaaende end liberale. Saadanne Møder var ikke af Nytte alene for dem, som var interesseret i sin Sjæls Frelse, men ogsaa for dem, som her fandt Anledning til at træffe Venner og Slegtninge og til at udføre Erinder. Disse Folk var, som Ny-Settlere pleier at være, ligefremme og hjertelige i sin Om-

gang. Gjestfrihed var en af deres Hoveddyder, kjendt og ukjendt blev bydt hjertelig Velkommen og Dørene var aldrig tillaaste. Det hændte ofte, at flere Familier i et Nabolag var borte paa samme Tid, og en Tyv kunde uhindret gaaet ind i det ene Hus efter det andet. At saadant aldrig skede viser Folkets Karakter saa godt som noget andet.

Noget Kastesystem var der vistnok ikke blandt disse Folk, men der var ikke saalidet af Kritik og Dømmesyge. At Abraham stod sig saa godt var nærmest paagrund af hans egne gode Egenskaber; thi Faderens daarlige Kaar virked heller den modsatte Vei. Ikke alene for sig selv, men ogsaa for sin Søster og sine Halvsøskende var Abraham istand til at vinde en æret Stilling paa det sociale Omraade.

En anden Merkelighed var al den Overtro der gik i Svang blandt disse Folk; det er vanskeligt at forklare, hvorfor saa var Tilfældet der mere end noget andet lignende Sted, men saa var det.

De udførte forskjellige Gjerninger efter Maanens Stilling. De plantede saaledes visse Slags Rødder, naar det var mørkt, og andre, naar det var lyst. De grov Brønde efter Hasselkvistens Anvisning, og Troen paa Trolddom var noksaa almindelig. De troede ogsaa paa Drømme, Tegn og Spaadomme. Ingen Reise eller Foretagende blev udført paa Fredag. De blev bedraget af Kvaksalvere og Sandsigere og troede at kunne se deres tilkommende Egtefæller i Kaffegrud.

At al denne Overtro havde en stor Indflydelse paa vor Helts ømsintlige Sind er let at indse. Den Aandsstyrke og Uafhængighed han i saamange Ting lagde for Dagen var ikke istand til at faa aldeles Bugt med den

Overtro, der havde faaet Magt over hans Barnesjæl. Da saaledes hans Søn Robert blev bidt af en Hund og man frygtede for alvorlige Følger, reiste han med ham, trods megen Ubehagelighed, til Terre Haute, hvor en Slags Sten blev lagt paa Saaret. Mens han var President var han ogsaa overtroisk. Han lagde Merke til sine Drømme og troede paa Skjæbnen. Han led ikke saalidet paagrund af mørke Anelser angaaende Fremtiden.

Det var altsaa blandt saadanne Mennesker han vokste op til Mands Modenhed, og imidlertid nærede han Længsler og Fremtidsplaner, der senere skulde bære Frugt. Han levede i disse Forholde fra Høsten 1816, da han var syv og et halvt Aar gammel, indtil Vaaren 1830, da han var enogtyve Aar gammel. Næsten nøgen kom han til dette Nabolag. Skjønt den faste Eiendom steg i Pris og Indbyggerantallet forøged sig Hundredefold de Aar han var der, og skjønt Lincolnfamilien fik en kraftig Støtte i Sallie Brooks Lincoln, forlod de dog Egnen efter tretten Aars Ophold der saa fattige som de kom did.

Abrahams Søster havde giftet sig med Aaron Grigsby i sit 18de Aar og døde i Barsel inden et og et halvt Aar derefter. Det var et tungt Slag for Broderen. Han havde meget tilfælles med sin Moder og Søster, men lidet tilfælles med Faderen, og da han hørte Jordklumperne falde dumpe paa Kistelaaget under hvilket hvilte hans Barndoms Legekamerat, hun som havde delt hans faa Glæder og mange Sorger, da kunde han ikke holde sig længer, og hans Sjæls Smerte gav sig Luft i høilydt Hulken, saa hele den lille Sørgeskare brast i Graad. Der var kun faa Baand, der bandt Abraham Lincoln til Tilværelsen; et af Baandene brast ved Moderens Grav, og et andet brast ved den nye Grav i den tause Skov. Hvad har jeg

at leve for? spurgte han sig selv Gang paa Gang. Endog hans Pleiesøskende, som havde været hans Kamerater, var det nu ikke længer, thi Mathilda, den ældste, havde giftet sig med hans Fætter, Dennis Hanks, og Sarah, den yngste, havde giftet sig med en anden Fætter, Levi Hall; og begge havde Børn. John D. Johnston, hans Stedbroder, var den eneste tilbage, men Abraham, hvis Aand strakte fremover, havde lidet tilfælles med ham.

Vaaren 1830 gjorde Thomas Lincoln sig færdig til at flytte fra Gentryville til Macon County, Illinois. De nødvendige Forretningsaffærer var snart udført. Mr. Gentry, som havde „Mortgage" paa Landet, overtog samme. Mr. Turnham kjøbte de faa Grise og hvad som var igjen af Maisen til 10 Cents pr. Bushel. I Midten af Februar var Veiret slig, at man syntes man kunde bryde op. Tre Familier slog Følge: Thomas Lincoln, hans Hustru, Abraham, og John D. Johnston, hans Stedbroder; Levi og Sarah Johnston Hall og deres Søn, og Dennis og Mathilda Johnston Hanks og deres fire Børn, — tretten Personer ialt.

Dagen før de skulde reise besøgte Abraham, Dennis og John den lille By Gentryville og sagde Farvel til Venner og kjendte. Og som den keitede unge Mand, aldeles uvidende om den udødelige Karriere for hvilken han var bestemt, lagde sig ned for at sove for sidste Gang i den simple Hytte, som havde været hans Hjem i tretten Aar, kan vi let tænke os, hvorledes hans Følelser var rørte og at han gav dem Luft gjennem Taarer.

Det er ikke vanskeligt at forstaa, hvorfor Thomas Lincoln flyttede: Den Del af Kentucky, hvor han havde slaaet sig ned, var meget ufrugtbar. En almindelig Arbeidsmand havde smaa Udsigter til at komme frem og en

Mand, som ikke eiede Negre, var betragtet som et Udskud, som en, der ikke var værd noget. Thomas Lincoln havde faaet i Arv fra sine Kvækerforfædre den afgjorte Synsmaade, at Slaveri var en Forbrydelse. Og derfor gjorde han hvad andre samvittighedsfulde Mænd vilde gjøre i lignende Omstændigheder: Han forlod en Stat, hvor Kastevæsenet var saa fast grundfæstet og drog til en Stat, hvor social saavelsom politisk Lighed var raadende. Folkevandring er en amerikansk Institution. Der findes Folk, som ialt har boet i op til et Dusin forskjellige Stater. California, Oregon og Washington er befolket af Mennesker, som lidt efter lidt har flyttet helt fra de østligste Stater. Andrew Jackson, William Henry Harrison, James K. Polk, Zachary Taylor, Andrew Johnson, Ulysses S. Grant og Benjamin Harrison har alle været Emigranter i den Forstand.

Thomas Lincoln havde ogsaa god Grund for at reise fra Indiana. „Milk Sickness" er angivet som Grunden af Dennis Hanks. Nancy Hanks Lincoln og hendes Onkel og Tante var alle døde af denne Sygdom paa mindre end to Maaneder efter hinanden, og som Dennis troskyldigt udtrykte sig: „Alle mine Slegtninge døde af den Sygdom ved Little Pigeon Creek, Spencer County.... Jeg besluttede mig til at reise bort og søge et Sted, hvor der ingen „Milk-Sickness" var. Dette er Grunden hvorfor jeg reiste fra Indiana."

Der var en livlig Scene inden i og udenfor Lincolnhytten i Nærheden af Gentryville Morgenen den 15de Februar 1830. Efter en tidlig Frokost, der spistes ved Belysningen fra et Baal i Skorstenen, tog de tretten Personer fat paa de sidste Forberedelser for Afreisen.

Mens Pigerne bandt sammen Pakker og bar ud til

Faderen, som læssede dem paa Vognen, var Mændene ude og drev sammen det unge Kvæg. Paa otte af de mindst ustyrlige Okser lagdes nu Aaget. Da alt var læsset paa og bundet fast begyndte Karavanen at drage afsted fra dette Hjem, hvortil knyttede sig saa mange bitre Erfaringer.

Det var ikke den heldigste Tid paa Aaret at foretage en saadan Reise, thi om Natten frøs Veiene til, mens de om Dagen tinede op igjen, saa den tunge Vogn maatte trækkes gjennem Sølen den ene Dag efter den anden.

Reisen var ogsaa tungvind paagrund af de mange Bække, som de maatte gaa over og som især om Morgenen var dækket af en tynd Is. Endelig kom Emigranterne til Illinois-Linjen. Omsider kom de til Decatur. Byens Borgere, som stirrede ud paa denne triste Karavane fra sine hyggelige Hjem og som lagde Merke til den høie Gut, som drev Okserne, tænkte vist ikke paa, at han med Tiden skulde gjøre deres By kjendt vidt og bredt og at begeistrede Delegater fra denne By engang skulde nominere ham til President af de Forenede Stater.

De stansede ved Raadhuset og spurgte efter Veien, der vilde føre dem til John Hanks Plads ved Sangamo-Elven. Han boede fire Mil Nordvest fra Byen og i den Retning drog de afsted. De kom frem ud paa Kvelden og fik en hjertelig Modtagelse af deres Slegtning. Trofaste John Hanks! Han havde ikke og kunde ikke have en eneste Fiende paa Jorden. Han var ærlig og sanddru og oprigtig, men saa troskyldig som Dagen var lang. Det eneste han havde Rede paa var at hugge Gjerdestolper („Rails"), pløie, høste Mais og udføre andet grovt Legemsarbeide. Som senere skal berettes hjalp han mere end nogen anden Lincoln til at blive President ved at

give ham Navnet „Rail-Splitter“, en Titel som med engang slog an hos Folket og vandt ham ti Stemmer, hvor det kostede ham en. Og da Lincoln var naaet frem til Præsidentværdigheden, saa lagde John Hanks for Dagen sin storslagne Troskyldighed ved at ansøge Præsidenten om et Embede.

Han forskaffede sig en ny Bomuldsdragt og strøg afsted til Washington for at tale med sin fordums Kollega i „Railsplitting“. (Det er forresten en prosaisk Kjendsgjerning, at det var Onkel John, som kløvede Træstokkene til Gjerdestører, mens Abe hug Træstokkene af i tilbørlig Længde). „Jeg skal sige dig, Abe, hvad jeg kom for,“ han gik lige paa Sagen, „jeg vil bli Indianeragent, og Dick Oglebh sagde du kunde udnævne mig.“ Lincoln vidste ikke, hvad han skulde gjøre. Onkel John var absolut ærlig, men var ikke skikket til at gjøre andet end almindeligt Farmarbeide. Hvorledes vilde det se ud for „den ærlige gamle Abraham“ at give et Embede, der krævede Forretningsuddannelse, til en Mand, som var saa uerfaren som Onkel John, bare fordi han var hans Ven og Slegtning. Forresten kunde Onkel John hverken læse eller skrive. Han havde dog en Udvei, han kunde gjøre Sønnen, som kunde begge Dele, til Fuldmægtig. „Tror du det gaar an?“ spurgte Lincoln Mr. Whitney tankefuldt. „Ja, det burde gaa udmerket,“ sagde Mr. Whitney. „En ærlig Mand som Indianeragent vil jo være Dem til Ære.“ „Men Tingen er at han er saa uvidende.“ „Bry Dem aldrig om det; hans Ærlighed er mere værd end Kundskab.“ Andre gav Lincoln det samme Raad. Men skjønt det kostede ham en bitter Kamp maatte Lincoln negte at udnævne ham. Senere maatte Lincoln ogsaa negte Dennis Hanks hans Anmodning, da han kom

helt til Washington for at bede Presidenten udnævne hans Hustru, som jo var Lincolns Fostersøster, til Postmesterinde i Charleston, Ill. Kunde Abraham Lincoln have tænkt sig slige Muligheder Natten den 31te Mars 1830, tretti Aar tidligere, da han og Dennis og Mathilda samledes rundt det tarvelige Bord hos gamle John ude i Vildnisset og nød det første nogenlunde skikkelige Maaltid Mad paa to Uger?

Ikke før langt ud paa Morgenkanten lagde Mændene sig ned for at sove; thi Nykommerne var jo hjemløse og Vaararbeidet maatte udføres saa snart som muligt; det var derfor nødvendigt at lægge Planer for Morgendagen, hvor de kunde finde sit fremtidige Hjem.

Seks Mil længere nede langs Strømmen havde John Hanks valgt Stedet for det nye Settlement og han havde allerede hugget nok Tømmer til et Hus. Did reiste da alle Mændene den næste Morgen. Stedet for Huset valgtes snart og saa satte de ivei med at bygge og rydde.

Abraham var nu hvad Alder angaar en voksen Mand og havde fra den Side betragtet ingen Ret til at kræve nogen Hjælp fra sine Forældre. Han var i en ny Stat omringet af Nybyggerlivets trange og primitive Kaar — ikke stort bedre end en almindelig Omstreifer — med intet andet end sine to Næver og en udannet Hjerne. Ikke alene var det saa, at han ikke kunde vente nogen Hjælp fra sin Fader; tvertimod var hans Fader og Stedmoder i en saadan Stilling, at de trængte Sønnens Hjælp. Abraham følte, at det var hans Pligt. Det vilde falde vanskeligt at finde en Gut i mindre heldige Omstændigheder og det just paa den Tid, da der kunde være Tale om at skabe sin egen Lykke i Livet.

Efter denne Tid var han ikke hjemme svært meget.

Han boede i Virkeligheden hos Naboerne, hos hvem han arbeidede. Alt hvad man ved om hans Liv det første Aar i Illinois er at han arbeidede med hvad som helst han kunde finde i Nabolaget. Han var vistnok ikke i Decatur en eneste Gang det første Aar. Hans Lyst til at holde Taler lagde han ikke Skjul paa her i Macon County heller; thi det berettes, at da en Kandidat for Legislaturen ved Navn „Posey" kom til Nabolaget for at holde en Tale, gjorde Onkel John den Bemerkning, at Abraham kunde holde en endnu bedre Tale om han bare vilde. John fik fat paa en Kasse og Abraham holdt sin Tale. Onkel John paastod, at Abraham gik aldeles af med Seieren. Endog Posey spurgte, hvor Lincoln havde lært saameget og opmuntrede ham til at tage fat paa Politiken.

Fjerde Kapitel.

Den første skrækkelige Vinter i Illinois — En Skitse af Lincolns Fader — Abrahams anden Reise til New Orleans — Hvorledes han fik Baaden over Dammen — Hans profetiske Løfte ved Salget af en Slavepige.

Som Læserne vistnok bekjendt, saa fortalte Stortaleren Henry Clay en Gang en Klasse Studenter, at han havde lært en hel Del af sin Veltalenhed ved at øve sig til at holde Taler for Kvæget og for Træer og Stokke og Sten ude paa Marken. Paa lignende Maade var det ogsaa, at Lincoln øvede sig baade i Spencer County, Indiana, og i Macon County, Illinois. Træstammerne blev hans Tilhørere og af dem var der nok.

Det vil erindres, at en af Grundene, hvorfor Thomas Lincoln flyttede til Illinois var paagrund af Melkesygdommen. Denne Sygdom undslap de vistnok, men de fik prøve en anden, der ikke var bedre. Høsten 1830 var meget lei paagrund af al den Feber og Kuldegysninger, som Folk udsattes for. Lincoln-Familien fik sin Del og blev aldeles nedslaaet af Mismod og Skuffelse. Den lille Hytte frembød et noksaa sørgeligt Skue: Baade Faderen og Moderen laa og rystede, og Datteren, som kom for at opvarte dem, var ikke stort bedre. Saa skrækkeligt led de, at Faderen gjorde det faste Løfte, at han nok skulde komme væk fra dette Sted saasnart han bare kunde.

Vinteren kom og der var usædvanligt mildt til henimod Jul. Saa kom der en Snestorm, der rasede uden Ophør otteogfirti Timer. Sneen laa op til fire Fod høi paa flad Mark og blev liggende slig i over to Maaneder. Følgerne af, at al denne Sne blev liggende, var skadelig nok for Nysettlerne. Hvedeavlingen for det Aar var aldeles ødelagt. Kjør, Grise og endog Heste døde, og Madvarerne tog Ende. Der var ingen Midler, hvorved de kunde faa Hjælp fra Yderverdenen. Paa nogle Steder var Sneskorpen saa haard, at den bar Hestene. Andre Steder var der aldeles ufremkommeligt, og de sterkeste Mænd maatte sætte afsted tilfods for at forsøge at skaffe Mad. Mange døde ude paa Prærien af Kulde. Folk forsøgte at hjælpe hverandre saa godt de kunde, og Hjerterne droges nær hverandre i „den store Snestorm".

Denne skrækkelige Vinter blev da ogsaa et sandt Merkeaar for Folket paa de Kanter.

I det saakaldte „Hanks-Nabolag" var Forholdene langt andet end lyse. Og det var ikke at undres paa, at den ustadige Thomas Lincoln atter flyttede, denne Gang til

et Sted omtrent et Hundrede Mil Sydøst for Decatur, til „Goose Nest" Prærie, i den sydlige Del af Coles County. Her levede han til sin Død i 1851.

Det vil her være paa sin Plads at indrykke en særdeles interessant Skitse af Thomas Lincoln, skrevet af H. B. Glazsco, Redaktør af „Charleston Plaindealer". Han har hentet sine Oplysninger fra Folk, som var personlig kjendt med Lincoln-Familien.

Thomas Lincoln, siger H. B. Glassco, var en meget religiøs Mand uden dog at være en Fanatiker. Han lærte ikke at læse førend efter sit andet Giftermaal, men ikke en Dag gik hen i de sidste Aar af hans Liv, at han ikke læste sin dyrebare Bibel og ikke et Maaltid blev spist i hans tarvelige Hjem uden at en kort Bordbøn blev læst.

Begge Lincolns Bedsteforældre var Kirkemedlemmer. Stanley Walker, som ogsaa var fra Kentucky, var deres Prest. Han vandrede om fra det ene Sted til det andet i det tyndt befolkede Settlement. Hver anden eller tredie Uge kom han til Lincolns og holdt Gudstjeneste i deres Hytte paa to Rum, som neppe var store nok for selve Familien, idet John D. Johnston, en Broder til Mrs. Lincoln, og sels Børn havde et af Rummene.

Intet Billede eller Fotografi blev nogensinde taget af Thomas Lincoln, men de, som kjendte ham siger, at han lignede meget sin berømte Søn, men var ikke fuldt saa høi. Naar han var ved god Helbred veiede han omtrent 190 Pund. Han var bredskuldret og ualmindelig sterk i sine yngre Dage; senere blev han adskillig foroverbøiet.

Han hug Træerne og tømrede selv det Hus, han boede i de sidste femten Aar af sit Liv. Tagspaanene skar han selv med en stor Kniv. Det tog ham næsten et Aar at

bygge Huset. Han var anseet for at være en god Snedker og blev ofte benyttet af Naboerne til at bygge deres Huse.

Han holdt to Par Okser, med hvilke han udførte sin Kjøring og Pløining. Tømmerstokkene blev hentet fra et Sted en og en halv Mil borte. John Hall, dengang seks Aar gammel, (nu over 70 Aar gammel) og for nærværende boende paa den gamle Lincoln-Farm), fortæller, hvorledes han pleiede at gaa med sin Bedstefader, naar han kjørte Tømmer og hvorledes den gamle Vogn knirkede, naar den blev tør, saa det hørtes lang Vei.

Lincoln-Farmen bestod af 120 Acres, der var indgjærdet med „Rails" eller Stør, som man kan se den Dag idag. Ved Thomas Lincolns Død var kun 15 Acres ryddet, og dette havde han grubbet selv. Han havde for Vane at staa op tidlig om Morgenen og tænde paa Varmen i Kjøkkenet og saa gaa ud at „grubbe" til Frokosten var færdig.

Han havde almindelig fem Acres med Hvede. Aldrig mere end ti. Dette skar han med en Sigd (Reap hook) og træskede paa den Maade, at han lod Hesten trampe paa det, Agnerne blaastes væk ved at vifte med Tæpper. Flax blev ogsaa saaet, og naar det blev modent blev det banket til Stry og Bedstemor Lincoln spandt og vov det til Klæder.

En anden Indtægtskilde var Tobaksavling. Thomas Lincoln røgte ikke, men han tyggede den grønne Stilk. Han solgte Tobakken og nede ved Veien var der et Skildt med følgende Indskrift: „Tobak forsalg eller til Bytte for andre Varer. Ti Cents pr. Pund." Det fortælles, at den driftige Pioner drev ikke saa liden Handel med sine Naboer paa denne Maade, idet han skaffede dem al

den Tobak, de trængte og han fik til Gjengjæld forskjellige Slags Produkter for eget Brug.

Han tog Livet noksaa let, og de mange Modgange han mødte, tog han imod med filosofisk Ro.

Bedstefader Lincoln var en svær Skrønemager og han pleiede at underholde Johnston- og Hank-Børnene og andre Børn i Nabolaget med Historier fra Pionerdagene. En Historie blev han aldrig træt af at fortælle. Det var fra Indianerdagene i Kentucky. Han var syv eller otte Aar gammel, da det hændte. Indianerne var baade talrige og fiendtlige. De hvide Settlere maatte holde til i Fæstninge og „Stockades", og naar de var ud for at arbeide paa Marken tog de sine Geværer med sig saavel som sine Redskaber.

En Dag sad han paa et Gjærde og stirrede paa sine ældre Brødre og sin Fader, som arbeidede paa en Ager. Uden den mindste Advarsel kom en Flok Indianere galopperende forbi paa sine Heste. En af Indianerne greb Lincoln i Armen, drog ham op paa Hesteryggen, og galopperede afsted. Mr. Lincoln stirrede op i den røde Mands Ansigt og bad: „Dræb mig ikke; tag mig tilfange." Indianeren bare smilte. Just da lød der et Skud, og de tumlede begge af Hesteryggen, Indianeren død med en Kugle i Hovedet fra en af Brødrenes Rifler. Denne Broder, hvis Navn var Mordecai, var efter den Tid en svorn Fiende af Rødhuderne og lod aldrig en Anledning til at skyde en gaa sig forbi. Ofte kom han ind, kanske halvfuld, og idet han hængte Riflen paa Væggen, sagde han: „Der er ingen af Folkene her, som ved hvor mange Indianere du har gjort det af med idag."

Thomas Lincoln indehavde aldrig noget Embede, men man søgte ofte Raad hos ham, og ikke sjelden blev an-

modet om at mægle Forlig i Nabolaget. Han lignede paa de gamle Settlere deri, at han havde prøvet sin Lykke paa et Dusin forskjellige Steder. Han blev født i Kentucky, i et County ved Navn Hardin, dengang Larue. Der blev han gift med Nancy Hanks i Aaret 1806. To Børn fødtes dem, Sarah i 1807 og Abraham i 1809. I 1817 flyttede han med sin Familie til Spencer County, Indiana. Der døde hans Hustru og han giftede sig igjen. Hans anden Hustru var en Enke ved Navn Mrs. Sarah Johnston.

Rundt Aaret 1830 kom han Landeveien til Illinois, og alle deres Eiendele fik de op paa en Vogn, trukket af et Par Okser, der blev kjørt af en fremtidig President af de Forenede Stater, mens hans Fader gik tilfods det meste af Tiden. Først slog de sig ned i Macon County, paa det saakaldte „Bottom Lands" langs Sangamon Elven. En Loghytte blev bygget, og der gjordes Forsøg paa at faa istand et Settlement. Men straks efter, i 1833, at Thomas Lincoln og hans Hustru kom til dette County, og efter at have slaaet sig ned paa to tre forskjellige Steder, settlede de paa Kanten af „Goose Nest" Prærie.

Den gamle Hytte, hvori de boede, og i hvilken Thomas Lincoln døde, blev flyttet til Chicago i August 1891. Den stod paa en liden Forhøining omtrent 50 „Yards" fra Veien, og vendte mod Syd. Vind og Regn havde tæret paa den i 50 Aar og Taget, hvormed den var først dækket, var blit fornyet flere Gange.

Et Træ, der vokste fra en Kvist, som Thomas Lincoln engang havde baaret med sig fra Charleston viser Stedet den Dag idag. Bagenfor Hytten staar et Æbletræ, som han plantede i 1836 og som endnu bærer Frugt.

Hytten bestod af to Dele. Den bestod igrunden af to

Hytter, som var bygget til to forskjellige Tider og paa forskjellige Steder.

Naar man kom ind vil man først lægge Merke til den store Skorsten, bygget af Teglsten. Den havde mange Skrammer og havde været meget brugt. Mangen en „green hickory log“ havde Thomas Lincoln kastet paa Gruen og saa med Familien siddet ved Siden af mens de røde Flammer slog iveiret og kastede sit skjælvende Skjær over Husets faa og fattigslige Gjenstande.

Gulvet var lavet af solide Planker, der var fæstet godt sammen af den flinke Tømmermand. Bjelkerne under Loftet havde „givet“ sig styg, saa Loftgulvet ovenpaa nok ikke var svært jevnt. Det fortælles at Abraham hjalp sin Fader at bygge den ene af disse Hytter, men at han ikke boede i dem, da han dengang boede i Springfield.

Dette er Thomas Lincolns Historie, saavidt den er kjendt af Folkene paa dette Sted. Den vilde ikke være fuldstændig uden et venligt Ord om den eiegode og kjærlige „Bedstemoder Lincoln“, som sover ved hans Side. Hun døde i 1869, og hendes Begravelse var den største, som nogensinde var holdt paa de Kanter, hvilket viste, hvor afholdt hun var. „Bedstemoder“ Lincoln var ikke alene lig en Moder for den unge Abraham, men hun var en Moder for hver moderløs og faderløs og forloren Gut i hele Nabolaget. Hun var i Sandhed „en Moder i Israel“.

Hun var en forsigtig Husholderske, og hun havde det travelt fra tidlig om Morgenen til sent paa Kvelden med at stelle med sin Familie. Den gammeldagse Væv, hvorpaa hun vævede Klæder for Familien, stod sjelden ledig. En Sommer, da der ikke var Brug for Væven blev den

sat udenfor Huset. Der blev da staaende igjen nogle tomme Hul i Væggen, hvortil den var fæstet. I et af disse Hul lagde Thomas Lincoln en Tyvedollar-Seddel og glemte saa, hvor han havde lagt den. Man ledte baade høit og lavt efter Pengene, men forgjæves. Da „Bedstemoder Lincoln" lidt senere skulde sætte op Væven sin, saa hun en Papirlap i Hullet. Det var de tyve Dollars. Der blev saare stor Glæde i Familien. Tabet af en saadan Sum, liden som den kan synes os, vilde været en hel Ulykke i Lincoln-Familien.

Saalangt gaar Glascos Beretning. Nu tilbage til Abrahams Historie.

I Februar 1831 kom en egte Eventyrer ved Navn Denton Offutt slængende ind i Nabolaget. Det var en snakkesalig, sangvinsk Storskryder og Spekulant. Han kom tilfældigvis til at træffe John Hanks, som havde erhvervet sig adskillig Berømmelse som Baadmand. Offutt foreslog nu, at Hanks skulde føre en Fladbaad ned til New Orleans. Hanks havde ikke noget imod at gaa, men vilde ikke give noget bestemt Svar før han havde forhørt sig, om Abraham og John D. Johnston vilde slaa Følge.

Abraham var med engang rede til at gaa med paa dette Forslag. Offutt skulde forskaffe Baad og Ladning og have alt i Orden paa det Sted, hvor „Sugar Creek" og Sangamon-Elven flyder sammen — nogle faa Mil østenfor den tarvelige By Springfield. Denne Baad skulde da Lincoln, John Hanks og John D. Johnston føre til New Orleans. Disse tre mødte til ret Tid paa det bestemte Sted, men der var hverken Baad eller Ladning. Alt hvad Pratemageren Offutt havde gjort var at kjøbe nogle faa Varer af Landhandlerne. De tre Mænd vendte

med engang sine Skridt mod Springfield, hvor de troede de skulde træffe eller høre om den store Mand Offutt.

De fandt ham tilsidst. Han laa og sov, skjønt det var midt paa Dagen. Han var meget drukken.

Han blev med et ædru og gav Mændene Befaling til at sætte ivei med at bygge en Fladbaad med engang. De tre dannede en Leir. Abraham var den „ledende Kok og Koppevasker". Inden tretti Dage var Baaden færdig og laa der og vuggede sig noksaa stolt paa Sangamons grudede Vande.

Det bør her bemerkes, at Sangamon-Elven var noksaa vanskelig at navigere; men Lincoln var sikker paa det kunde gaa an. Han blev da ogsaa snart Lederen for det lille Kompani.

Mens de holdt paa med at bygge Baaden, blev Lincoln for første Gang Vidne til en Forestilling. En Tryllekunstner kom og foreviste flere Kunster. Lincoln fandt ofte siden den Tid megen Fornøielse i at se saadanne Forestillinger.

Det trak lidt ud med Afreisen, da Offutt ret som det var drak sig en Taar over Tørsten. Først ud i Midten af April satte de afsted nedover Sangamons Strøm. Kommen omtrent 37 Mil stødte de paa en Mølledam, og da Baaden var kommen med en Trediedels Længde over Dammen, stod den der.

Lincoln var den, som nu fik redde Situationen. Den fremste Ende af Baaden blev løftet op, saa Bagenden stak ned i Vandet; med en mindre Baad blev nu en Del af Fragten flyttet. Lincoln borede nu et Hul i Bunden, hvor Baaden stak ud over Dammen og rullede nogle tunge Tønder fremover. Derved løftedes Bagenden op og Vandet løb fremover og ud gjennem Hullet i Bunden.

Hullet blev saa stoppet. Ved Hjælp af lange Stokke fik man Baaden over Dammen og læssede atter paa Fragten. Saa fortsatte de Reisen nedover Floden.

Da Baaden naaede til Beardstown vakte den paagrund af sin eiendommelige Udseende stor Munterhed hos Befolkningen. Ja, det gik endog saa vidt, at Baadfolkene blev udleet og latterliggjort som de seilede forbi. Langt om længe naaede de New Orleans — i den mest klumsede Baad og med det mest keitede Baadmandskab, som nogensinde kom flydende nedad Floden fra „det vilde Vesten".

Mens Lincoln var i New Orleans, blev han Vidne til Negerslaveriet i dets mest modbydelige Skikkelse. Intet var mere almindeligt i de Dage end Slaveauktion, og New Orleans var det egentlige Hovedsæde for Slavehandelen i de Forenede Stater. Man kunde ikke gaa langt i Byens Gader uden at bli Vidne til Slaveriets Skam og Rædsel. Lincoln saa en Slavepige blive solgt ved offentlig Auktion. Mens Auktionsmesteren stod der og skrød af hendes Legemsbygning til den tobaktyggende og fordrukne Hob, som gjorde sine raa Bemerkninger, blev den unge Mand fra Norden syg om Hjertet, og idet han hurtig vendte sig bort, sagde han til Hanks disse profetiske Ord: „Om jeg nogensinde faar Anledning til det, skal jeg slaa til denne Uting og det af al Magt."

I Juni blev de færdig med sine Affærer og de gik med Dampbaad saa langt som til St. Louis, hvor de tre Kamerater skiltes fra Dennis og satte afsted til sine Hjem tilfods.

Tilstøvet og fodsaar kom Lincoln og Johnston til den lave Hytte, hvor Thomas og Sallie Bush Lincoln boede.

Efter at Lincoln nu havde seet lidt af Verden var det

ikke ligetil at slaa sig tilro i en Hytte i Macon County. Det var et nyt Settlement og Folkene var fattige. Thomas Lincolns Hytte var saa simpel og ubekvem som mulig, og der var intet, som kunde anspore en ung Mand. Men Thomas var dog vel tilmode. De elendige Kaar, han sad i, og som andre saa, lagde ikke han Merke til. Han kunde ikke have været mere lykkelig, om han havde havt det aldrig saameget bedre.

Nogle Aar senere, da William G. Greene var paa et Besøg i Kentucky og hans Vei laa i Nærheden af, hvor Thomas Lincoln boede, bad Abraham ham besøge sin Fader og levere ham et Brev. Greene gjorde saa, og idet han nærmede sig Hytten henimod Kvelden, blev han aldeles modløs; thi han fik Øie paa den daarligste Menneskebolig, han endnu havde seet paa sin Reise. Der var ingen Stald eller noget andet Udhus og ikke saameget som en Busk eller et Træ var at se. Eieren kom tilsyne, og saa snart han forstod hvem det var, raabte han glad: „Stig ned, Bill. Du er velkommen, hjertelig velkommen. Du kan ikke tro, hvor glad jeg er ved at se dig. Jeg skal gjøre det saa hyggeligt for dig og Hestene dine, at du vil stanse her en hel Uge. Her er Pladsen, hvor du kan binde Hestene dine, (han pegte paa en Tømmerstok i Husvæggen, som stak ud længer end de andre); jeg bruger den naar jeg flaar Hjort. Og her har jeg en Jerngryde. Den passer udmerket for Krybbe. Og Mais har jeg ogsaa. Du kan stanse her saa længe du vil."

Greene siger, at Thomas var en af de slueste Mennesker, han nogensinde havde truffet. Saa snart han lagde Merke til, hvor skuffet den fremmede var ved Synet af den elendige Hytte, satte han ivei med at fordrive denne Stemning, og det gjorde han derved, at han lod Gjesten

forstaa, at han selv syntes alt var i den bedste Forfatning. Idet han satte sig ved den simple Arne begyndte han at prate: „Jeg formoder, at Abe endnu holder paa at skal bli lærd. Jeg prøvte at faa ham til at slutte med det, men han har faaet den tossede Ide i Hovedet, og han kan ikke faa den ud igjen. Nu har ikke jeg nogen Lærdom, men jeg klarer mig langt bedre foruden nogen. Der er for Eksempel Bogholderi — hm! jeg er den bedste Bogholder i Verden. Se paa den Bjelken der! Der er tre rette Linjer, som jeg har tegnet med et Kul. Naar jeg sælger en „Peck" Mel drager jeg en Streg tversover, og naar man betaler, saa stryger jeg den ud. Det er jo meget bedre end nogen Lærdom." (Det forholdt sig slig, at han drev en liden Mølle i Nærheden).

Da Mr. Greene den næste Morgen sagde Farvel til den pratsomme Vert, siger han, at han følte som om han reiste fra en Mand, der paa en Maade var et stort Geni, men som aldeles manglede Uddannelse. Thomas Lincolns Maade at ræsonnere paa mindte ham om Sønnen, som ogsaa var udannet og kantet.

Efter at have opholdt sig i sin Faders Hus fire fem Uger, reiste Abraham bort for aldrig senere at bo der. Han havde ikke nogen bestemte Planer for Fremtiden, men den eventyrlige Offutt forstod, at der kunde bli noget stort af Lincoln og han ønskede at gjøre sig Brug af ham. Før de skildtes ad i St. Louis havde han gjort den Aftale med den unge Mand, at han, Offutt, skulde stanse en Stund og opkjøbe endel Varer og saa skulde de starte Handel paa det Sted, hvor deres Baad havde sat sig fast. Lincoln skulde da være „Clerk". Den første August skulde Forretningen begynde. Lincoln pakkede sine Eiendele i et Lommetørklæde, og idet han slængte det over sin Skul-

der, sagde han et pligtmæssigt Farvel til sin Fader og et vemodigt Farvel til Sallie Bush Johnston, og rettede saa sine Skridt mod Vest. Fremtiden laa foran ham saa trist og trøstesløs som den vel kunde gjøre.

Femte Kapitel.

En ny By — Lincoln siger Hjemmet Farvel — Han blir fort populær — Butiksvend — Lincoln og Slaaskjæmpen — Hans rene Liv — Laaner Bøger og læser sent og tidlig.

I Aaret 1824 kom der en Del Immigranter fra Kentucky og slog sig ned i Sangamon County, Illinois. Det vil være nødvendigt at nævne dem lidt nøiere, da Lincoln kom til at have adskilligt at gjøre med dem alle i sine Ungdomsdage. Det var Brødrene James Rutledge og Edward Rutledge samt deres Svigerbroder John Miller Cameron. Sidstnævnte var en presbyteriansk Prædikant. Rutledge-Slegten har baaret et æret Navn i mange Generationer i de sydlige Stater.

To Aar senere byggede disse tre en Dam over Sangamon og satte op en Kornmølle og Sagmølle. Det var paa denne Dam, at Fladbaaden til Offutt havde sat sig fast.

Paa en Høi ved Siden af denne Dam byggede de tre hvert sit Hus og flyttede ind der med sine Familier. Deres nærmeste Naboer var Bowlin Greene, Bennett Able og „Billy" Greene. Flere Mil Sydvest var et Settlement kaldet „Clary's Grove".

Det gik godt med Møllen og Eierne kjøbte et Landstykke i Nærheden af Møllen og lagde det ud til By. Den fik Navnet New Salem; et Tegn paa, at de var religiøse Folk. Cameron havde allerede bygget et Hotel med fire Værelser og straks efter kom to driftige Mænd fra Østen, nemlig Samuel Hill og John McNamar, eller John McNeil og begyndte Handelsforretning. Postaabneri var det næste paa Programmet og en Gang ugentlig kom „Stage-Coachen" eller „Mud Wagon", „Sølevognen" der forbi fra Havana til Springfield og glædede de faa Borgere ved at danne et Bindeled mellem dem og Yderverdenen.

Og Byen vokste smaat om senn og Folk kom saa langt som femti Mil med sine Farmprodukter for at bytte til sig Varer.

Da Denton Offutts Baad havde sat sig fast paa Dammen var New Salem i sit andet Aar og havde da ikke saa faa Indbyggere. En saa usædvanlig Ting, som at en Fladbaad havde sat sig fast paa Dammen vakte naturligvis Indbyggernes Nysgjerrighed, og alle som en kom derfor ned til Elvebredden, hvor Lincoln, som Baadens Kommandør, spilte den ledende Rolle. Da han saa i August Maaned kom slentrende ind i Byen med en Pakke slængt over Skulderen og stansede foran en Gruppe Skrønemagere udenfor Hills Butik, kjendte man ham med engang. Han begyndte selv at fortælle Skrøner, og det tog vistnok ikke længe før de andre lyttede til og lo. Det gik almindelig slig, naar Lincoln sluttede sig til en Flok Mænd.

Lincoln sagde ikke noget om, hvorfor han var kommen, men alle lærte at holde af ham inden ret længe paa Grund af hans elskværdige Væsen, hans Historier og

den store Legemsstyrke han kunde lægge for Dagen, naar det krævedes.

Der holdtes om en Stund et Valg, og da Lærdommen ikke var stor i de Dage, spurgte Skolemesteren, Mentor Graham, ham, om han kunde skrive. Lincoln var forsigtig dengang som senere. „Jeg kan gjøre nogle Kragefødder," var Svaret og han tjente da som „Clerk of Election" sammen med en ung Mand, Mr. Nance. Det bør bemerkes, at en saadan Ting som Mistanke til eller Tvil paa en fremmed, der traf til at komme rundt eksisterede ikke dengang. Saa den fremmede skikkelig ud stod baade Hjerter og Hjem ham aaben. Var der meget at gjøre blev de indbudt at hjælpe til. Var de Dagdrivere fik de snart gaa sin Vei. Var der lidet at gjøre, fik de være med paa Jagt og Fiske. De maatte da gjøre sit til at underholde Selskabet. I saa Henseende var Lincoln rigtig en Perle. Han kjendte vel neppe nogen ved Navn, da han kom til Byen. Inden to Dage var han ikke længer en fremmed.

Etpar Dage efter Valget fik Lincoln atter Anledning til at føre en Fladbaad nedover Elven. En Dr. Nelson vilde flytte til Texas med sin Familie og vilde gaa med Fladbaad først nedad Sangamon til Beardstown og derifra nedad den majestætiske Mississippi. Lincoln udførte sit Hverv og da han kom til Beardstown traf han Offutt der, som netop var ankommen med en Del Varer. Resten skulde komme med næste Damper. Lincoln skulde nu vente paa denne Damper og passe paa Varerne, mens Offutt reiste til New Salem for at leie eller sætte op Butikbygning og faa Folk til at kjøre Varerne. Han hyrte en Mr. Potter og en anden Mand til at udføre dette Arbeide. Han sagde til dem, at de kanske vilde

møde Lincoln paa Veien. „Hvorledes skal vi kjende ham?“ spurgte Potter. „Aa, du kan ikke tage feil af ham,“ sagde Offutt. „Han er høi som en Ertestang og saa keitet som han er høi.“

De mødte Lincoln paa Veien og han skrev en Ordre paa Varene paa en Papirlap og gav dem. Potter læste den og sagde, at han stavet „Money, M-o-n-y“. Lincoln tog Lappen, stirrede paa den og sagde: „Vel, man kan ikke gjøre noget andet ud af det.“ Varene kom frem, og Lincoln maatte nu aabne Kasserne og lægge Varerne paa sin Plads, og saa begyndte han sin nye Bestilling, som vistnok den mest keitede „Store Clerk“ i Staten Illinois. Offutt var fuldkommen tilfreds med ham som Betjent og roste ham forresten i høie Toner som Menneske. Han havde havt god Anledning til at lægge Merke til Lincolns uhyre Legemsstyrke paa Baadturen. Dette var ogsaa delvis Aarsag til hans overdrevne Beundring — en Beundring, som mange i New Salem delte i en høi Grad med Offutt.

Omtrent tre Mil fra New Salem var et Settlement kaldet „Clary's Grove“, som var beboet af nogle usædvanlig raabarkede Pionerer fra Kentucky og Tennessee. De havde havt liden eller ingen Skolegang og var hengivne til Drik, Slagsmaal, Styrkeprøve, Hestekapløb, Skydning og saa videre, og Forholdene her i „det vilde Vesten“ havde ikke gjort dem mere stilfærdige og civiliserte. „Clary's Grove“ Gutterne, som de kaldtes, var, naar de havde faaet fat paa daarligt Brændevin og Skydevaaben, en Skræk for Befolkningen. Før Cameron Dam blev bygget, havde de ikke havt noget særskilt Mødested, men saasnart den blev bygget, faldt det som af sig selv, at her kunde man sætte Stevne fra alle Kanter.

Især blev dette Tilfældet, da Hill og McNeil begyndte sin Handel. I de Dage havde alle Handlere ude paa Frontierne billigt og daarligt Brændevin paa Lager.

En Jack Armstrong var Lederen for disse uvorne Pionerer. Deres Levevis bestod fornemlig i at arbeide paa sine Farme de fem første Virkedage i Ugen for saa paa Lørdag at tage paa sig sine bedste Klæder, stige tilhest og saa tilbringe Dagen og Natten i forskjellige Slags Galskaber. Traf de saa sammen med andre lignende Flokke, blev der Styrkeprøve og Jack var altid den, der kom ud af det med Glans.

Det der nærmest lignede en organiseret Opposition til „Clary Grove" Gutterne var de saakaldte „River Timber" Gutterne, som boede nede i Skovbeltet langs Elven. Da Lincoln kom til New Salem var der for Øieblikket Vaabenstilstand mellem disse to Grupper. Det var vistnok Offutts Skryd af Lincoln, der ledede til, at Bill Cary væddede, efter en hed Disput med Offutt, at Jack Armstrong kunde kaste Lincoln i Brydekamp to Gange paa tre Gange. Dette Forslag huede ikke Lincoln; thi han var en Fredens Mand og havde Afsky for alt, der kunde kaldes personlig Uvilje. Han havde vundet alles Velvilje og havde ikke Lyst til at blive nogens Uven. Det vilde forresten ikke lede til det mindste, som kunde kaldes godt. Hvad Forskjel gjorde det, om Jack var sterkere end „Abe"? Lincoln kunde ikke se nogen Verdens Nytte i en saadan Styrkeprøve og hele hans Sjæl oprørte sig imod noget saadant. Offutt mente det vistnok vel, han var overbevist om, at Lincoln vilde seire og det vilde smigre hans Ærgjerrighed.

Men Loddet var kastet og Lincoln fik møde frem eller ogsaa bli brændemerket som en Kujon i hele Egnen, og

det vilde paa den Tid betyde, at man vilde vende ham Ryggen.

De to „Kjæmper" kom hver med sine Venner. Der blev nu Væddemaal med Knive, Pistoler osv. uden Ende. En mere spændende Affære har aldrig fundet Sted i New Salem hverken før eller senere.

Den bedste Ven, som Lincoln havde paa Stedet, ved Siden af Offutt, var William G. Greene. Der har været fortalt saa mange forskjellige Historier om denne Affære, der kun lidet stemmer overens med Sandheden, at vi skal lade Mr. Greene fortælle, hvorledes det gik til. Hans Beretning lægger ikke mest Vægt paa hans Vens legemlige Styrke, men paa hans moralske Styrke.

De to greb fat i hverandre og dermed var Brydekampen begyndt.

Det gik hedt til under Skjoldene den Dag. Tingen var nemlig den, at de to var saa jevnsterke, at der lang Tid ikke var mindste Tegn til, at hverken den ene eller den anden vilde vinde.

Lincoln tog den forstandige Side af Sagen dengang, som han altid gjorde. „Lad os slutte," sagde han. „Vi er saa lige, at vi kan ligesaa gjerne slutte lige."

„Clary Grove" Gutterne var dumme nok til at betragte dette som Tegn paa Svaghed. Lincoln begyndte at bli ræd, troede de, og de satte i et vældigt haanende Skrig og raabte, at Kampen skulde fortsætte.

Lincoln blev dreven næsten til Raseri og samlende alle sine vældige Kræfter, løftede han sin kjæmpemæssige Modstander op i Luften, men den spræke Brydekjæmpe landede paa begge Fødder istedetfor paa Ryggen, som Lincoln havde tænkt; derimod kastede han Lincoln, men tvertimod alle staaende Regler. En Seier vun-

den paa denne Maade kunde kun forsvares med Kamp paa Liv og Død.

Lincoln steg op, hvert Træk vidnende om Hevn. Saa sagde han i en Stemme, der slog alle med Rædsel: „Dette gaar ikke; og jeg skal vise hver den som ikke tror det, at dette gaar ikke. Du kan ikke spille den Slags Streger med mig.“

Tilskuerne forstod, hvad Lincoln mente, og det blev med engang erklæret, at det var paa denne Maade, at Jack gik ind paa Lincolns Forslag om at de skulde ende Kampen som ligestillede. Siden den Stund blev Lincoln og Jack Armstrong de bedste Venner, og Venskabet indbefattede hele Armstrong-Familien. I 1858 frelste Lincoln en Søn af Familien fra Galgen og under Krigen løste han ham fra Tjenesten.

Vi behøver vel neppe at tilføie, at Lincolns Mod og Styrke ikke oftere blev sat paa Prøve i dette Nabolag, men det kan være af Interesse at nævne, at da Lincoln et Aar derefter var en Kandidat for Legislaturen fik han hvereneste Stemme i „Clary's Grove“.

Offutt var ikke fornøiet med Butikken. Han leiede Møllen og fik William G. Greene til at hjælpe sig at drive den.

Der blev et varmt Venskab mellem Greene og Lincoln, der varede saalænge den fremtidige President levede. Mr. Greene var ilive indtil ganske nylig og blev en rig Bankier. Han pleiede at sige, at han troede allerede i sine Ungdomsdage, at Lincoln var den største Mand, som havde levet, og det var ham ikke liden Tilfredsstillelse at se, at hele den civiliserte Verden kom til at dele hans Tro.

De to unge Mænd boede sammen, sa spiste og sov sammen. Lincolns Liv og personlige Vaner var særdeles rene og ædle for at være i de Dage. Det var en almindelig Vane at drikke, tygge og røge Tobak og bande. Lincoln gjorde ingen af Delene. Mr. Greene fortæller, at han saa ham drikke berusende Drikke bare en Gang og da spyttede han det ud, saasnart han fik det i Munden. Han aldrig hverken tyggede eller røgte og han bandede kun engang, som han hørte.

Lincoln følte Trang til at advare Folk mod det som galt var, naar han kunde gjøre det, saa at det ikke bare vakte Forargelse og saaledes vilde være til liden Nytte. William Greene var lig de fleste Gutter paa den Tid hengivet til at spille for Penge. Lincoln lagde Merke til det og sagde en Dag til ham: „Billy, du burde ikke spille med Estep." Greene svarede: „Jeg har tabt nitti Cents og kan ikke slutte før jeg har vundet dem tilbage." „Dersom jeg hjælper dig til at vinde dem, vil du da slutte?" Greene tænkte sig om et Øieblik og lovede det. Saa siger Lincoln: „Disse Hatte koster syv Dollars Stykket og du trænger en. Naar nu Estep kommer, kan du vædde ham en af disse Hatte paa, at jeg kan løfte en fuld firti Gallons Brændevinstønde og drikke ud af Spunshullet." De stillede da Tønden slig, at Hullet var paa en passende Plads, og da Estep kom, blev de snart enige. Lincoln satte sig paa Hug, løftede den ene Ende af Tønden paa det ene Knæ og den anden Ende paa det andet Knæ og ved at bøie sig fremover lykkedes det ham virkelig at drikke af Hullet. Han spyttede det ud med engang. Men Greene vandt Hatten og sluttede fra den Dag at „gamble".

Offutt spilte snart fallit og Lincoln arbeidede en

Stund snart med dette og snart med hint. Han kunde hvad Tid det var faa sig et Hjem hos Bowin Greene's eller hos Armstrongs; og naar der intet Arbeide var at faa, og vel heller ikke Midlerne var saa store, fandt han sig Vei til den ene eller anden af disse to Familier og var altid en velkommen Gjest.

Ti Aar derefter traf William G. Greene Offutt i Memphis, Tenn., hvor han praktiserte som Dyrlæge og Hestetæmmer. Han var klædt paa det mest fantastiske. Offutt bør ikke foragtes. Det var ham, som førte Lincoln ud fra det affidesliggende Hanks-Nabolag til det mere fremskridende New Salem.

Som Butiksvend havde Lincoln mange ledige Stunder, og disse benyttede han til at læse og studere. Han var aldrig uden en Bog. Fra Billy Greene laante han „Kirkham's Grammar" og fra hans Broder L. M. Greene laante han „Lindley Murray's Grammar"; Ann Rutlege pleiede ogsaa at laane ham sin Grammatik at studere om Nætterne, og denne samme Bog er i Besiddelse af Rutlege-Familien den Dag idag med den vakre Eierindes Navn paa et af de utrykte Blade og den store Frigjørers Navn ret under hendes, begge skrevet af ham selv.

Lincoln lod Greene „høre sig" i Grammatiken, og paa tre Uger havde han lært ligesaa meget som Greene selv kunde. Flere Aar derefter, da Lincoln var blit President og Greene besøgte ham, var det Lincoln en Glæde og Fornøielse at introdusere Greene til Medlemmerne af sit Raad som sin „Lærer i Grammatik".

Paa en Høi et Stykke fra New Salem stod et Skolehus, hvor Mentor Graham, en professionel Pedagog, holdt Skole for Børnene fra New Salem og omliggende

Egn. Graham satte stor Pris paa sit Kald; thi han var Skolelærer i femti samfulde Aar.

Lincoln anmodede Mentor om at give ham privat Undervisning og Resultatet var, at han nu gjorde hurtige Fremskridt i Matematik, Geografi, Grammatik og Stavning. Han pleiede ofte at besøge Skolen, naar Børnene overhørtes i Stavning; han sad da paa en af de bagerste Bænke og lyttede opmerksom til Overhøringen. Undertiden kunde han da bemerke: „Jeg kan stave næsten ligesaa godt som det selv," men han var altid velkommen.

Det var et Træk hos Lincoln, at han under alle Omstændigheder og under alle Forholde var tørstig efter Kundskab. Der var faa Bøger den Tid, men paa en eller anden Maade fik han altid fat i dem og han bogstavelig gjorde Indholdet til sin Eiendom. Ved at læse hans Taler og Dokumenter er det vanskeligt at forstaa, at Forfatteren havde samlet paa egen Haand næsten al sin Kundskab uden Skole og uden Lærer. Han tog næsten aldrig Feil i Stavning.

Som sagt, havde Lincoln efter Offutt havde spillet fallit ikke nogen fast Bestilling. Det tog dog ikke svært længe før han atter kom ind i „Forretningslivet" i New Salem, dengang som Medlem af Firmaet Berry og Lincoln. Dette gik for sig paa en Maade, der kaster adskilligt Lys over Forholdene den Tid.

Sjette Kapitel.

Hvorledes Lincoln kom til at bli Handelsmand — Indianerkrig bryder ud og Lincoln blir Kaptein — Hans legemlige og moralske Styrke — Opstiller sig som Kandidat for Legislaturen — Studerer paa egen Haand til Sagfører.

En Mand ved Navn Reuben Radford aabnede en ny Butik i New Salem. Man bad ham tage sig ivare for „Clary's Grove" Gutterne, men han tænkte som saa, at han skulde holde dem i Tømme ved at give dem kun to Drammer hver. Det traf sig slig, at da de første Gang kom til New Salem efter hans Ankomst dertil, var han paa et Besøg tre Mil ud i Landet, mens hans unge Bror tog Vare paa Butikken.

Efter at Gutterne havde drukket sine to Drammer hver, gjorde den unge Gut dem opmerksom paa, at de ikke kunde faa mere Brændevin til deres næste Besøg. Dette var noget saa splinternyt og saa stik imod deres Begreb om Friheden, for hvilke deres Fædre havde kjæmpet, at de med engang forsøgte at gjøre ham det begribeligt, at hans Standpunkt var aldeles urimeligt. Men Gutten vilde ikke høre paa det Øre. Før han vidste Ordet af havde Gutterne revet sine Pistoler fra Belterne og begyndt at skyde paa Flaskerne i Hyldene og om nogle Øieblikke var Butikken ikke til at kjende igjen. Gutterne bad nu ikke længer om Lov til at faa Brændevin, og der blev en Larm og Leven i Nabolaget, der varede til langt ud paa Morgenkanten. Straks før Daggry blev Radford vækket af Flokkens Huj og Skrig, idet de drog hjemover. Han kom med et til at tænke paa Butikken, stod op og red afsted til den lille By saa fort han kunde. Billy Greene, som dengang var bare en Gut,

var paa Veien ridende til Møllen. Da han fik se Radford stryge forbi paa en skumhvid Hest, fulgte han efter for at se, hvad som var paafærde. Radford kom frem til Butikken, hoppede af og blev staaende i Døren og stirrede paa de knuste Flasker, og de mange andre Tegn paa, at „Gutterne“ havde moret sig udmerket. Greene kom op til Butikken just som Radford i Fortvilelse raabte: „Jeg skal sælge hele Greien til den første, som vil give mig et Bud.“ Vare paa Prøve svarede Greene: „Jeg byder dig $400.“ „Solgt!“ raabte Radford, „Forretningen er din.“ „Men jeg har ingen Penge,“ bemerkede Greene. „Det er ikke saa nøie med Pengene,“ svarede den mismodige Kjøbmand. „Kom ind og giv mig en „Note“ paa seks Maaneder.“ Greene saa gjorde.

Butikken laa tvers over for det saakaldte Hotel, hvor Lincoln den Gang holdt til. Han kom just ud for at vaske sig. Da han fik Øie paa den unge Spekulant og saa, at han stod der lidt tvilraadig, raabte Lincoln til ham opmuntrende: „Du faar vente til jeg har faaet mig en Bid til Frokost, saa skal jeg hjælpe dig at tage Varefortegnelse.“ „Aa det er ikke saa nøie med det,“ svarede Gutten, „det har „Clary Grove“ Gutterne allerede gjort.“ Men efter Frokost gik Lincoln og Greene over hele Varebeholdningen og fandt, at Værdien beløb sig til $750. Lincoln var fortiden uden Arbeide. Det samme var Tilfældet med William Berry. Derimod var Berry i Besiddelse af $250 i Kontant og eiede en Hest med Saddel og Bidsel. Inden en Time efter Varefortegnelsen havde fundet Sted, havde følgende Handel gaaet for sig: Berry og Lincoln havde dannet et Firma og kjøbt ud Greene; Berry betalte Greene $250 i Kontant og gav ham Hesten og Sadelen og Bidslet, regnet til en

Værdi paa et Hundrede Dollars og paatog sig Greenes Gjæld til Radford. Greene skulde forresten faa Udbyttet af Salget den første Dag. Det nye Firma begyndte da Forretningen og tog ind den første Dag femten Dollars og en spansk Skilling, og unge Greene red hjem den Aften noksaa stolt paa egen Hest og med to Hundrede og femogsekstі Dollars og en halv Cent.

Firmaet Berry og Lincoln overtog ogsaa Varebeholdningen efter James og Rowan Herndon. Den nye Forretning led dog af Mangel paa Kapital. Dertil kom, at den ældre Kompagnon var altfor glad i Flasken og den yngres Tanker befattede sig formeget med „Kundskab og Videnskab".

Paa samme Tid, som Lincoln ikke synes at have været besjælet af nogen svær Ærgjerrighed efter at udmerke sig som Møller eller Handelsmand, var han fuldstændig ærlig i Pengeaffærer og i Handel. Han roste aldrig Varene mere end han syntes de fortjente og forsøgte aldrig at faa Folk til at kjøbe hvad de ikke trængte eller havde Brug for. Han sagde til Kunderne, at Brændevinet var dem til Ødelæggelse og at Tobakken var uskikket til at bruges. Dersom han intet vidste om Varene, som man saa paa, sagde han det. Hans Hang til at fortælle Skrøner traf kanske endel Kunder, men var heller til Skade end til Gavn, thi det hændte ofte, at al Forretning stod stille, mens Lincoln fortalte Historier. Ved saadanne Anledninger kunde man høre Latteren over hele Byen. Mrs. Hill fortæller, at hun kunde altid høre, naar Lincoln havde slaaet sig løs. Hun føier til, at hans Historier høstede ligesaa meget Bifald det fjerde Aar som det første Aar.

Indtil denne Tid ser det ikke ud til at Lincoln var besjælet af nogen altopslugende Ærgjerrighed. Spaadommene om at han engang vilde bli President saa ud til at fordufte i Ungdomsaarene. Han saa ud til at være tilfreds, naar han kunde tjene Maden, underholde sine Kamerater med Skrøner og samle sig Kundskab ved at læse Bøger og tale med Folk, der vidste mere end han gjorde. Men dette sidste var jo et Træk, der viser, at han var ikke saa lidet forskjellig fra de fleste unge Mænd under lignende Omstændigheder alligevel.

En Morgen i April kom der et Bud fra Statens Guvernør ridende ind i New Salem. Han havde med sig en Pakke med Cirkulærer, som han uddelte. De indeholdt en Oplysning til Militsen eller Landværnet, at Indianerne under Black Hawk (Sorte-Høgen) var paa Krigssti, og at de hvide Settlere i Rock River Egnen levede i den største Frygt for Indianernes Tomahawk, samt en Opfordring til Borgere, som var villige til at lade sig hverve som Soldater, at møde i Beardstown inden en Uge.

Navnet Black Hawk var kjendt blandt Folket i Illinois. Han var en gammel Fiende af Settlerne. Det Land, som hans Folk havde eiet i nordvestlige Del af Illinois var blet solgt til Regjeringen i 1804, men paa den Betingelse, at Indianerne kunde drive Jagt og plante Mais der, indtil det blev opmaalt og solgt til Settlere. Længe før Landet blev opmaalt, kom der hvide Settlere og de forsøgte at jage Indianerne vestenom Mississippifloden. Især var disse hvide begjærlige efter at faa fat i Landet i Nærheden af Mundingen af Rock Elven, hvor Indianerne kom hvert Aar for at plante Mais, og hvor deres gamle Begravelsesplads var beliggende. Black

Hawk havde sat sig imod denne Indtrængen, og mange Voldshandlinger havde fundet Sted paa begge Sider.

Endelig lykkedes det disse Settlere at faa Landet opmaalt ved at omgaa Kontraktens greie Mening, og tog det saaledes i Besiddelse. Black Hawk blev drevet til Raseri og Fortvilelse ved at se sine Fædres Grave vanhelliget af de hvide, og han kom paa den Tanke, at Landet aldrig havde været solgt, ja, at det aldrig kunde sælges.

„Min Forstand siger mig," sagde han, „at Land kan ikke sælges. Den store Aand gav det til sine Børn at bo paa og til at dyrke, saameget som det trænges, til deres Ophold; og saa længe som de bor paa det og dyrker det, har de Ret til Landet, men om de godvilligt gaar fra det, har andre Folk Ret til at bruge det. Intet kan sælges uden saadanne Ting, som kan bæres bort."

I 1831 gjorde han et Forsøg paa at drive de hvide væk, men en militær Demonstration fik ham til at give op. Han underskrev endog et Løfte om aldrig mere at komme paa Østsiden af Mississippifloden, men efterpaa forandrede han sin Mening. I den Tanke at flere Indianerstammer længer Nord, ja at endog den britiske Regjering vilde komme ham tilhjælp, gik han den 6te April 1832 over Mississippien sammen med 500 Krigere, samt deres Hustruer og Børn.

Saasnart som Settlerne hørte, at Black Hawk var paa Krigssti flygtede de i Panik til Fæstningerne, hvorfra de sendte det ene Opraab efter det andet til Guvernør Reynolds om Beskyttelse. Den 11te April blev Bud sendt til Statens Borgere, og det var et af disse, som kom ridende til New Salem og gjorde en Ende paa Lincolns Dage som Forretningsmand.

Der var ingen Tid at tabe. De frivillige Soldater

maatte være i Beardstown, som laa 40 Mil fra New Salem, den 22de April. Et Kompani blev organiseret, og det var ingen vanskelig Sag; thi ifølge Statens Love maatte hver legemsdygtig Mand mellem 18 og 45 eksersere to Gange hvert Aar eller betale en Dollar. „Men da en Dollar ikke var saa let at faa fat paa," siger en gammel Settler, „saa eksercerte allesammen."

Forberedelserne blev hurtig gjort, og den 22de April var Mændene i Beardstown. Dagen før var Lincoln blet valgt til Kaptein for Kompaniet fra Sangamon. Lincoln var ikke nogen øvet Soldat og hans Kompani bestod af Mænd, der ikke var stort vandt med at lystre. Og det kunde hænde, at man ligesaa gjerne gav sig til at le af en Befaling som at man adlød den. At drive Indianerne ud af Staten var deres Opgave, og hvad som ikke havde noget med den Ting direkte at gjøre, lagde de ikke stort Merke til. Lincoln gjorde mange Feilgreb, som han siden fortalte om med stor Fornøielse. En af disse gik for sig, da han marscherte paa den Maade, at tyve Mand gik ved Siden af hverandre. De kom til en Grind, og nu blev Spørgsmaalet, hvorledes han skulde faa Kompaniet igjennem Grinden, da han havde glemt Kommandoordet. Han kom ud af Kniben derved, at han raabte: „Dette Kompani er afskediget for to Minuter, hvorefter man atter samles paa den anden Side af denne Grind."

En Dag hændte det, at Lincoln reddede en Indianer, som hans Mænd havde grebet og uden videre vilde gjøre Ende paa. Lincoln fik da høre ondt af sine egne Folk, og de var ikke bange for at kalde ham en Kujon. Hertil var hans eneste, men ogsaa afgjørende Svar: „Dersom nogen virkelig tror jeg er en Kujon, kan han snart bli overbevist om sin Feiltagelse, om han saa ønsker."

Men at Lincoln snart vandt Soldaternes Agtelse viser følgende Episode: Der var i Kaptein Henry L. Webbs Kompani en ualmindelig sterk Mand ved Navn Nathan M. Thompson. Han gik under Navnet „Dow" Thompson. Da der blev Spørgsmaal om hvem som var sterkest, Lincoln eller han, blev det ordnet saa, at det skulde afgjøres ved en Styrkeprøve. Efter at de havde holdt paa en Stund uden at nogen syntes at faa Overhaand, sagde Lincoln: „Dette er den sterkeste Mand jeg nogensinde har mødt." Straks derefter, som Spændingen blandt Tilskuerne var steget til høieste, blev Lincoln kastet paa Marken. Dette var første Gang nogen havde været istand dertil. De to tog Tag endnu engang, og for anden Gang blev Lincoln kastet. Med et rev hundrede Mænd sine Trøier af sig og skreg „Foul"! Ligesaa mange paa den anden Side gjorde ligesaa og raabte: „Det skal vi snakkes om!" En voldsom Kamp stod paa Nippet til at bryde løs; men Lincoln bad Mændene holde sig rolige og raabte: „Gutter, denne Mand kan kaste mig, om han ikke gjorde det denne Gang; lad os tilstaa, at jeg tabte."

Dette afgjorde Sagen.

At Lincoln var tilfreds med „Krigslivet" fremgaar deraf, at da hans Tjenestetid var ude, lod han sig hverve som Menig i et andet Kompani og tjente som saadan til Krigen tog Slut.

Lincoln kom tilbage fra den saakaldte Krig til New Salem i August 1832 og fandt Forretningen i en langt andet end blomstrende Forfatning. Der var ikke andet at gjøre end at sælge Rub og Stub. Men heller ikke nu gjorde de en god Handel, thi Kjøberne spilte snart fallit. Snart derefter døde Berry uden at efterlade sig nogen

Eiendom. Lincoln blev da staaende igjen med Gjælden, der fra først af beløb sig til otte Hundrede Dollars. Det var dengang en Sum, som igrunden var langt større end den vilde synes nu, og Lincoln pleiede da ogsaa at kalde sin Gjæld den nationale Gjæld. Billy Greene havde gaaet Kaution for to Trediedele af Beløbet, som han betalte og som Lincoln siden betalte ham igjen. Endelig lykkedes det Lincoln at betale hele Summen, som sammen med Renterne beløb sig til elleve Hundrede Dollars. Den sidste Rest betalte han i 1850, atten Aar senere.

Mens Lincoln var ude som Kaptein og senere som Soldat i „Black Hawk“ Krigen tog han den Beslutning at kaste sig ind i det politiske Liv ved at opstille sig som Kandidat for Legislaturen. Lincoln var dengang bare 23 Aar. Han havde aldrig gaaet paa Skole saa meget som et helt Aar alt ialt. Han havde aldrig holdt en Tale undtagen i Debatforeningen og ude paa Marken. Han havde læst kun saadanne Bøger, som han kunde finde i disse nye Settlementer og hans Omgangsvenner var heller ikke den Slags, der kunde yde ham nogen Hjælp. Men han vidste, at han var populær og han var uden Tvil kommen til den Overbevisning, at naar det gjaldt at tænke klart og udtrykke sig greit havde han ikke mødt sin Overmand. Han stolte paa sig selv, og det viser et ikke lidet betydningsfuldt Omslag i hans Liv. Som en Følge heraf begyndte hans Ærgjerrighed at vaagne. Mere end en Gang havde det ligesom faldt af sig selv at han blev den ledende. Folk stolte paa hans Dømmekraft. Det fortælles ogsaa om ham, at han, naar han kom sammen med dannede Folk prøvte at maale sig med dem, hvad Tanker og Udtryk angik. Han kunde ikke opdage, at de

var ham saa aldeles overlegen. Intet Under, at han begyndte at drømme om at gaa til Statens lovgivende Forsamling.

Alt som krævedes af en Kandidat den Tid var, at han gjorde Folk opmerksom paa, hvad han syntes kunde trænges, hvad de mere lokale Affærer angik. Det Cirkulære, som Lincoln forfattede, bestod af et Par Tusen Ord, hvori han paapegte Nødvendigheden af, at Staten kosted paa Sangamon Elven, saa den kunde gjøres seilbar. Der var intet Haab om, at der vilde bygges Jernbaner paa de Kanter paa lange Tider. Man maatte nu kjøre helt til Beardstown, hvortil Dampbaadene kom fra Syden. Ved at gjøre Sangamon Elven seilbar, kunde mindre Baade naa helt op til New Salem. Lincolns Opfatning af denne Sag var noksaa radikal. Dertil kom, at han var ikke godt kjendt over det noksaa store Distrikt. Ja, mange af de unge Mænd betragtede hans Valgkamp som en kostelig Spøg og opmuntrede ham alt de kunde. Men de ældre Mænd syntes han var altfor grøn og keitet til at repræsentere dem. Han fik dog 657 Stemmer, og fik de fleste Stemmer af de fem Kandidater, der led Nederlag. Hvor han var bedst kjendt, stod han sig bedst. I sit eget „Precinct“ i New Salem fik han 277 Stemmer udaf 280 Stemmer.

Lincoln var nu uden Forretning og i Uvished om sin Fremtid. Blandt sine mange Venner i New Salem havde han en ved Navn Miller, som var Smed. Lincoln spurgte ham, om han vilde raade ham til at lære det Haandverk, men han tog intet praktisk Skridt i den Retning. Forsynet havde en høiere Mission for ham.

For en Tid foretog han sig intet bestemt. Han tjente som „Clerk“, arbeidede paa Farmen, hug Ved, byggede

Gjærder. Han likte især at holde til hos Bowlin Greene eller Jack Armstrong, hvor han da stansede flere Dage og hjalp Mændene ude paa Farmen og Kvinderne med at melke, vugge eller andre kvindelige Sysler. Han var overmaade populær hos alle Husets Folk.

Mens han laa i Krigen, blev han godt kjendt med John T. Stuart, en Sagfører i Springfield. Til ham aabenbarede han sin Hensigt at bli Sagfører, og Stuart indbød ham til at gjøre sig frit Brug af hans Bibliotek.

Tidlig en Morgen strøg Lincoln afsted til Springfield og kom samme Aften tilbage med Blackstones Lovbøger, dengang udgivet i 4 Bind. Paa sin Vandring hjemover havde han læst mangfoldige Sider af første Bind. Efter denne Tid kunde man se ham enten liggende saa lang han var paa Marken eller siddende paa Vedhauge eller hvor han fandt et passende Sted, aldeles optaget i sit Studium. Russel Godby, en Immigrant fra Logan County, Virginia, uden den mindste Skolegang, traf engang til at se Lincoln siddende paa en Vedhaug med en Bog i Haanden. Lincoln havde arbeidet for ham og han betragtede ikke Lincoln anderledes end de almindelige Arbeidere. Godby blev overrasket ved at se Lincoln sidde der saa optaget i en Bog. „Hvad læser du Abraham?" „Jeg læser ikke, jeg studerer," var Svaret. „Studerer hvad for noget?" „Retsvidenskab," var Svaret. „Nei, nu har jeg aldrig hørt Magen i mit Liv," raabte Manden.

Paa samme Tid som Lincoln læste alle de Lovbøger, han kunde lægge sine Hænder paa, læste han ogsaa alle de Aviser han kunde laane og havde god Rede paa, hvad der foregik baade paa det politiske og andre Omraader.

Han læste ogsaa Skjønliteratur og fandt, som naturligt var, stor Fornøielse i at læse humoristiske Bøger.

Vaaren 1833 blev han udnævnt til „Deputy Surveyor“ eller Assistent-Landmaaler. Han forskaffede sig paa en eller anden Maade de nødvendige Instrumenter, og af Skolelæreren, Mentor Graham, fik han lidt Undervisning, og saa tog han fat paa sine Pligter med stor Lyst. Han udførte sit Arbeide særdeles tilfredsstillende og tjente i denne Stilling, indtil han flyttede til Springfield.

Mange Farmere i Menard County kan med Stolthed vise besøgende, hvor Lincoln har maalt deres Land. En Mand ved Navn Russel Godby fik Lincoln til at udføre noget Arbeide for sig som Landmaaler og betalte ham to Hjorteskind og en Dollar for Arbeidet. Jack Armstrongs Hustru, Hannah, brugte Skindene til at lappe Lincolns fillede Bukser.

Byen Petersburgh, det nuværende Countysæde for Menard County, er en af de betydeligste af de mindre Byer i Illinois. Det var Lincoln, som udførte al Opmaalingen. Ved at vende sit Kompas mod Syd opdagede han, at en Butikbygning tilhørende en Ven, stod lidt over Linjen, hvor en af Byens Gader burde ligge. Her var en Vanskelighed, der lignede mange af de Vanskeligheder, han senere mødte — Pligten paa den ene Side, Sympati paa den anden. Venner bad om Embeder, de var uskikket til at fylde, og grædende Hustruer og Mødre bad ham paa Knæ spare deres Mænd og Sønner fra en fortjent Død. Hans Pligtfølelse krævede en nøiagtig Opmaaling. Venskabet krævede, at han skulde spare Huset. Han afgjorde Sagen paa sin karakteristiske Maade: Han tilfredsstillede begge Krav. Han udførte Opmaa-

lingen slig, at Huset kunde staa og paa samme Tid slig, at ingen af hans Efterfølgere senere har fundet noget at udsætte paa den.

Men Grundlæggelsen af Petersburgh gav saaat sige Dødsstødet til New Salem. Inden et Aar efter Lincolns Opmaaling begyndte den nye By at vokse, og dens Beliggenhed var saa meget fordelagtigere end New Salem, at det var ikke længe før sidstnævnte havde kun Navnet igjen. Ikke en Bygning findes der nu mere og man er endog i Tvil om, hvor flere af Bygningerne stod.

Paa samme Tid som han var Landmaaler blev han af President Andrew Jackson udnævnt til Postmester i New Salem efter John McNamar, som reiste til Østen for et Aars Tid og som altsaa resignerte. Der var lidet Arbeide og liden Løn for begge disse Embeder. Posten kom kun en Gang i Ugen med Vogn og det meste af Posten var uddelt en Time efter Ankomsten. Da Lincoln sluttede som Postmester fandt han, at han skyldte Regjeringen lidt og som han ikke kunde give Postdepartementet Kredit for. Han viklede den lille Sum i en Papirlap, skrev hvem det tilhørte udenpaa og lagde det tilside. Da en Agent flere Aar senere kom og skulde gjennemgaa Regnskaberne, trak Lincoln frem just den samme Pakke og leverte ham.

Lincoln logerte paa forskjellige Steder i New Salem. Der var mange Familier, der med Glæde vilde have ham hos sig. Undertiden sov han paa Loftet ovenpaa Butikken og til andre Tider paa Disken.

Da Lincoln ikke kunde betale hvad han skyldte paa Forretningen, holdtes der Auktion over hans faa Eiendele. Men hans Venner kom ham til Hjælp og ved fælles Overenskomst var der kun en Kjøber. Det var James

Short. Han kjøbte de forskjellige Ting og gav dem siden tilbage til Lincoln. Hans Hest, Kompas, Maalesnor og Sadler var nogle af Sagerne.

Det var mens han boede her, at han fik Navnet „den ærlige Abraham". Som en Dommer ved alle Slags Lege, Legemsprøver og Kapløb vandt han alles Respekt ved sine retfærdige og samvittighedsfulde Kjendelser. Alle bøiede sig for hans Dom.

Han var dengang, som sidenefter, meget undselig; og han prøvte at undgaa at handle med kvindelige Kunder eller tilfældigvis at møde dem. Engang kom der flere Kvinder til Hotellet, men han kom ikke og spiste ved det fælles Bord, saalænge de var der.

Han var meget poulær blandt Mændene, men ogsaa blandt Kvinderne, naar han først blev kjendt med dem. Hans Skrøner, morsomme Bemerkninger og muntre Sindelag var noget, som alle paaskjønte. Hvergang han slog sig løs, samlede han en Flok Tilhørere rundt sig, og naar han satte sig paa et andet Sted, fulgte Flokken efter. Hans Bemerkninger blev gjentaget ved alle Sammenkomster og han blev omtalt i høie Ordlag over alt.

Syvende Kapitel.

Atter Kandidat for Legislaturen — Betydningen af at han blev valgt for hans egen Fremtid — Religiøse Tvil — Den sørgelige Historie om Anne Rutledge — Lincoln nær Fortvilelse — Hans anden „Kjærlighedshistorie".

To Aar var forløbne siden han tabte i Valgkampen for Medlem af Legislaturen, og da han havde faaet et

smigrende Antal Stemmer, var det kun naturligt, at han skulde prøve sin Lykke for anden Gang. Fire nye Repræsentanter skulde vælges i August 1834, og i Slutningen af April offentliggjorde Lincoln sin Hensigt at stille sig som Kandidat. Han havde god Grund til at haabe paa et godt Udfald. Han havde samlet sig ikke saa faa Kundskaber; større Erfaring havde han ogsaa, og han havde langt flere kjendte end to Aar tidligere. Han havde vundet sig Ry som en begavet og dygtig ung Mand. Han var Postmester og Landmaaler. Sammenlignet med sine Naboer var han en oplyst Mand, der ogsaa havde seet lidt af Verden. Men hans største Fordele bestod i hans varme Hjertelag, hans Aabenhed og Ærlighed, hans Retfærdighedsfølelse, hans ædle Karakter. Disse ypperlige Egenskaber havde gjort Indtryk paa alle, han var kommen i Berørelse med.

Han begyndte sin Valgkamp i April og havde tre Maaneder til „Electioneering". Han brugte vistnok Tiden vel. Kandidater for politiske Embeder maatte gaa frem nogenlunde paa samme Maade i de Dage som i vore: Besøge Vælgerne i deres Hjem, overvære de forskjellige Møder i Byerne og Settlementerne, saasom Auktioner, Væddeløb osv. En af den Tids Vælgere fortæller om et Besøg som Lincoln aflagde ham:

„Han (Lincoln) kom til mit Hjem i Harvesten. Der var vel en tredive Mand i Arbeidet. Han fik Middag og gik bort paa Ageren til Arbeidsfolkene. Jeg introducerte ham, og Mændene sagde, at de ikke vilde stemme paa nogen, før de saa, hvad han duede til. „Ja, hvis det er alt I Gutter kræver, saa er jeg sikker paa eders Stemmer," sagde Lincoln. Han tog fat paa Meieren og gik foran de andre rundt hele Ageren som om det var ham en Leg.

Gutterne var tilfreds, og jeg tror ikke han tabte en Stemme i den Flokken."

Undertiden traf det sig slig, at to eller flere Kandida-

Rammen til dette Fotografi af Lincoln er lavet af „Rails", som han hug i sine Ungdomsaar.

ter mødtes paa et saadant Sted, og da maatte de holde hver sin Tale. I hele taget var Kampen adskillig livligere end to Aar tidligere. Der var atter tretten Kandi-

dater for de fire Sæder i Legislaturen ved Siden af Kandidater for Guvernør, for Kongressen og for Stats-Senatet.

Da Stemmeafgivningen blev bekjendt havde Lincoln al Grund til at føle sig vel tilfreds. Han fik det næststørste Antal Stemmer af de mange Kandidater. De, som blev valgte, var: Dawson med 1,390 Stemmer, Lincoln med 1,376, Carpenter med 1,170 og Sheart med 1,164.

Det heldige Udfald af Valget for Lincolns Vedkommende var af allerstørste Betydning for hans hele Liv. Et andet Nederlag paa hans daværende Stadium vilde vistnok taget Modet fra ham aldeles, saa at istedetfor at bane sig Vei til en professionel Stilling vilde han blevet Smed for Resten af sine Dage. Med dette heldige Udfald gav ham ikke alene mere Selvtillid men gjorde hans Stilling i Samfundet mere sikker. Han kunde nu med mere Mod end før bære sin tunge financielle Byrde og skue hen mod et større Felt i det offentlige Liv. Allerede under Valgkampen havde han faaet adskillig Opmuntring og Løfte om værdifuld Hjælp. En af de fire heldige Kandidater var John T. Stuart, som havde været Major i „Black Hawk" Krigen mens Lincoln var Kaptein. De tjente begge senere som Menige i samme Krig og blev gode Venner. Venskabet blev sterkere under Valgkampen, da de begge tilhørte det samme politiske Parti, nemlig Whig-Pariet. Lincoln fortæller om Stuart saaledes:

„Major John T. Stuart, som dengang drev Sagførerforretning (i Springfield), var ogsaa valgt. Under Valgkampen opmuntrede han Abraham til at studere til Sagfører. Efter Valget laante han Bøger af Stuart, tog dem hjem med sig og begyndte at læse for ramme Alvor. Han lærte uden nogen Bistand af andre. . . . Høsten 1836

fik han „Law License", og den 15de April 1837 flyttede han til Springfield for at begynde som Sagfører; hans gamle Ven Stuart tog ham med sig som Kompagnon."

Efter Valget i 1834 var Lincoln en af de mest indflydelsesrige Mænd baade paa det politiske og økonomiske Omraade i Sangamon County. Ved et Møde i Springfield den følgende November, hvis Hensigt var at overveie, hvorledes „Common" Skolerne kunde forbedres, blev Lincoln valgt som en af de elleve Delegater, der skulde afgive Møde ved en Konvention i Vandalia for videre at diskutere Sagen.

For at han ogsaa hvad det ydre angik kunde være en værdig Repræsentant, syntes han, at han maatte faa sig en ny Klædning og andet Udstyr og laante derfor $200 af Coleman Smoot. „Smoot," sagde Lincoln til ham, „du valgte mig til at repræsentere dig i Vandalia (Hovedstaden) og derfor er du ansvarlig for at jeg gjør det paa en værdig Maade." Det var paa denne karakteristiske Vis han bad om Laanet, som han da ogsaa fik.

Skjønt Lincoln ikke blev heltud Sagfører før i Mars 1837, havde han dog praktiseret lidt endog som „Student". Hans Ven Bowlin Greene var „Justice of Peace" og Skolemesteren Edward Grier tjente som Dommer. Lincoln førte ikke alene endel Sager for disses Domstole, men han udførte adskilligt Kontorarbeide saasom at protokollere Skjøder, Testamenter, Kontrakter og lignende. Alt hvad han gjorde, gjorde han tilfredsstillende. Lincoln var ingensteds og i intet en Skuffelse. Han begyndte ved Stigens laveste Trin og klatrede til Toppen uden noget Feiltrin, uden noget Uheld.

Lincolns religiøse Standpunkt var den Tid uklart og ubestemt. Han troede paa Skjæbnen, at „det er saa

laga". Grundet paa en af hans Bemerkninger, sagde Mrs. Samuel Hill engang til ham: „Du kan da vel slet ikke tro, at der er intet Liv efter dette?"

„Jeg frygter for, at der er ikke," var Svaret; „men det er en skrækkelig Ting at tænke sig, at naar vi dør, saa er det dermed forbi med os."

Han skrev en liden Afhandling om sine religiøse Meninger, som han læste for flere, deriblandt Samuel Hill. Hill sagde det var bedst han gav op saadanne Opfatninger og bemerkede, at han havde en brilliant offentlig Bane foran sig, som saadanne Teorier kun vilde skade. Tilsidst tog Hill Afhandlingen og kastede den i Ovnen. Lincoln levede længe nok til at forandre sine religiøse Anskuelser, som senere vil berettes.

Lincoln omtales ofte som en Sorgens Mand. Det var vel særlig under den frygtelige Borgerkrig, at han fortjente dette Navn, men Lincolns Sindelag var af en saa dyb Karakter, at flere Hændelser i hans Liv gjorde et vældigt og varigt Indtryk paa ham, som kanske andre vilde snart have glemt. Vi har allerede nævnt Moderens og Søsterens Død. Hans første Kjærlighedshistorie blev ham en livslang Sorg. Det er Historien om ham og Miss Anne Rutledge.

Denne unge Dame var et af Børnene til James Rutledge, en af Grundlæggerne af New Salem. Anne var i sit 16de Aar, da Familien kom til New Salem i 1828 eller 1829. Hun var meget vakker: høi, fin voksen, med skjøn Hudfarve, røde Kinder og brunt Haar. Hun havde fin Fremtræden, var ferm og fripostig, intelligent og ærgjerrig. Hun fandt stor Fornøielse i at ride paa Hesteryggen, og naar hun kom feiende forbi i fuld Gallop var det nok mer end en Ungsvend, som saa paa hende med

beundrende Blikke og bankende Hjerte. Hendens noble Karakter og vindende Væsen gjorde hende afholdt af store og smaa. Blandt hendes varmeste Tilbedere var John McNeil, Eieren af en af Byens Butikker. De blev forlovede i 1833. Den unge Mand var tre fire Aar i Forveien indvandret fra Østen og havde allerede samlet sig en ikke liden Formue.

Straks efter Forlovelsen døde hans Fader, og han maatte reise tilbage til sit Hjem i Østen. Han troede dog ikke at han kunde komme tilbage paa et Aar. En Ulykke indtraf i Familien, og han blev borte længere Tid end først tænkt. Da han begyndte at give noksaa uklare Grunde for sit lange Fravær begyndte Rutledgefamilien at bli mistænkelige. Der udkom snart det Rygte, at han havde levet i New Salem under et foregivet Navn. Anne negtede paa det bestemteste at tro dette Rygte, og hun foretog selv Undersøgelser, efter forgjæves at have bedt McNeil om Oplysninger. Hun fandt at Rygtet var sandt. Med engang skrev hun til ham og forlangte en Forklaring. Han svarede ligegyldigt, at han skulde forklare Sammenhængen, naar han kom tilbage til New Salem. Hun sendte ham et kort Brev og hævede Forlovelsen.

McNamar, det var hans virkelige Navn, betragtede det som en forbigaaende Grille og ansaa sig fremdeles som hendes forlovede. Han flyttede om en Tid til Vesten igjen, men af en uforklarlig Grund stansede han i Ohio og blev der et Aar. I 1835 skrev han til Anne, at han var ifærd med at kjøbe Møbler og at han om ikke længe vilde komme for at egte hende. Dette Brev blev aldrig læst af hende, for hvem det var tiltænkt; thi de Øine, der skulde have læst det, var lukket i Døden.

Rutledgefamilien tilhørte en berømt Slægt i de ældre Stater og var stolt af sit Navn og værnede strengt om sit Rygte. Den Skam, der var paaført Anne, den kjække og ærgjerrige unge Pige, undergrov hendes Helbred og et mørkt Tungsind bemægtigede sig hende.

Lincoln havde i længere Tid været kjendt med hende, og da hun nu havde slaaet op med sin uværdige Elsker, tog han Mod til sig og lod hende forstaa, at han nærede den største Agtelse og de varmeste Følelser for hende. Han tilbød hende sin Haand og sit Hjerte. Den unge Dame havde dog ikke Lyst til at knytte en ny Forbindelse, før McNamar havde løst hende paa sin Side. Da der intet Brev kom, raadede hendes Venner hende til ikke længer at betragte sig som endog teknisk bundet til ham, og hun blev forlovet med Lincoln. Familien havde imidlertid flyttet til Concord, flere Mil længere nordenfor New Salem, og det blev aftalt mellem dem, at Lincoln skulde studere til Sagfører i Springfield om Høsten og Vinteren og at Anne skulde frekventere et Seminar i Jacksonville. Næste Vaar skulde da Bryllupet staa og de to skulde slaa sig ned i Springfield.

Men den tolvte Dag i August maatte hun gaa tilsengs, angrebet af en voldsom Hjernefeber, der var foraarsaget af al den Sjælekval, hun havde lidt ved Tanken paa, at den Mand, hun havde elsket, havde fundet det nødvendigt at maatte optræde under et foregivet Navn, og at hun havde atter forlovet sig, skjønt den forrige Elsker endnu ikke havde løst hende. Hendes Læge nærede den største Frygt angaaende Udfaldet, og Lincoln blev med engang budsendt. Da Lincoln traadte ind paa hendes Værelse, bad hun de andre gaa ud, saa hun kunde tale med ham alene. Efter en halv Times Forløb kom Lin-

coln ud fra hendes Værelse med Tegn paa den allerdybeste Sorg og Sjælekval. Hendes Broder gik straks efter ind til hende, men hun kjendte ham ikke. Hun døde den 25de August 1835 af Hjernefeber.

Lincoln var ganske sønderknust ved sin forlovedes Død. Og den Medynk man før havde følt for den unge ulykkelige Pige, blev nu ham tildel. Hans Venner forsøgte paa alle Maader at trøste ham. „Vær det som en Mand," sagde en til ham. „Jeg skal prøve," sagde Lincoln, „men først maa jeg føle det som en Mand." Hans Sorg holdt ved og man frygtede for at han kom til at gaa fra Forstanden. Naar Regnstormene kom, blev han næsten afsindig. „Regnet skal ikke slaa paa min elskedes Grav," klagede han lidenskabeligt. Han stjal sig afsted til den lille Gravplads, hvor han sad ved Graven i timevis. Hans Venner ansaa det for farligt at lade ham være alene, og de fik ordnet det saa, at han skulde stanse hos Bowlin Greene indtil Sorgen og Kvalen havde lagt sig. Deres Bestræbelser lykkedes delvis, Sorgen blev lidt mindre bitter, men Tungsindet vilde ikke vige. Han sad ofte for sig selv og syntes at hengive sig helt til sin Sorg. Dette blev et af de merkelige Træk ved Lincoln saalænge han levede. Han tog lange Ture rent alene og da kunde han med engang udbryde i fortvilede Veklager.

Lincoln var aldrig den samme efter Anne Rutledges Død. Sorgen over hende fulgte ham til hans Grav; men han bar sin Sorg som en sterk Mand og udførte det Arbeide, som Gud selv havde udseet ham til.

To Aar før Anne Rutledges Død, var Lincoln blit kjendt med Miss Mary Owens fra Kentucky, mens hun engang var paa Besøg hos sin Søster Mrs. Able. Tre Aar senere, da Mrs. Able stod i Begreb med at reise til

Kentucky, sagde hun spøgende til Lincoln, at naar hun kom tilbage skulde hun tage Søsteren med sig paa den Betingelse, at han vilde bli hendes — Mrs. Ables — Svigerbroder. Lincoln mere for Spøg end for Alvor gik ind paa dette Forslag; thi han kom ihu Mary Owens som en høi, vakker, sorthaaret Pige, med store blaa Øine. Hun kunde tale baade forstandigt og alvorligt saavel som spøgende og underholdende. Hun havde en god Uddannelse og var anseet for at være noksaa velstaaende — hun var en af disse velbalanserte Personligheder, der kan se paa Giftermaal med et praktisk Blik. Det var Høsten 1836, da Lincoln var 27 Aar gammel, at denne Aftale fandt Sted. Det var det følgende Aar, at Lincoln flyttede til Springfield. Før han flyttede did blev han overrasket ved at høre, at Mary Owens var virkelig kommen med Søsteren, og han forstod nu, at den Aftale, der var gjort i Spøg, holdt paa at antage en noksaa praktisk for ikke at sige alvorlig Karakter.

Deres første Møde ødelagde aldeles den Smule Romantik, der muligens var begyndt at farve Lincolns Tanker. De tre Aar, der var forløbne, havde forandret hendes Udseende i høi Grad. Hun var blit baade tyk og fed og Ansigtstrækkene tydede paa, at hun ikke længer var i sine blomstrende Ungdomsaar. Lincoln havde ikke glemt den vakre og smidige Anne Rutledge.

Heller ikke hun var uden Skuffelse; thi de unge Mænd ved Frontierne var langt fra saa høflige og galante Kavalerer som de unge Mænd i Kentucky. Der blev ingen Forlovelse, da hun først vilde bli bedre kjendt med ham.

I December reiste Lincoln til Legislaturen og den følgende Vaar var det altsaa, at han flyttede til Spring-

field. De blev derfor borte fra hinanden en hel Del. De mødtes dog af og til og vekslede Breve. Ingen af hendes Breve er opbevaret og kun tre af hans. Af disse fremgaar det, at de diskuterede sine Affærer paa en noksaa kold og hverdagslig Maade. I Mai 1837 skrev Lincoln følgende Brev til hende, der slet ikke vidner om nogen glødende Kjærlighed:

„Jeg tænker ofte paa, hvad vi talte om dit Komme hid til Springfield. Jeg er bange for, at du ikke kommer til at trives. Her kjører man en hel Del med Vogne, og du maatte kun se paa uden at kunne tage Del. Du vilde være fattig og uden Midler til at skjule Fattigdommen. Tror du, at du kunde udholde det med Taalmodighed? Den Kvinde, der maatte komme til at dele min Skjæbne, skal jeg efter al Evne forsøge at gjøre lykkelig; og jeg kan ikke tænke mig nogen Ting, der vilde gjøre mig mere ulykkelig end om jeg ikke evnede det. Jeg ved jeg vilde bli meget lykkeligere sammen med dig, end som jeg nu er, dersom jeg ikke kom til at se dig utilfreds. Hvad du har sagt til mig var kanske sagt i Spøg, eller kanske jeg har misforstaaet dig. Hvis saa, da lad det være glemt; hvis ikke, skulde jeg ønske du vilde tænke alvorligt over Sagen, før du tager den endelige Bestemmelse. Hvad jeg har sagt, skal jeg staa fast ved, hvis du saa ønsker det. Min Opfatning er, at det er bedst du ikke gjør det. Du er ikke vandt med trange Kaar, og det kan bli haardere end du tror. Jeg ved du kan tænke korrekt i alle Sager, og hvis du overveier denne Sag grundigt, er jeg villig til at rette mig efter din Beslutning."

Lincoln gjentager i et andet Brev, at han vil gjøre det som er ret. Hvis hun føler sig bundet til ham er han villig til at løse hende. Dersom hun tror hun kan bli

lykkelig sammen med ham og kan overbevise ham derom, skal han med Glæde knytte hende endda nærmere til sig.

Alt hvad der vides om Sagens Udfald er, at et Aar derefter beskrev Lincoln i et Brev til en Veninde hele Affæren paa en halvt komisk, halvt alvorlig Maade.

Der kunde kanske blit et lykkeligt Egteskab, havde Begyndelsen været mindre kunstig. Lincolns Beslutning efter han var færdig med Miss Owens var, „at han aldrig igjen vilde tænke paa at gifte sig." Men det var et af de faa Løfter, som han ikke holdt.

Ottende Kapitel.

Mary Todd — Lincolns Giftermaal — Træk fra hans Liv som Sagfører — Tre Terminer i Legislaturen — Gaar Glip af Nominationen til Kongresmand — Vælges ved næste Valg — Kritiserte Regjeringen og blev upopulær.

I 1839 blev Statens Hovedsæde flyttet fra Vandalia til Springfield, og dette satte med engang Liv i sidstnævnte By. Det tog ikke længe før man lagde Merke til Lincoln. Han havde allerede Ord for at være en flink Taler, og da Demokraten Stephen Douglas kom til Byen i December 1839 og udfordrede de unge „Whigs" til offentlig Debat, var det Lincoln, som fik det Hverv at svare ham, og det udførte han paa en Maade, der straks gjorde ham til en af de ledende Politikere blandt de saakaldte „Whigs". Dette var før Dannelsen af det republikanske Parti. Da det republikanske Parti senere blev organiseret forsvandt Whigpartiet om en Stund aldeles.

Det Hus Lincoln boede i mens han var Sagfører i Springfield, Illinois.

Den følgende Sommer blev Lincoln en af de saakaldte „President Electors" for Staten Illinois. Det var ikke liden Ære for en 30 Aar gammel Mand.

Det var paa denne Tid, at den 21-aarige Mary Todd kom til Springfield fra Kentucky. Hun var en vakker, godt uddannet, livlig, vittig, lunefuld Pige. Det var ikke længe før hun fik mange Tilbedere. Hun var en Søster af Mrs. N. W. Edwards, hvis Mand havde tjent i Legislaturen sammen med Lincoln. Det faldt sig derfor meget naturligt at Lincoln skulde ofte komme til deres Hjem, og han kom derfor til at møde Miss Mary Todd ganske ofte. Næsten før han selv vidste det var han oppe i en ny Kjærligheds-affære og inden et Aar var de forlovet.

Der kom snart en Knude paa Traaden og Forlovelsen blev hævet. Der fortælles mange Historier om denne Affære, men da alle ikke kan være sande er det vanskeligt at sige, hvilken er sand. Nok er det, at Lincoln tog sig saa nær af Udfaldet, at en af hans Venner maatte faa ham med sig paa en Tur til Kentucky for at han atter kunde gjenvinde Mod og Kraft. Da han kom tilbage havde han nogenlunde gjenvundet Fatningen.

Lincoln og Miss Todd kom ofte sammen og for at gjøre en lang Historie kort: Den fjerde November 1842 blev de gift.

Lincolns Giftermaal med Miss Todd endte al den Tvil, han havde lidt af angaaende Egteskab, som han havde baaret paa i flere Aar. De Erfaringer han havde høstet gjorde sit til at han med Tiden kom i Besiddelse af en Selvbeherskelse, der var ham til uhyre stor Nytte i de paafølgende Prøvelser. Han tog fat paa Arbeidet som Sagfører med al Kraft. Han var til at begynde med noksaa

fattig. Han og hans unge Hustru havde tænkt at tage sig en Tur til Kentucky, men havde ikke Raad til det. Hans „Nationalgjæld" fra den Tid han var i New Salem var endnu ikke heltud betalt. „Vi er for fattige til at have Husholdning for os selv og holder til i „Globe Tavern"," skrev han. „Vort Værelse og Kost beløber sig bare til fire Dollars pr. Uge."

De følgende Børn blev født i dette Egteskab: Robert Todd, 1ste August 1843; Edward Baker, 10de Mars 1846; William Wallace, 21de December 1850; Thomas, 4de April 1853.

Edward døde som Barn; William døde i det Hvide Hus den 20de Februar 1862; Thomas i Chicago den 15de Juli 1871; Moderen døde i Springfield den 16de Juli 1882.

Mr. Lincoln var slet ikke nogen lærd Sagfører. Men han havde det næsten paa Følelsen, hvad som var ret. Han brød sig lidet om gamle Domme og Kjendelser. Heller ikke havde han nogen Taalmodighed med de almindelige Spidsfindigheder og Krogveie.

Mindre dygtige Sagførere kom ofte trækkende med en hel Række Autoriteter. Lincoln stolede mere paa sin egen Logik. Hans store Styrke som Sagfører laa i hans merkelige Evne til at se, hvad Sagen egentlig dreiede sig om. Han benyttede sig naturligvis af gamle anerkjendte Kjendelser, naar de var paa hans Side, men det hindrede ham ikke i at sætte sig saa grundigt ind i Sagen, som om det var den første Sag af sit Slags. Naar han havde en gammel Kjendelse paa sin Side, var der ingen i vid Omkreds, der kunde maale sig med ham. Thi i original Tænkning havde Lincoln faa Ligemænd i hele Nationen. Dette i Forbindelse med hans store Samvittighedsfuld-

hed og Ærlighed gjorde ham til den store Leder under den vanskelige Krise, som forestod. Lærdom og Skolegang er gode Ting, men dersom der ikke er Hjernestof hos et Menneske og naturlig Evne til at tænke klart og greit, saa vil Lærdom og Skolegang være til liden Nytte.

Lincoln var altid ærlig og aaben mod Vidnerne. Han havde en god Hukommelse, og de forskjellige Kjendsgjerninger syntes at ordne sig paa en slig Maade, at han med Lethed kunde trække dem frem, naar det trængtes. Da han var høflig mod Vidnerne fik han ogsaa mere ud af dem end de fleste andre Sagførere. Med Tiden fik de forskjellige Dommere saavelsom Sagførere og Vidner i Distriktet den Overbevisning, at naar Lincoln sagde en Ting, kunde man stole paa det. Ofte hændte det, at naar Sagen blev rigtig indviklet, kunde Lincoln staa op og lægge det hele frem saa klart og tydeligt, at man gjerne kunde have overladt Sagen til Juryen uden videre.

Som antydet hadede Lincoln alle Slags Spidsfindigheder og Krogveie. Han vilde komme til Sagens Kjernepunkt saa snart som muligt. Han foretrak at de stridende Parter skulde afgjøre Sagen uden at bringe den for Retten. Dersom han forstod, at en Mand havde en daarlig Sag, raadede han ham paa det kraftigste til at slutte Forlig. Lincoln paatog sig aldrig at føre en Sag, som han vidste var daarlig og uærlig. Det hændte derfor, at han under et Forhør med Vilje skadede sin egen Sag, naar han forstod den ikke var god. Lincoln havde en overmaade stor Modbydelighed for al Uærlighed. Denne Modbydelighed var ogsaa den dybe Grund til hans Had mod Slaveriet. Det var uærligt at kræve Tjeneste foruden tilstrækkelig Godtgjørelse og det var uretfærdigt

at tvinge Folk ind i Salveri. Naar Lincoln førte en Sag sammen med andre Sagførere, pleiede han ikke at lade dem vide svært meget om, hvorledes han vilde føre den. Det kunde derfor hænde, at han i sin Tale til Juryen gik sin egen Vei og brydde sig lidet om, hvad de andre Sagførere havde planet, dersom der var noget ved det, som var imod hans Retfærdighedsfølelse.

Paa samme Tid som han kunde være høflig mod Vidner, der forsøgte at fortælle Sandheden, var han frygtelig mod Vidner, der forsøgte at skjule Sandheden. Logisk som han var i sin Tænkning opdagede han hurtig, naar Vidnet løi. Han taalte ingen Spot eller Sarkasme fra sin Modstander. Alt, som han vidste, man kunde bevise, tilstod han. Han feiede tilside alle uvedkommende Ting, traf frem den egentlige Hovedting og lod dermed Sagen hvile.

Han havde altid for Vane at studere en Sag fra begge Sider og udtænkte nøie, hvad Modparten vilde bringe frem og lægge Vægt paa. Han holdt sig altid rolig og fattet under en Sag, enten han saa det gik imod eller med.

Da en Mand engang klagede til Lincolns Kompagnon, at Sagen ikke var ført ret, henvendte denne sig til Lincoln. Lincoln tænkte over Tingen en Stund og svarede: „Lad ham hyle!"

En Mand sagsøgte et Jernbanekompagni, og Mandens Sagfører gjorde meget Væsen af, at Manden havde en Sjæl, mens Kompagniet ingen Sjæl havde. Lincoln svarede saaledes: „Det paastaaes her, at denne Mand har en Sjæl. Det er muligt, men den Maade, hvorpaa han har aflagt Vidnesbyrd i Haab om at skaffe sig nogle stakkels Dalere, tyder paa, at han er villig til at sælge, nei, allerede har solgt sin Sjæl og det meget billigt. Men det

Kompani, vi repræsenterer, er kun et Navn for Tusinder af Enker og forældreløse Børn, hvis Mænds eller Forældres haardt fortjente Penge er indsat i dette Kompani, og de har Sjæle, som de ikke ved falsk Ed vilde sælge for ti Millioner Gange saa meget, som der her er Tale om."

Naar Lincoln havde en rigtig vanskelig Sag at føre, blev han aldeles borte; han fandt et eller andet afsides Sted, hvor han kunde koncentrere al sin Tanke paa Sagen. Snart var det et ubrugt Værelse i en Bygning, et Soveværelse i Hotellet eller ude i Skoven. Han skrev aldrig ned noget, da han havde saa god Hukommelse, at han kunde mindes alt som var nødvendigt. Han gik nøie over alle Kjendsgjerninger, lyttede til alle Raad og følte sig ikke sikker, før han havde gjennemtrængt Stoffet Gang paa Gang.

Det vil være af Interesse at høre, hvad en af de største Sagførere i Illinois sagde om Lincoln. I en Tale holdt i Chicago i 1881, udtalte Isaac N. Arnold sig saaledes:

„I hvilken som helst Rettersal i Landet vilde man med engang se, at han var fra Vesten. Hans høie Skikkelse, hans Klæder, Opførsel, Stemme og Udtalelse viste, at han var fra Nordvesten. I sin Fremtræden var han hjertelig og aaben, og skjønt han ikke var foruden et vist respektindgydende Ydre, fik han alle til at føle sig fri og utvungen i sin Nærhed. Det forekommer mig, at det første Indtryk man vilde faa af Lincoln første Gang man traf ham, enten man kom i Samtale med ham eller hørte ham tale, vilde være, at han var en venlig, aaben, sanddru og absolut ærlig Mand; og før Lincoln fik sige mange Ord, vilde man føle sig tiltrukket af ham paagrund af hans forstandige Ord, hans greie Sprog og dernæst af

hans forunderlige Vid og Humør. Lincoln var bedre kjendt med Bibelen end med nogen anden Bog. Dette kom for Dagen baade i hans Sprog og i hans Illustrationer. Han var et godt Eksempel paa det gamle Ordsprog, at det er bedre at have et grundigt Kjendskab til nogle faa Bøger end at have læst mange."

Lincoln var først i Kompaniskab med John T. Stuart — fra 1837 til 1841. De næste to tre Aar var han sammen med Dommer Stephen T. Logan, som var anseet som en af de bedste Advokater i Staten. Da de begge blev Kandidater for Kongressen, fandt de det bedst at ophæve Firmaet. I de næste atten Aar var han sammen med den unge og dygtige William H. Herndon. Disse to holdt ikke Bøger over sine Regnskaber og ikke en eneste Gang kom der nogen Knude paa Traaden.

Den Tid holdtes Rettergang almindelig seks Maaneder om Aaret, og Dommeren reiste fra en By til en anden, og Sagførere, som havde Sager at føre, fulgte med. Dommeren og Sagførerne forsøgte saameget som muligt at komme hjem til Søndagen. Lincoln derimod slog sig ned, hvor han var. Intet kunde være mere trist end de usle Hoteller efter at de andre Advokater var reist sin Vei. Men Lincoln underholdt de faa Gjester eller hvem som helst der traf til at være tilstede, paa den samme morsomme Maade, hvorpaa han havde underholdt sine Kollegaer og Dommeren med. Saa spændte han for Hesten, „Old Tom", og kjørte alene til næste Sted, hvor Retten skulde holdes. Man skulde tro, at han vilde gjøre det saa komfortabelt for sig selv som muligt, siden han som en af de ledende Sagførere reiste saa meget. Men Hesten var stor og knoglet som han selv og Vognen var aaben og ligesaa uanselig som baade Kjøreren og Hesten. Lincoln

var klædt som en almindelig Farmer eller Kreaturhandler. Han pleiede ikke at have nogen Lovbøger med sig, men en Tid studerte han Geometri i ledige Øieblikke, og senere læste han mere i Aviserne end nogen anden. Han indsaa, at vanskelige Tider forestod, og det var naturligvis Slavespørgsmaalet, der særlig tiltrak sig hans Opmerksomhed.

Naar det traf sig, at Lincoln stansede ved et Farmerhus, tog det ikke længe før han havde vundet alle Hjerter ved sine morsomme Bemerkninger og sit venlige Væsen. Naar han sammen med andre Sagførere om Kveldene gik rundt i Byen — han Hovedet høiere end de andre, med et aandsfraværende Blik, der dog saa skarpere end de andres, og med et godmodigt Udtryk i sit sterkt markerede Ansigt — og han kom til at sige, at dette eller hint mindede ham om en Fyr nede i Indiana eller en Mand i Florida, saa straktes alle Halse mod ham for at høre Historien. Og naar han var færdig med Historien, blev der en Latter, der kunde høres lang Vei. At denne Skrønemager var af Forsynet udseet til at bli „den største Folkeleder, som Verden nogensinde har seet", vilde ikke engang høre hjemme i en Roman og synes tilsyneladende at være umuligt som en Virkelighed. Men Tingen var den, at hans Humør var bare en Side af hans Karakter. Der var et Alvor og en Karakter paa Bunden, som gjorde Udslaget.

Lincoln var altid tilfreds med Forholdene som han fandt dem rundt i Hotellerne. Kun engang siger en Dommer, saa han ham sint. De kom til Charleston en kold, sur Eftermiddag, aldeles gjennemvaade og kolde til Marv og Ben. Verten var ikke hjemme og der var hverken Ild eller Ved. Lincoln var gruelig opbragt. Han

kastede af sig Trøen og gik ud og huggede Ved en hel Time, mens Dommeren gjorde op Ild. Da Verten endelig kom, gjorde Lincoln det noksaa hedt for ham. Naar han fortalte Historier pleiede han at staa med Ryggen mod Ovnen. Det gav ham slig udmerket Anledning til at gestikulere med Armene.

Der var noget ved dette Liv, som Lincoln syntes særdeles godt om, og efter at han blev President fortalte han atter og atter om sine Oplevelser som omreisende Sagfører.

Han blev gjenvalgt til Legislaturen i 1836, i 1838 og i 1840 og for et Tidsrum af otte Aar var han altsaa med at give Love for den unge Stat. Lincoln tog aktiv Del i alt, hvad der kunde tjene til at fremme Folkets Interesser. Han begyndte nu at sigte høiere. Hans Kompagnon Stuart blev valgt til Kongressen i 1838 og 1840. Det var naturligt, at Lincoln ogsaa skulde rette sit Blik mod Washington. Hans første Forsøg mislykkedes. En ved Navn Baker fik Nominationen. Lincoln skriver saaledes om Udfaldet til en Ven:

„Vi som tilhører „Whigpartiet" havde et Møde sidste Mandag for at vælge Delegater. Baker vandt over mig. Mødet besluttede, trods mit Forsøg paa at afslaa, at vælge mig som en af Delegationen, der skulde underrette Baker om hans Nomination. Jeg er omtrent i samme Stilling som den Fyren, der blev Brudesvend for den Mand, som har taget Jenten fra ham."

I et Brev til en anden Ven beskriver Lincoln de forskjellige Grunde, hvorfor han ikke fik Nominationen. Brevet vidner om, at Lincoln havde god Greie paa Politiken. Den Ven til hvem han skrev boede i Sangamon County — Lincolns gamle County. Han siger blandt an-

det: „Det vil vistnok overraske, om ikke vække Moro, for mine gamle Venner at høre, at jeg (en fremmed, venneløs, udannet, fattig Gut, som pleiede at arbeide paa en Fladbaad for ti Dollars pr. Maaneden) blev her skildret som en, der repræsenterede Rigdom, Stolthed og aristokratiske Familieforbindelser. Men saa var Tilfældet."

Han fortsætter med at sige, at blandt Episkopalerne sagde hans Modstandere, at Lincolns Hustru var Presbyterianer. Paa andre Steder sagde de, at Lincoln selv ikke tilhørte noget Kirkesamfund og at han var en Gudsfornegter. Tre Aar senere i 1846 gik det bedre for Lincoln. Han havde arbeidet saa klogt og ihærdigt, at han blev nomineret for Kongressen.

Lincoln var dengang 37 Aar gammel.

Der var den Tid to ledende politiske Partier i Illinois. Det ene var Whigpartiet, som Lincoln tilhørte. Det andet var det demokratiske Parti. Lincolns Modkandidat for Kongressen var Demokraten Rev. Peter Cartwright. Han var en ledende Metodistprest. Cartwright var en kraftig Mand og meget populær. Valgkampen blev meget hed og ikke liden Bitterhed kom tilsyne: Presten beskyldte Lincoln for at være en Fritænker, og en saadan Beskyldning var et meget kraftigt politisk Vaaben i de Dage. At Presten ikke var særdeles stolt af denne Valgkamp synes at fremgaa deraf, at han i sin Levnetsbeskrivelse ikke nævner noget om den. Lincoln blev valgt med en ualmindelig stor Majoritet — 1,511 Stemmer. Den almindelige Majoritet var omtrent 500. Dette var ikke saa liden Ære for Lincoln, naar man tager i Betragtning, hvad Slags Kamp, der var bleven ført mod ham.

Da Lincoln kom til Washington var han den eneste Kongresmand fra Illinois, som tilhørte Whigpartiet. De seks andre Kongresmænd fra Staten var Demokrater.

Baade Senatet og Repræsentanthuset havde den Gang mange overmaade dygtige Mænd. De fleste af dem var Mænd med stor Uddannelse og Lærdom. Lincoln havde næsten ingen Skolegang og indtil han var over tyve Aar gammel havde næsten alle hans Omgangsvenner været endnu mere uvidende end han var det selv. Men han havde studeret meget paa egen Haand. Dertil havde han tjent som Medlem af Legislaturen i tre Terminer og var derved kommet sammen med de dygtigste Mænd i Staten. Som Sagfører havde han ogsaa rig Anledning til at samle Kundskaber og øve sig baade som Tænker og Taler. Han forstod sig godt paa Politik. Han kunde lægge sine Planer og arbeide for Opnaaelsen af sit Maal saa godt som nogen. Som vi har seet flere Gange, havde Lincoln vist sig at være i Besiddelse af en usædvanlig stor moralsk Styrke. Denne Styrke, i Forbindelse med hans merkelige Evne til at tænke klart og til at komme til selve Sagen, gjorde, at han var en langt dygtigere og moden Mand end mange har troet han var. Mange tror, at da han blev President kom han fra svarte Skogen saa uvidende og uopdragen som det kunde gaa an.

Allerede i 37 Aarsalderen blev han valgt med stor Majoritet til at repræsentere Staten Illinois i Landets Nationalforsamling.

Lincoln gjorde sig ikke særdeles bemerket som Kongresmand. Men han gjorde da nok til at gjøre sit Gjenvalg umuligt, og det Distrikt han repræsenterede, har siden altid sendt en Demokrat til Kongressen.

Men igrunden var det ikke Lincolns Udygtighed, men hans Retfærdighedsfølelse og hans store moralske Mod, der var Aarsagen dertil. De Forenede Stater laa den Tid i Krig med Mexiko. Den Krig var vort Land til liden Ære. Lincoln gjorde et Forslag, der kritiserte Regjeringen. Han blev med engang beskyldt for at sympatisere med Landets Fiender. Denne Beskyldning blev gjort sterkere og sterkere og blev brugt mod ham i mange Aar, trods det at Lincoln dog stemte for at Soldaterne skulde faa den nødvendige Provision.

Slaverispørgsmaalet var allerede dengang et af de brændende Spørgsmaal i Landet. Der kom saaledes en Petition til Kongressen, at Slaveriet maatte forbydes i „District of Columbia". Der holdtes undertiden Slaveauktion bare et lidet Stykke fra selve Kapitoliet. Lincoln stemte for det Forslag, der blev fremsat i Favør af denne Petition. Ligeledes stemte han i Favør af Forslag om, at Slaveri skulde forbydes i de Distrikter, der blev taget fra Mexiko og hvor der allerede ikke var Slaveri. Ligeledes understøttede han et Forslag om, at Slaveri ikke maatte indføres i Californien.

I et Brev skrevet fra Washington fortæller Lincoln selv lidt om sit Arbeide i Washington. „Med Hensyn til Taler," siger han, „saa holdt jeg en liden en angaaende en ubetydelig Sag i Forbindelse med Postvæsenet for at bli lidt vandt med at optræde her. Jeg finder at tale offentlig her er som paa andre Steder. Jeg var omtrent ligesaa bange, men heller ikke mere end naar jeg taler for Retten. Jeg tænker jeg kommer til at holde en Tale om en Uges Tid eller saa, og jeg haaber at det gaar saa bra, at du vil ønske at læse den." Og om nogle Uger senere skriver han: „Jeg tager Pennen i Haand for at

fortælle dig, at Mr. Stephens af Georgia, en liden, tynd, smal, blegfarvet, tæringsudseende Mand med en Stemme lig Logans har netop sluttet den aller bedste timelang Tale som jeg nogensinde har hørt. Mine gamle, matte, tørre Øine er endnu fulde af Taarer."

Han holdt ialt tre meget vel forberedte Taler. I den ene Tale kritiserede han Regjeringen for at have begyndt Krigen mod Mexiko. Tiden har vist, at Lincolns Standpunkt var det rette. Men han var dog senere med at stemme for, at Soldaterne skulde faa den nødvendige Provision. Hans Uvenner tog ikke dette med i Betragtningen, men bare beskyldte ham for at have sympatiseret med Landets Fiender. Lincoln blev anmodet af sine Venner at fremsætte sin Sag som den virkelig var; men han lod det gaa.

Lincoln blev af den nye Regjering (President Taylor) tilbudt Guvernør-Embedet i Oregon, men han afslog.

Niende Kapitel.

Lincoln vækkes til Kamp mod Slaveriet — Hvorfor han snart blev Leder i denne Kamp — Hans mægtige Tale ved Dannelsen af det republikanske Parti — Holdt paa at nomineres til Vicepresident — Stiller sig som Kandidat for Forenede Staters Senat — Hans Debat med Douglas — Lincoln valgte Nederlag.

Han troede nu, at han var færdig med det politiske Liv og han kastede sig over sin Sagførerforretning med al sin Kraft.

„I 1854," siger han, „havde hans Profession næsten aldeles drevet hans Tanker bort fra Politiken, da Ophævelsen af Missouri Kompromis rystede ham som intet andet havde gjort det."

(Det saa berømte Missouri Kompromis blev antaget i 1820 og gik ud paa, at Slaveriet skulde ikke faa Indgang i de nye Territorier. Ophævelsen af dette Kompromis eller Forlig var ensbetydende med at Slaveriet kunde komme til at sprede sig over alle de nye Stater).

Men naar en Karakter som Lincoln blev rystet som aldrig før, saa vil det med andre Ord sige, at nu staar vi Ansigt til Ansigt med det mest betydningsfulde Afsnit af hans Liv. Dette Afsnit strækker sig over en Periode paa elleve Aar — fra hans 45de til hans 56de Aar — eller fra 1854 til 1865. Det vil sige til hans Død.

Ikke alene en stor Bog men flere store Bøger maatte skrives, skulde man faa en tilnærmelsesvis grei Forstaaelse af Lincolns Liv og Arbeide i disse elleve sidste Aar af hans Liv. Det vilde være omtrent det samme som at skrive de Forenede Staters Historie i den samme Periode. I disse elleve Aar blev ikke alene Slaverispørgsmaalet det altopslugende Emne for Folkets Tanke og Tale, men Spørgsmaalet blev afgjort ved Vaabenmagt, idet Norden og Syden styrtede sammen i en forfærdelig, aarelang Krig, der endte med at Slaveriet blev afskaffet, Sydens Magt knust og Unionen reddet.

I alle disse elleve Aar var Lincoln en af de ledende Karakterer i dette store Drama og i de sidste fire fem Aar var han den ledende Karakter.

I de faa Blade, der er igjen blir der Anledning til kun at pege paa nogle af de Begivenheder, der greb dybere ind i Lincolns Liv.

Det Spørgsmaal, der vistnok ligger nærmest er dette: Hvorledes gik det til, at den selvlærde Sagfører fra Illinois Prærier blev nomineret og valgt til President just paa den Tid, da Nationen stod Ansigt til Ansigt med en frygtelig Krise? Det er en interessant Historie, men meget af det, som vi allerede har fortalt om Lincoln vil hjælpe os til at forstaa den.

Der var særlig to Ting, der vakte Lyst hos Lincoln til at tage op Kampen mod Forsøget paa at faa Slaveriet indført paa ny Grund. Det ene var at Senator Douglas fra Illinois, en ledende Mand i det demokratiske Parti, var inde for, at det saakaldte Missouri Kompromis skulde ophæves. Lincoln og Douglas havde i op til tyve Aar været politiske Modstandere. At nu Douglas, som repræsenterede Lincolns Distrikt i Senatet, var i stor Grad enig med Slavereierne i Syden var ikke særdeles tiltalende for Lincoln og han begyndte atter at faa Lyst til at kaste sig ind i det politiske Liv. Det andet var, at man her havde at gjøre med et stort moralsk Spørgsmaal. Lincoln forstod klart, at andre Spørgsmaal, saasom Bankvæsen, Told, den mexikanske Krig var af mindre Betydning. Det som det nu egentlig gjaldt var om det store Princip fra Frihedserklæringen, at alle Mænd er skabt lige, skulde omstyrtes eller ikke. Skulde nu Slaveriet, ved Lovforslag om at det kunde indføres i nyt Territorium, bli Aarsag til en Kamp, der kunde ende med, at Republiken omstyrtes?

Det var i Januar 1854, at Spørgsmaalet om at ophæve „Missouri Compromise" kom op i Senatet. Hele Landet kom med engang i Fyr og Flamme. Det var ikke førend i Mai, at Forslaget gik igjennem. Og fra Mai

til Høstvalgene rasede Diskussionen over Landet med en Bitterhed, der viste, hvor dybt ned i Hjerterne Sagen havde grebet.

Der er ikke noget, som viser, at Lincoln tog offentlig Del i Diskussionen førend i September. Men det er klart, at han nøie havde fulgt med, og at han paa sin egen samvittighedsfulde Maade studerte Slaveriets Historie og de legale Spørgsmaal i Forbindelse dermed. Han studerte gamle Dokumenter og var ikke tilfreds med bare at skrabe sammen endel Fraser og gjængse Talemaader. Da saa Lincoln begyndte at tage Del i Diskussionen, vakte hans Taler med engang Opmerksomhed. Lincoln stak dybere end de andre. Han havde med sin merkelige Evne til at analysere, til at gjennemskue en Sag, faaet fast Greb paa det egentlige, paa Kjernen. Til at begynde med skulde han bare tale for en enkelt Kandidat for Kongressen, men det var ikke længe før han maatte tale paa flere Steder i Staten. Derved blev han mere og mere kjendt, og jo bedre han blev kjendt des bedre likte man ham. Det er nødvendigt at lægge Bræt paa dette. Det var ikke tilfældigvis, det var ikke ved et Lykketræf, at Lincoln blev en Leder i Landet. Han blev en Leder, fordi han ligefra Guttedagene var den, der som Regel satte sig mest ind i en Sag. Han saa længere, han tænkte klarere, han talte mere simpelt og overbevisende end de andre. Den, som gjør det, blir en Leder.

Dette nye Spørgsmaal i Statens Politik havde tilfølge, at Linjerne mellem de to Partier — Whigpartiet og det demokratiske Parti — holdt paa at udvaskes. Ved Statsudstillingen kom derfor en Mængde Politikere sammen og der blev en svare til Diskussion. Senator Doug-

las blev naturligvis Talsmanden for den ene Side og det faldt som af sig selv, at Lincoln blev Talsmanden for den anden.

Lincoln var ikke tilstede, da Douglas begyndte sin Tale, men han kom ind efter at han havde talt en Stund. Da Talen var endt blev det oplyst, at Lincoln vil svare paa Talen den næste Dag. Den følgende Dag talte Lincoln i tre Timer, og det var en af de mest glimrende Taler, han nogensinde holdt. Douglas selv tilstod, at han havde ikke hørt et frygteligere Angreb paa Forslaget i Senatet engang. Ikke alene havde Lincoln, som før antydet, forberedt sig grundigt, men han talte med hele sin Sjæls Overbevisning. Som en ung Mand havde han ved en Slaveauktion i St. Louis aflagt det Løfte, at om han nogensinde fik Anledning til at slaa til denne Uting (Slaveriet), saa skulde han slaa til af alle Kræfter. Nu holdt der paa at bli Anledning til at slaa til, og Lincoln var sit Ungdoms Løfte tro. Han saa i Forslaget om Ophævelsen af Kompromisset en Sluse, hvorigjennem Slaveriet som en Flom vilde oversvømme hele Landet. Det vilde give Dødsstødet til de frie Institutioner. Slaveauktioner vilde bli ligesaa almindelige i Chicago, New York og Boston, som de var i Byerne i Sydstaterne.

Lincoln holdt sig nu stille til 1856. Det Aar var han Delegat til en Konvention i Bloomington, der skulde repræsentere alle, der var imod Kompromissets Ophævelse. Samme Aar blev Lincoln selv Kandidat for de Forenede Staters Senat. Der var flere Kandidater. Da Lincoln forstod, at der var Fare for, at en Demokrat kunde bli valgt, trak han sig tilbage. De fem Anti-Nebraska Demokrater, som var Aarsag til hans Nederlag,

blev senere hans største Beundrere. Han skriver selv om denne Sag saaledes: „Jeg beklager mit Nederlag moderat, men jeg er ikke svært nervøs derover."

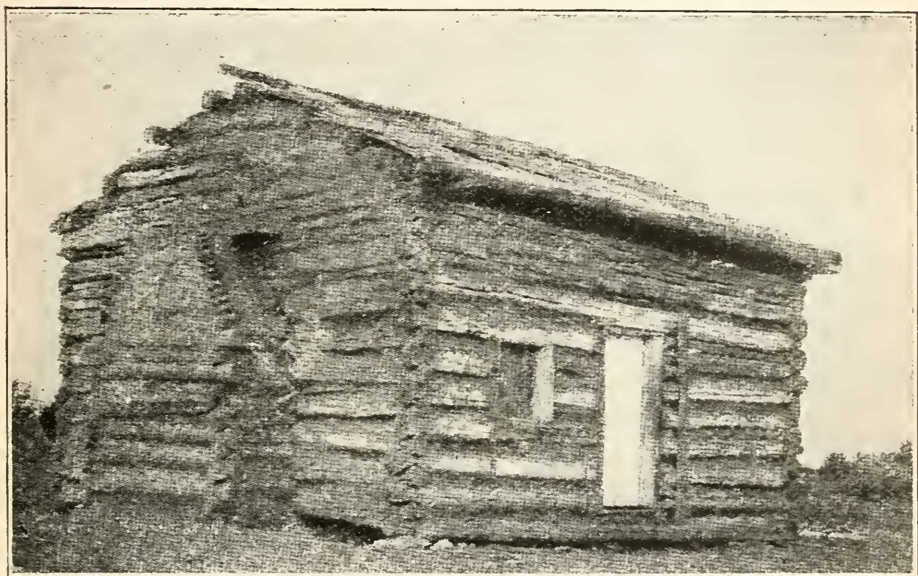
Af et Brev til en Ven i Kentucky viser det sig, at han var ikke saa lidet ængstelig for Landets Fremtid.

Han gjør opmerksom paa, at efter Revolutionskrigen havde Halvdelen af Staterne besluttet at ophæve Slaveriet lidt efter lidt, men at ikke en eneste Stat havde gjort det siden. Han siger: „Den russiske Keiser vil snarere resignere fra sin Trone og proklamere alle sine Undersaattere frie Republikanere end at de amerikanske Slaveeiere vil frivilligt sætte sine Slaver fri. Vort politiske Problem er nu: Kan vi som en Nation holde sammen — for stedse — halvt Slave og halvt fri? Dette Problem er for vældigt for mig — maa Gud i sin Naade lede det til et heldigt Løsen."

Ikke fuldt tre Aar senere gjorde Lincoln dette Problem til Emne for en af sine mest berømte Taler, nemlig i New York. Dagen før han blev indført som President af de Forenede Stater, satte den russiske Keiser sine Slaver fri og seks Uger efter han blev President, begyndte de amerikanske Slaveeiere den største Krig i den nyere Tid for at fastslaa og sprede Slaveriet. Lincoln havde forstaaet Stillingen nokså godt.

Alt efter som Slaverispørgsmaalet blev det altopslugende Spørgsmaal, fik Folk det travelt med at sortere sig selv i politisk Henseende. Det blev Norden imod Syden. Et nyt Parti, det republikanske, dannedes i Norden og det demokratiske Parti blev Sydens Parti. Lincoln var med at organisere det republikanske Parti. Anledningen blev gjort mindeværdig, fordi Lincoln holdt

ved Afslutningen en af sine mest gribende Taler. Saa aldeles henrevet blev Tilhørerne af hans voldsomme Angreb paa politiske Onder og af hans indtrængende Appel om at slutte sig sammen for at afskaffe dem, at ikke engang Aviskorrespondenterne nedskrev Talen og den gik forsaavidt tabt. Men de som hørte den blev aldrig træt

Abraham Lincoln hjalp sin Fader at bygge dette Loghus.

af at tale om det overvældende Indtryk den gjorde paa dem.

Tre Uger senere holdt det republikanske Parti sin Konvention i Philadelphia og nominerede John C. Fremont til President. Lincoln var en af Delegaterne og det var næsten paa Nippet, at en Ulykke havde rammet

ham. Vistnok til hans egen store Overraskelse fik han ved første Afstemning 110 Stemmer til Vicepresident mod 259 for William J. Dayton af New Jersey. Daytons Nomination gjordes saa enstemmig. Dette Tilfælde viser, at Lincoln allerede dengang var en Nationalstørrelse. Forsynet havde dog bestemt ham for noget høiere end Kandidat for Vicepresident.

Demokraterne nominerte James Buchanan for President og John C. Breckenridge for Vicepresident. Platformen var overmaade lang og tvetydig. Det gjaldt for Slaveriets Forsvarere at faa „Anti-Slavery" Demokraterne i Norden til at staa sammen med „Pro-Slavery" Demokraterne i Syden for for sidste Gang at vælge „en Nordens Mand med Sydens Principer".

Lincoln var nu som i flere foregaaende Presidentvalg en af Statens „Electors". Han holdt under Valgkampen over femti Taler i Illinois og omliggende Stater. Demokraterne beskyldte Republikanerne for at være „Sectional" — tilhøre og interessere sig kun for en Del af Landet — og at en republikansk Seir vilde betyde Unionens Opløsning. Lincoln drømte ikke dengang om at just dette var det Problem, som han om fire Aar skulde faa i Opgave at løse. Men allerede nu saa han klart, hvad der burde gjøres. Hans Svar paa Demokraternes Argument lød saaledes:

„Men Unionen vil under ingen Omstændighed ophæves. Vi vil ikke ophæve den og hvis I prøver paa at gjøre det, saa vil vi ikke tillade det. Med Pengene og Sverdet, Krigsmagten tillands og tilvands i vore Hænder og under vor Kommando, saa kan I ikke gjøre det. Dette vilde i Sandhed være en svag Regjering, dersom

en Majoritet med en disciplineret Hær og Flaade og med et velfyldt Skatkammer ikke kunde staa sig, om den blev angrebet af en vaabenløs, udisciplineret, uorganiseret Minoritet. Al denne Tale om Unionens Opløsning er Humbug og Daarskab. Vi vil ikke opløse Unionen og I skal ikke!"

Demokraterne vandt. Buchanan fik 1,838,169 Stemmer. Men Fremont fik ikke mindre end 1,341,264 Stemmer. Dette var langt flere end Syden havde ventet, at Republikanerne vilde faa, og det viste dem klart nok, at dette nye Parti ikke var at spøge med. Resultatet vilde føre til, at de mindre Partier „Whigs" og „Know-Nothings" vilde forsvinde. Lincoln udtalte sig slig straks efter Valget: „Alle af os, som ikke stemte for Mr. Buchanan udgjør tilsammen en Majoritet paa fire Hundrede Tusen. Kan vi ikke staa sammen i Fremtiden? Lad alle som virkelig tror, og er fuldt bestemt paa, at et frit Samfund er ikke og skal ikke være mislykket, og som med god Samvittighed kan erklære, at han i den sidste Valgkamp gjorde kun det, han ansaa for det bedste — lad alle saadanne have Mandighed nok til at tro, at alle andre kan sige det samme. Lad det der stod os imellem være glemt og gjemt; og lad os fæste vort Blik paa den egentlige Sag, paa den gamle „centrale Tanke" i Republiken. Vi kan gjøre det. Samvittigheden er med os. Gud er med os. Vi skal atter være istand til at erklære, ikke at „alle Stater som Stater er ligestillede", heller ikke at „alle Borgere som Borgere er ligestillede", men lad os forny den store og gode Erklæring, der indbefatter begge disse og endnu mere, at „alle Mennesker er skabte ligestillede."

Ved næste Presidentvalg, fire Aar senere, altsaa i 1860, var det, at Lincoln blev valgt til President. Nogle Ord om Tingenes Gang i disse fire Aar vil være nødvendige. Af det, som allerede er fortalt, fremgaar det noksaa tydelig, at Lincoln allerede i 1856 var ikke alene en af de ledende Mænd i Illinois, men at Nationen var blit opmerksom paa ham, og vi har ogsaa seet, hvad Grunden til hans Stilling var. Det var intet tilfældigt ved det. Lincoln var af Naturen en stor Begavelse. Han var født til at være Leder. Dertil kom hans store moralske Mod, hans faste Overbevisning, at Slaveri var Synd og at Landet ikke kunde bestaa som et frit Land, som en Republik, dersom Slaveriet ikke blev stanset.

Men før han blev valgt til President skulde han lide Nederlag som Kandidat for de Forenede Staters Senat. Dog, det merkelige var, at Lincoln valgte Nederlag for derved at kunne bli valgt til President. Dette er et af de mest interessante Kapitler i Lincolns Historie, men her maa vi gjøre det saa kort som det gaar an.

Stephen Douglas har allerede været nævnt. Lincoln havde mødt ham i offentlig Debat og nu var de begge Kandidater for Forenede Staters Senat. Douglas var allerede Senator og var Kandidat for Gjenvalg. Han havde taget en ledende Del i Diskussionen om Ophævelsen af Missouri Kompromis og havde været for Ophævelsen. Forsaavidt var han paa Sydens Side og han kunde vente at faa Sydens Støtte, naar han senere tænkte paa at erklære sig som Kandidat for President. Nu gjaldt det for ham ogsaa at holde Demokraterne i Norden paa sin Side. Lincoln saa, hvor vanskeligt det vilde være for Douglas at klare denne Stilling; thi Demokra-

terne i Syden og i Norden var slet ikke enige i Slaverispørgsmaalet. I den Række Debatter, som Douglas og Lincoln holdt paa forskjellige Steder i Illinois tvang Lincoln sin Modstander til at erklære, at Slaveriet igrunden var et Onde. Dette forargede ikke Demokraterne i Norden, men det gjorde Douglas umulig som Presidentkandidat for Syden. Douglas blev valgt til Senator. Men Lincoln, som havde sat en Kile ind mellem Demokraterne i Norden og Syden, blev af Republikanerne nomineret og valgt til President i 1860.

Hele Landet blev opmerksom paa denne Debat. Endog ledende Mænd i Østen tilstod, at Lincolns Forstaaelse af det store Spørgsmaal forbausede dem. Det vil være af Interesse at læse, hvad „New York World" nylig sagde om denne Debat i Anledning af den Femtiaars Mindefest, der i Sommer holdtes i Ottawa, Illinois:

„Femti Aar siden stod to Mænd i Staten Illinois Ansigt til Ansigt i en offentlig Debat angaaende det dengang brændende Slaverispørgsmaal. Det var Stephen A. Douglas og Abraham Lincoln.

„Douglas syntes have alle Fordele paa sin Side. Han var godt uddannet, var vel øvet i en lang politisk Tjeneste og var dertil en glimrende Orator. Han var under Middels Høide, men havde det brede Bryst, det løveagtige Hoved, den klangfulde Stemme, de kraftige Kjæver, de knende Øine, som gjorde Henry Ward Beecher og Daniel Webster større Mænd end de i Virkeligheden var. Det var ikke for intet, at Douglas fik Navnet „den lille Jætte". Han havde stort Ry, repræsenterende en populær Side af en stor Sag og tilhørte et Parti, som længe havde været ved Magten baade i Staten og Na-

tionen. Han vandt Debatten, thi han blev valgt til Forenede Staters Senator.

„Mr. Lincoln samtykkede ofte i den Beskrivelse man havde givet ham, at han var den mindst vakre af Mænd. Han var keitet, kantet, sjusket klædt, daarligt uddannet. Hans Uvenner sagde, at han var en Nar og en simpel Skrønemager. Han repræsenterede en Side af en Sag, som var endnu lidet populær.

„Men han havde en Ide, som han slog fast med enkle Ord og træffende Illustrationer, og det var, at Menneskeslaveri var Synd, at ingen Mand var god nok til at herske over en anden uden dennes Samtykke og at Nationen ikke kunde bestaa halvt Slave og halvt fri. Douglas høstede de rungende Bifald. Men man gik hjem og kom ihu hvad Linoln sagde, og inderst inde i sit Hjerte maatte man tilstaa, at det var sandt.

„Den Mindefest, der holdtes nylig i Ottawa, Illinois, femti Aar efter den berømte Debat, var en passende Hyldest til en Ides Magt."

Tiende Kapitel.

Lincolns store Tale i New York til Landets største og lærdeste Mænd — Den republikanske Nationalkonvention i Chicago — Hvorledes Lincoln blev nomineret til President — Vælges til President — Gjør sit Indtog til Washington forklædt og i Hemmelighed.

Der kom Indbydelser til Linoln fra andre Steder i Landet om at komme og holde Taler. Deriblandt fra New York. Det var ikke uden Engstelse han drog af=

sted. Vi skal lade en, som var tilstede og hørte Lincolns Tale, fortælle om det Indtryk, han fik af ham. Det er Joseph Choate, en af vort Lands mest berømte Advokater. Han var en Tid siden Forenede Staters Minister til England og det var mens han var der, at han holdt en Tale om Lincoln for en overmaade brilliant Forsamling. Vi gjengiver lidt af Mr. Choates gribende Oration:

„Det er nu firti Aar siden jeg første Gang saa og hørte Abraham Lincoln, men det Indtryk han gjorde paa mig er uudsletteligt. Efter at have vundet stor Berømmelse i Vesten kom han til New York for at holde en politisk Tale. Han saa i alle Henseender ud lig en af de almindelige Folk, blandt hvilke han likte at bli regnet. Ved første Øiekast var der intet imponerende ved ham — undtagen at hans høie Skikkelse adskilte ham fra alle andre. Hans Klæder hang skjødesløst paa hans Kjæmpeskikkelse, hans Ansigt havde en mørkladen Blegbed uden den mindste Farve; hans sterke Træk var ridset med Slidets og Kampens Furer; hans dybe Øine havde et sørgmodigt og ængsteligt Udtryk. Der var ikke meget i hans Aasyn, der vidnede om den Hjernekraft, der havde løftet ham fra den laveste til den høieste Stilling i Samfundet. I det han talte til mig før Mødet syntes han lide af en lignende Ængstelse som for Eksempel en ung Mand vilde have, der for første Gang skal træde frem for en fremmed Forsamling, hvis Kritik han frygter. Det var en stor-artet Forsamling, bestaaende af alle de berømte Mænd, alle de lærde og dannede, som tilhørte hans Parti i New York: Redaktører, Prester, Statsmænd, Sagførere, Kjøbmænd, Kritikere. De var alle nysgjerrige efter at høre ham. Hans Rygte som en kraftig Taler var løbet ham i Forveien.

„Da Mr. Bryant introducerte ham paa den høie Platform i „Cooper Institute“ var der som et Hav af opadvendte granskende Ansigter, der vilde se, hvorledes denne Folkets Søn saa ud. Han var Situationen mægtig. Da han talte, blev han som forvandlet; hans Øine flammede, hans Stemme klang, hans Ansigt lyste og syntes at kaste et Skjær over hele Folkemassen. I en og en halv Time holdt han Forsamlingen som i sin Haand. Hans Sprog og Foredrag var yderst enkelt og ligetil. Bibelens ligefremme Udtryksmaade, hvormed han var saa godt kjendt, beherskede hans Tale. Uden nogenslags Tilsmykninger gik han lige paa Sagen. Det var forbausende, hvorledes denne Mand, der var uden Skolegang, paa egen Haand havde mestret den høieste Slags Veltalenhed.

„Han talte den Sag, han saa grundigt havde sat sig ind i. Han beviste ved en Mængde historiske Kjendsgjerninger og med mesterlig Logik, at Fædrene, som forfattede Konstitutionen, havde isinde at bemyndige Regjeringen til at udelukke Slaveriet fra Territorierne, og han protesterede mod Sydens Trudsel om at opløse Unionen, dersom en republikansk President blev valgt. Han sluttede med en gribende Opfordring til Forsamlingen at handle i Sagen kun i Lyset af hvad som var ret. Og hans sidste kraftige Sætning opsummerede hele Argumentet og slog det fast i vor Bevidsthed og i vore Hjerter:

„Lad os holde fast ved den Tro, at Retfærdigheden skal seire og lad os i denne Tro gjøre vor Pligt, som vi forstaar den.“

„Den Nat gjenlød den store Sal af mægtige Bifald og næste Dag gik Begeistringen for Lincoln som en Bølge

over den store By. Han, der kom som en fremmed, forlod os som en Seirherre.

„Ak! Fem Aar efter den store Nat, saa jeg ham atter igjen, for sidste Gang i den samme By, baaret i sin Kiste gjennem de sort draperte Gader. Med Taarer og Veklager fulgtes han af et hjerteknust Folk fra Washington, Stedet for hans Martyrdom, til sit sidste Hvilested i den unge By i Vesten, hvor han havde banet sin Vei frem til Ære og Berømmelse."

Før det republikanske Parti holdt sin Konvention, hvor Lincoln blev nomineret, var der allerede tre Presidentkandidater i Marken. Det gik med Douglas som Lincoln havde forudseet: Sydens Demokrater vilde ikke have ham og nominerte John C. Breckenridge af Kentucky. Demokraterne fra Norden nominerte Douglas. Delegater fra forskjellige Stater som repræsenterede Levningerne af det gamle Whigparti nominerte John Bell af Tennessee paa en Platform, der aldeles forbigik Slaverispørgsmaalet. Hvis nu Republikanerne nominerte den rette Mand havde de god Udsigt til at vinde.

Republikanerne holdt sin Konvention i Chicago. Lincoln og hans Venner arbeidede haardt for at han kunde faa Delegationen fra Illinois. Dette lykkedes uden Vanskelighed, og da Delegater fra andre Stater kom til Chicago tog det ikke længe før Argumenterne for Lincoln som den bedste Mand begyndte at gjøre et sterkt Indtryk.

Nogle af Lincolns Venner, som dog ikke kjendte ham særdeles godt, forstod at de kunde faa flere Stemmer fra Pennsylvania, dersom de fik Bemyndigelse af Lincoln til at love, at Mr. Cameron skulde bli „Secretary of the treasury". De sendte Telegram til Lincoln. Svaret lød

kort og godt: „Jeg bemyndiger ingen Overenskomst og vil ikke anse mig bunden til nogen.“ Hans Venner blev rasende. De havde arbeidet for ham Nat og Dag, og nu, da der var Udsigt til at faa ham nomineret, holdt han paa at styrte omkuld alt hvad de havde gjort. Nogle bandte, andre bare spyttede. En af dem afgjorde Sagen ved at sige, at siden Lincoln ikke var tilstede og ikke kunde sætte sig ind i Stillingen, fik de selv handle efter bedste Skjøn og siden fik han gjøre som han vilde.

William H. Seward af New York blev først nomineret, og der lød en Storm af Bifald. Saa blev Abraham Lincoln af Illinois nomineret af Mr. Judd, og den første Storm af Bifald var som intet at regne mod den Storm, der nu brød løs. Cameron, Chase, Bates, McLean, Dayton og Collamer blev saa nomineret og Afstemningen begyndte. To Navne stod klart frem efter første Afstemning. Det ene var Seward, det andet var Lincoln. Seward fik 173 Stemmer, Lincoln fik 102. New York Delegationen var saa sikker paa Seir, at de lagde ikke Merke til Betydningen af første Stemmeafgivning. 70 af Stemmerne kom fra New York. Dette betød, at udenom New York havde Lincoln omtrent ligesaa mange Stemmer som Seward. Under anden Afstemning blev New York Delegationen ængstelig, og Resultatet var, at Seward fik 184 og Lincoln fik 181. Der blev en Haandklappen, Trampen af Fødder og Skrig, der rystede den store Bygning.

Før tredie Afstemning fandt Sted blev der en svare Diskussion rundt blandt Delegaterne. Man forstod, at Stemningen for Lincoln tiltog i Styrke. Tredie Afstemning begyndte under en dyb og trykkende Taushed. Længe

før Resultatet blev oplæst af Sekretæren havde mange regnet det ud for sig selv: Lincoln 231½; Seward 180. Seward havde tabt 4; Lincoln havde vundet 50½. Han trængte kun 1½ Stemme for at vinde Nominationen.

Den store Sal blev pludselig saa stille som en Kirke, og alle lænede sig fremover for at høre, hvem det var, som vilde kaste de afgjørende Stemmer. Inden et Minuts Forløb sprang David K. Cartter op paa sin Stol og raabte, at Ohio vilde give Lincoln fire af sine Stemmer. En Mand raabte et Navn høit op mod Taget, og en Kanon fra Toppen paa Bygningen dundrede løs til Tegn paa, at Lincoln var nomineret. Byens Gader rundtomkring var fuld af Folk, der stod og ventede paa Udfaldet. Da Kanonen drønnede, vidste alle, hvad det betød og der lød et vældigt Raab fra tusinde Munde. Inde paa Salen forandrede den ene Stat efter den anden sine Stemmer til Lincolns Nomination blev enstemmig.

Paa Eftermiddagen blev Hannibal Hamlin fra Maine nomineret til Vicepresident, og da Delegaterne for hjemover paa Aftentoget kunde de paa de flammende Baal ved Stationerne forstaa, at en mindeværdig Valgkamp var allerede begyndt.

Medens Konventionen stod paa havde Lincoln i Springfield forsøgt at holde sine Følelser under Kontrol. Da Nyheden endelig kom, at han var nomineret, var han paa et Aviskontor. Han stod op med engang og gav bare saavidt de tilstedeværende Anledning til at lykønske sig. „Jeg tænker der er en liden Kone nede i vort Hjem, som kan like at høre Nyheden," sagde han og strøg hjemover saa fort han kunde.

I den paafølgende Valgkamp var Begeistringen størst inden Republikanernes Rækker. Omtrent en Uge før sin Nomination var Lincoln tilstede ved Illinois Statskonvention i Decatur i Coles County, ikke langt fra det gamle Lincoln Hjem. Paa et givet Signal kom gamle John Hanks, en af Abrahams Kamerater fra Gutteaarene, og en anden Pioneer marscherende ind bærende paa sine Skuldre to lange Gjærdestøre (Fence Rails"), hvortil var fæstet et Banner med denne Inskription:

„To Gjærdestøre hugget af Abraham Lincoln og John Hanks ved Sangamon-Elven 1830."

Den store Forsamling brød ud i et vældigt Bifald og man begyndte at raabe paa Lincoln fra alle Kanter. Der blev ikke stille, før han maatte frem og holde følgende Tale:

„Mine Herrer! Jeg formoder, I ønsker at høre noget om disse Tingester (idet han pegte paa gamle John og Gjærdestørene). Nuvel, Sandheden er den, at John Hanks og jeg hug Gjærdestøre ved Sangamon-Elven. Jeg ved ikke om vi gjorde disse Støre. Tingen er, at jeg tror ikke de er nogen til større Ære (sagde han leende). Men dette ved jeg, at jeg gjorde Støre dengang og jeg tænker jeg kunde gjøre dem bedre nu."

Denne korte Tale høstede voldsomt Bifald. Endda større blev Begeistringen, da man besluttede at gjøre alt i sin Magt for at faa ham nomineret.

Disse „Rails" blev taget til Chicago, og de blev dekoreret med Blomstre og Baand under Konventionen. De republikanske Blade rundt i Landet begyndte at skrive om Lincoln som „the Rail-Splitter Candidate", eller hvad det paa egte norsk vilde kaldes „Garstaur-Kandidaten".

Det andet Navn han havde var „Honest Old Abe", — „Den gamle ærlige Abraham". Disse Benævnelser slog an hos Folket, og hvor han tabte en Stemme paagrund af dem, vandt han ti.

Beretningen om hans tunge og trange Barndomsaar og hans ærefulde Bestræbelser at samle Kundskaber og komme frem i Verden var ogsaa vel skikket til at vække Interesse, ja Begeistring for Manden. Resultat af Valget var som følger:

(Popular Vote):		(Electoral Vote):	
Lincoln	1,850,610.	Lincoln	180
Douglas	1,365,976	Breckenridge	72
Breckenridge	847,953	Bell	39
Bell	590,631	Douglas	12

Abraham Lincoln var valgt til President af de Forenede Stater. Gutten, som var født i Loghytten, skulde nu flytte til det Hvide Hus i Washington.

Det var den 10de Februar 1861, at Lincoln sammen med Hustru og tre Sønner og flere af Statens ledende Mænd forlod Springfield.

Langs hele Veien var Lincoln Gjenstand for stor Hyldest. Store Folkeskarer mødte frem ved Stationerne og ingensteds hørtes et upassende Ord. Guvernører og Borgermestre mødte frem og holdt Taler og Lincoln maatte svare. Folk, som havde hørt ham eller læst hans Taler, ventede at høre ham holde lignende Taler nu. Skjønt Lincoln talte godt under Omstændighederne, blev dog mange adskilligt skuffet. Han følte Ansvaret og var derfor forsigtig. Det gjaldt fremfor alt ikke at sætte Syden i Fyr og Flamme.

Paa Veien til Washington fik Dommer Judd Nys om en Sammensvergelse, der gik ud paa, at Lincoln skulde dræbes i Baltimore.

Planen for hans Ankomst til Washington blev derfor forandret. Lincoln med et Par andre blev sendt til Washington tidligere end før berammet. Just som det begyndte at gry ad Dag Lørdag den 23de Februar 1861, kom Nattoget fra Philadelphia som sædvanlig til den eneste Station i Byen Washington. Passagererne steg hurtig af og skyndte sig gjennem de lange Skur hen til Udgangen. De sidste som steg af Toget var tre Mænd; den ene, som havde en blød Hat paa Hovedet og en kort Yderfrakke paa lignende en Sjømandsjakke, vilde man lagt Merke til hvor som helst, thi hans Frakke og Benklæder var saa rent for korte. Men der var ingen Tilskuer undtagen en Mand, som stod i Skyggen af en Stolpe. Han kom hastig henimod de tre, idet han sagde: „Du kan ikke lure mig, Abraham!" Manden nævnte sit Navn og alle hilste paa ham. De fire kjørte hurtig til Willards Hotel og gik ind gjennem Døren for Damer. Disse og tre Personer til var de eneste i hele Byen som vidste, at den Mand, hvis Navn var i hver Avis i hele den civiliserte Verden, paa denne hemmelighedsfulde Maade kom til Hovedstaden for at tage Styret i sine Hænder.

Det er ikke Hensigten med denne Bog at følge Lincoln Skridt for Skridt fra den Dag han blev President og til hans Død. Kun nogle Linjer om denne Periode. Saa tilslut nogle Ord om hans Død og Begravelse.

Den 12te April 1861, straks efter Lincoln blev indført som President, begyndte Sydstaterne Krig mod Regjeringen. Krigen varte helt til i April 1865 — ialt fire Aar. Lincoln blev gjenvalgt i 1864 og var just

begyndt paa sin anden Termin, da han blev skudt. Krigen begyndte og endte mens han var President.

De, som har fulgt med Lincoln fra hans Fødsel til han blev President, vil ikke forundre sig over, at han viste sig snart at være den uhyre vanskelige Stilling langt mere mægtig end vel nogen anden. Mange af hans Venner blev meget skuffet i Begyndelsen, thi de syntes han gik frem saa altfor sent og forsigtig. Men med Tiden fik de mere og mere Respekt for hans Dømmekraft. Hans Uvenner ikke alene i Syden men i andre Dele af Landet gjorde ham til Gjenstand for mere Haan og Spot end vistnok nogen Mand nogensinde har været udsat for i Historien. Men Lincoln bar Venners Kritik og Uvenners Haan med en Taalmodighed, som ogsaa søger sin Lige i Historien. Baade han og mange med ham havde troet, at Krigen vilde vare kun en kort Stund, men da Aar efter Aar gik hen, og det mange Gange saa ud til at Norden kunde komme til at tabe, holdt Lincoln Modet oppe omend de fleste andre blev modløse. Han var overbevist om, at Nordens Sag var ret. „Gud er paa vor Side," sagde han før Krigens Udbrud og det fik han tro endog i de mørkeste Timer.

Lidt efter lidt fik man en uhyre Agtelse for den høie, sørgmodigt udseende Mand i det Hvide Hus. Han lagde for Dagen en Takt og en Klogskab, der forbauset alle. Da Tiden kom skrev han den Proklamation, der satte fire Millioner Slaver i Frihed. Fra først af gjaldt det for ham at hindre Slaveriet fra at sprede sig udenfor Sydens Grænser. Efter at have overveiet Sagen i lang Tid, tog han Skridtet helt ud og afskaffede Slaveriet. Lincolns Proklamation om Negrenes Frihed blev udstedt den 1ste Januar 1863. Hundrede Dage i Forveien havde han

udstedt en Proklamation om, at han den 1ste Januar vilde erklære Slaverne fri. Efter at have raadført sig flere Gange med Medlemmerne af sit Kabinet, skrev han Erklæringen og i det han underskrev den fik fire Millioner Slaver sin Frihed.

Han levede længe nok til at se Unionen reddet og Fred gjenoprettet. Men det havde været en kostbar Krig. Nordstaterne tabte 300,000 Soldater, som døde i Slag eller døde af Saar eller Sygdom, mens vistnok 200,000 blev Krøblinger for Livet. Syden led kanske ligesaa store Tab, saa at hele Landet tabte en Million af sine sterkeste Mænd. Nordens Gjæld var engang (31te Aug. 1865) saa høi som $2,844,000,000. Sydens Gjæld blev aldrig betalt, da dens Regjering blev omstyrtet.

Ellevte Kapitel.

Lincoln sætter fire Millioner Slaver i Frihed — Hans Tro— Lincolns sidste Dag — Et Land i Sorg — „Nu tilhører han alle Tider!"

Der har været skrevet meget om Lincolns Religion eller Mangel paa Religion. Som allerede før nævnt var der en Tid i hans Liv, da han tvilede paa, om der var et Liv efter Døden. Ligeledes at han i en Valgkamp blev beskyldt for at være Fritænker. De følgende Udtalelser af Mænd, der stod ham nær de sidste Aar vil være af Interesse:

General Horatio King skriver:

„Han (Lincoln) var ikke Medlem af nogen Menighed, skjønt han gik regelmæssigt til „New York Avenue Presbyterian Church" mens han var President i det Hvide Hus. At han var en meget religiøs Mand fremgaar af hans Udtalelser i Breve og i offentlige Taler. Lad mig nævne bare et Eksempel. Dette er Lincolns egne Ord:

„Da jeg reiste fra Springfield bad jeg Folkene bede for mig; jeg var ikke en kristen. Da jeg begrov min Søn, den tyngste Prøvelse i mit Liv, var jeg ikke en kristen. Men da jeg reiste til Gettysburg og saa de Tusinde Grave af vore Soldater, da overgav jeg mig selv da og der til Kristus. Jeg bekjender, at jeg elsker Jesus."

Brigadegeneral James Rusling skriver:

Det er ikke min Mening at indlade mig paa det omtvistede Spørgsmaal angaaende Abraham Lincolns religiøse Begreb — om han, teknisk talt, var en Gudsfornegter, en vantro, eller dette eller hint. Et saadant trøstesløst Arbeide overlader jeg til dem, der finder Behag deri, eller som stod ham personlig nærmere end jeg. Men som et beskedent Bidrag til Historiens Sandhed vover jeg at rapportere en merkværdig Samtale, der den Gang syntes for min Sjæl som en Aabenbarelse af hans inderste Sjæl; og jeg tror i Sandhed, at den aabenbarede Lincoln, som han da virkelig og praktisk var, og saadan, som han helst havde ønsket at blive betragtet af det amerikanske Folk.

Vedkommende Samtale fandt Sted Søndag den 5te Juli 1863 — Søndagen efter Slaget ved Gettysburg — og tildrog sig saaledes: Gettysburgslaget fægtedes, som

det vil erindres, den 1ste, 2den og 3die Juli 1863. I det store Slag Torsdag den 2den Juli (anseet af mange for at være det virkelige Slag ved Gettysburg, paa Grund af den forfærdelige Kamp og de uhyre Tab, der tog Livet og Kraften ud af Lees Hær), mistede General Daniel E. Sickles et Ben, og den følgende Søndag Morgen ankom han til Washington med Benet amputeret ovenfor Knæet. Han blev bragt til et Privathus paa F Gade, næsten ligeoverfor „Ebbitt House", og der fandt jeg ham liggende paa en Hospitalseng, da jeg omtrent Kl. 3 Eftermiddag kom for at se til ham. (Jeg var den Gang Oberstløitnant ved hans Stab og naturligvis ængstelig efter at se min Chef).

Vi havde ikke talt længe, førend Presidenten blev anmeldt, og umiddelbart efterpaa traadte Lincoln ind, ledsaget af sin Søn „Tad", der da var en Gut paa omkring 10—12 Aar. Han opholdt sig paa Soldaterhjemmet; men ved Efterretningen om General Sickles Ankomst, red han ind til Byen, eskorteret af en Kavalleriafdeling. Han var klædt i sort Civildragt med en høi Cylinderhat, lang Frakke, høie Ridestøvler med Sporer, og med sine magre, knoklede Hænder og stride, ubørstede Haar var han omtrent den mest keitede Rytter, jeg nogensinde har seet.

Han hilsede Sickles hjertelig og ømt, skjønt muntert, og det var let at se, at de havde stor Agtelse for hverandre. De var begge Politikere; begge elskede Unionen oprigtigt og hjerteligt; og Sickles havde allerede vist sig i den Grad begavet baade som Statsmand og Kriger, at Lincoln straks saa hans Vegt og Værd i Kampen, der holdt paa at bringe Unionen til at vakle. Desuden var Sickles en „Krigs-Demokrat", skarpsindig og dygtig, og Lincoln var

en altfor klog Republikaner til at gaa saadanne forbi i disse farefulde Krigsdage.

Da Hilsenerne var tilende, satte Lincoln sig ned og begyndte straks at udspørge Sickles vidt og bredt om Gettysburgslaget. Han spurgte naturligvis først om, hvorledes Sickles selv var blevet saaret, og om, hvorledes han befandt sig. Han gik saa over til de store Enkeltheder ved Slaget, hvorledes de saarede skjøttedes, og endelig til Vigtigheden og Betydningen af Seiren, og hvad General Meade agtede at foretage ianledning af den.

Sickles svarede roligt og besindigt tiltrods for Smerten, hans Ben foraarsagede ham, og det lykkedes ham at give Presidenten grundig Besked om, hvad der tildrog sig under den betydningsfulde Dyst. Hans Fremstilling kom ham uden Tvil ogsaa selv tilgode, da General Meade senere foreslog at stille ham for en Krigsret for den tapre, men uregelmæssige Maade, paa hvilken han kjæmpede under hint Slag.

„Nei," svarede Lincoln paa Forslaget, „det maa ikke gjøres; Sickles kan muligens have feilet; men han kjæmpede tappert og gav sit ene Ben — næsten sit Liv — for Unionen. Og der er Ære nok til at strække til for alle."

Da Lincolns Forespørgsler syntes at være tilende, gjenoptog Sickles efter nogle Øieblikkes Taushed Samtalen omtrent som følger:

„Jeg beder om Undskyldning, Mr. President; men hvad synes nu De om Gettysburg? Hvorledes betragtede De Situationen under vore Felttog og Fægtninger deroppe i Pennsylvania?"

„Aa," svarede Lincoln, „jeg tænkte ikke stort derpaa. Jeg var ikke ængstelig derover."

„Ikke det?" gjenmælede Sickles med Forbauselse. „Vi blev fortalt, at I Washington-Folk var uhyre ængstelige, og det havde I ogsaa god Grund til at være; thi det saa en stor Del af Tiden temmelig mørkt ud for os deroppe."

„Ja, det ved jeg, og jeg antager, at der var enkelte af os, der var lidt urolige i Sindet. Ja, endel Kabinetsmedlemmer talte endog om Muligheden af, at Washington vilde blive indtaget, og beordrede et Krigsskib hertil, og de gik endog saa langt, at de sendte endel Regjeringsarkiver ombord, og vilde ogsaa, at jeg skulde gaa ombord. Men jeg negtede at gjøre det. Stanton og Welles, tror jeg, var endel opskræmte. Seward ogsaa, antager jeg. Men jeg sagde hele Tiden, at vor Stilling var god, og at vi vilde seire ved Gettysburg, og det gjorde vi jo ogsaa. Nei, General Sickles, jeg nærede ingen Frygt for Udfaldet ved Gettysburg!"

„Hvorfor ikke, Mr. President? Hvorledes havde det sig? Vi hørte, at næsten alle og enhver hernede i Washington var betaget af en større eller mindre panisk Skræk."

„Ja, jeg antager det, og mange var mere forskrækkede, end de bryder sig om at indrømme. Men alvorlig talt, General Sickles, jeg nærede ikke mindste Ængstelse for Udfaldet ved Gettysburg, og hvis De virkelig ønsker at vide Aarsagen, skal jeg sige Dem den. Naturligvis ønsker jeg, at hverken De eller Oberst Rusling skal sige noget om dette — idetmindste ikke nu. Folk kunde gjøre Nar deraf, ved De. Men Sandheden er, at under Felttogets Tryk og Trængsel derborte, gik jeg ind i mit Værelse, faldt ned paa mine Knæ og bad den almægtige Gud om

Seir ved Gettysburg. Jeg sagde ham, at dette Land var hans Land, denne Krig var hans Krig, men at det var os umuligt at overstaa et andet Fredricksburg og Chancellorville. Og da og der aflagde jeg det høitidelige Løfte for min Skaber, at dersom han vilde staa Gutterne bi ved Gettysburg, vilde jeg staa fast ved ham. — Og det gjorde Gud, og jeg vil holde fast ved ham. — Efter den Tid — jeg ved ikke, hvorledes det kan være, og det er ikke muligt for mig at forklare — efter den Tid snoede den søde Trøst sig ind i min Sjæl, at Gud den almægtige havde taget hele vor Sag i sin Haand, og vi vilde seire! Nei, General Sickles, jeg nærede ingen Frygt for Gettysburg, og dette er Grunden!"

Lincoln sagde alt dette med den største Høitidelighed, næsten som Moses kunde have talt, efterat han var stegen ned fra Sinai. Da han havde talt ud, indtraadte en Pause, som ingen syntes tilbøielig til at bryde. Vi var alle beskjæftiget med vore egne Tanker, og Presidenten især syntes atter at være hensunken i stille Kommuniceren med sin Gud. Den første til at bryde Tausheden var General Sickles, der fortsatte Samtalen som følger:

„Mr. President, hvad tænker De for Tiden om Vicksburg? Hvorledes staar det til dernede nu?"

„Jeg ved ikke rigtig," svarede Lincoln, fremdeles meget alvorlig. „Grant hamrer fremdeles løs dernede og vinder endel Fremgang, tror jeg. Jeg tror, som vi pleiede at sige ude i Illinois, at han enten „vil gjøre en Ske eller spolere et Horn", førend han bliver færdig. Enkelte af vore Folk synes, han er vel sen, og vil, at jeg skal afsætte ham. Men for at sige Sandheden, liker jeg paa en Maade U. S. Grant; han ærgrer og generer mig

ikke. Han tager imod alle de Tropper, vi med Tryghed kan afstaa til ham, og gjør det bedste, han formaar med, hvad han faar, uden evindelig at knurre og skjænde. Jeg tilstaar, jeg liker General Grant — „Uncle Sams Grant". Der er en hel Del i og ved ham, og undtagen noget indtræffer mere end det, jeg nu kan se, agter jeg at holde fast ved Grant endnu en lang Tid."

„Altsaa, De nærer heller ikke nogen Frygt for Vicksburgs Vedkommende, Mr. President?" tilføiede General Sickles.

„Nei, jeg kan ikke sige, at jeg gjør det," svarede Lincoln tankefuldt. „Sandheden er, at jeg har bedet for Vicksburg ogsaa (men sig det ikke til nogen, i alt Fald ikke just nu). Jeg har kjæmpet med Gud i Bønnen og sagt ham, hvor saare vi trænger til Mississippi-Floden, hvorledes den burde flyde ren og ugrumset til Havet, hvorledes hin store Dal burde evindelig være fri, og jeg antager, han forstaar hele Stillingen dernede fra Alfa til Omega. Og nu har jeg som en Følelse af, at vi kommer til at seire ved Vicksburg ogsaa. Jeg ved ikke, hvor snart, men jeg tror, vi vil."

Lincoln kunde ikke vide, at Vicksburg var falden; den faldt den 4de Juli, og et Forenede Staters Krigsskib var da paa Veien opover Floden til Cairo med Efterretningen om en Seier, der saa snart skulde vække Glæde og Begeistring over hele Norden. Gettysburg og Vicksburg! Vore to store Tvillingseire Hvad Betydning havde ikke de for os i den skjæbnesvanger Sommer i 1863? Og hvorledes havde det gaaet med den amerikanske Republik, hvis begge var gaaet den modsatte Vei? Det er naturligvis ikke min Mening at paastaa,

at Lincolns Tro og Bønner nødvendigvis reddede Gettysburg og Vicksburg, men de gjorde visselig heller ingen Skade, og for ham var hans Tillid til Seier der paa Grund af disse en trøstende og blivende Virkelighed, der var skjøn at se paa denne mindeværdige 5te Juli 1863.

Lincoln efterlod det uudslettelige Indtryk baade paa General Sickles og mig, at han i disse to store afgjørende Tilfælde vandrede og talte med Herren — eller i det mindste troede, han gjorde det. Mon ikke han gjorde ligedan ved andre Leiligheder som ved Antietam, Chattanooga og Appomatox? Hvad Lincoln end maa have været i sine yngre Aar og under mere indskrænkede Omstændigheder, synes det at være sikkert, at han under den store Kamp, der rystede et helt Kontinent, mere og mere støttede sit Haab til Gud som den, der styrer og regjerer Nationer. Lignende Kampe havde bragt Wilhelm af Oranien, Cromwell og Washington til at ankre sit Haab paa den samme Klippe, og tilslut blev Lincoln en Styrer, der er værdig til Ligestillethed med disse.

Følgende Træk er værd at berette:

„En Dag, da vi laa foran Petersburg, blev der," fortæller en Soldat, „adskillig Bevægelse blandt Soldaterne tilvenstre. Snart lød der høie Raab og Haandklap, som kom os nærmere og nærmere og snart hørte vi et Navn fra alle Læber og vi raabte med de andre: „Lincoln, Lincoln!"

„Fader Abraham" var kommen til Hæren for at se sine Gutter. Lille „Ted" red ved hans Side og af de to var han den bedste Rytter.

„Nogle Maaneder senere kom han igjen, dengang var han tilfods. Vi stod i en Linje — og han tog os i Haanden og hilste paa os. Fyretyve Aar er forløbne, men jeg føler det Haandtrykket den Dag idag.

„Da han havde hilst paa Mændene gik han til et Telt, hvor de syge og saarede laa. Idet han nærmede sig Teltet fik han se en Træstok ligge der og ved Siden laa en Øks. Fristelsen blev ham for stor. Han greb Øksen og kløvede Stokken. Saa bøiede han sig ned og gik ind i Teltet. Dermed blev han borte for os for stedse.

„Den næste Dag maatte General Lee overgive sig og Unionen var reddet. Seks Dage senere var den store og gode President død."

Efter Krigen var slut begyndte Lincoln at lægge Planer for, hvorledes Landet bedst kunde komme paafode igjen. Hele hans Tanke gjaldt „at binde op om Nationens Saar".

Den 14de April 1865 var en stille og alvorlig Dag i hele Landet. Det var Langfredag. Men det var ogsaa en Glædens Dag, thi hvor Folket samledes i sine Gudshuse lovede og prisede de Gud for Freden, som atter var vendt tilbage til Landet. Men Dagen skulde ikke ende som en Glædesdag. En stor Sorg skulde før Nattens Frembrud ramme hele Verden.

I Washington var Dagen stille og høitidelig. General Grant var ankommen til Byen om Morgenen og overvar Kabinetsmødet i det Hvide Hus. Grant udtrykte lidt Aengstelse for Sherman, fra hvem de ikke havde hørt paa en Tid. (Enkelte af Sydstaternes Tropper havde endnu ikke overgivet sig). Lincoln beroligede ham paa

sin egen eiendommelige Maade ved at sige, at han havde havt den Drøm, der altid gik forud for en lykkelig Tidende. Han havde drømt, at han var i en merkelig Baad, der dreves hurtig hen mod en mørk ukjendt Kyst. Den Drøm havde han havt før flere af de største Slag. Kabinetmedlemmerne lyttede alvorligt til hans Beretning, men Grant syntes ikke at lægge stort Bræt paa den. Lincoln sagde kun, at han var sikker paa at faa høre gode Nyheder fra Sherman, thi han vidste ikke om nogen anden Hændelse, der kunde indtræffe.

Han talte med Ro og Alvor om Nødvendigheden af at faa istand god Orden i Landet og særlig i Sydstaterne. Han bad alle Medlemmerne tænke nøie over Sagen. Al Tanke paa Hevn maatte vige for Tanken paa Fred og god Forstaaelse. De hævede Mødet mens hans Ord om Fred og Tilgivelse endnu lød i deres Øren for aldrig igjen at møde under hans forstandige, kloge Ledelse.

Det var en glad Dag for Lincoln. Hans Søn Robert var netop kommet hjem som Kaptein. Om Eftermiddagen tog han en Kjøretur med Mrs. Linoln. Han var særdeles mild og øm; talte meget om Fortiden og om Fremtiden. Efter fire Aars Storm og Kampe troede han de næste fire vilde bli rolige og lykkelige. Derefter vilde han atter reise tilbage til Illinois og optage sin Sagførerforretning. Hans Hjerte syntes fuldt af venlige Følelser mod alle Mennesker og af Taknemmelighed mod Gud.

Lincoln havde mange Gange faaet Trudsler paa Livet, men da der intet blev af dem, blev baade han og hans Venner tryggere og især nu, naar Krigen var endt. Men just nu var der sat en Sammensværgelse igang, der var af en alvorligere Karakter end hvad før havde kommet mere eller mindre tilsyne. Lederen for Sammensværgel-

sen var John Wilkes Booth, en ung vakker Skuespiller. Han var en fanatisk Hader af Norden, og dette Had blev naturligvis rettet mod Lincoln. Helt siden den sidste Høst havde han pønset paa at komme Lincoln tillivs. Da Lincoln for anden Gang blev indført som President forsøgte han at trænge sig frem til Presidenten, men blev forhindret.

Det var først ved Middagstider den 14de April, at Booth og hans Kollegaer fik høre, at Lincoln den samme Aften vilde overvære en Forestilling i Fords Teater. Det har forundret mange, ikke mindst i Europa, at Lincoln skulde være paa et saadant Sted paa en Langfredag, men Langfredag var dengang i Amerika, med Undtagelse i enkelte Kirkesamfund, ikke en Helligdag. Lincoln fandt ofte Adspredelse i at overvære en Forestilling. Byen var fuld af Soldater og i Teatret vilde de kunne faa se ham.

Booth var godt kjendt med hele Teatret. Han ordnede det saa paa Eftermiddagen, at han kunde lukke Døren til Presidentens Loge, saa ingen kunde aabne den udenfra, naar han først var kommen derind. Han havde endog boret et Hul i en Dør, hvorigjennem han enten kunde se ind eller ogsaa skyde i Tilfælde han ikke fik komme ind.

Mrs. Lincoln havde indbudt en Miss Harris og Mayor Rathbone. Forestillingen var begyndt, da Lincoln kom ind. Orkestret spillede „Hail to the Chief", Spillerne ventede mens Forsamlingen stod op og klappede voldsomt i Hænderne. Presidenten bukkede og Forestillingen fortsatte.

Nogle Minutter før Klokken ti, steg Booth af en Hest bagenfor Teatret, bad en Gut holde den, drak et Glas Brændevin og gik hurtig henimod Presidentens Loge.

Han gav sit Kort til en Vagtmand, fik Lov at gaa ind og lukkede Døren efter sig sagte.

Et Øienvidne, W. H. Taylor, skildrer Mordet saaledes:

„Omtrent midt i tredie Akt hørtes et Skud. Straks efter skingrede Morderens John Wilkes Booths Raab: „Sic semper tyrannis“ (Saa gaa det altid Tyranner) gjennem Rummet, og altsaa ikke efterat han havde naaet Scenen, som det har været fremstillet. Han hoppede heller ikke straks ned fra Logen med Armen i Veiret eller udstrakte, som vi ofte ser ham i Illustrationer. Han plantede derimod Hænderne paa Logens Ræling og svang sig over paa den Maade. En af hans Sporer hang igjen i det amerikanske Flag, med hvilket Logen var draperet, og han kom efter al Sandsynlighed ned paa et Ben. Idet han naaede Gulvet, for han hovedkuls fremover, og Bladet paa en lang Stillet eller Dolk glimtede i Lyset, som hans Haand paa Gulvet havde omsluttet. Han reiste sig hurtigt op og tog et eller to usikre Skridt. Pludseligt vendte han sig mod Tilskuerne og trak sig tilbage med teatralsk Holdning. Svingende med Armene i en Halvcirkel gjorde han en flot Snirkel med Dolken og forsvandt fra Scenen i et Øieblik.

„Derpaa fulgte det hjerteskjærende og haarreisende Skrig fra Mrs. Lincoln, og en ubeskrivelig Forvirring opstod. Der blev af enkelte gjort Forsøg paa at trænge ind i Logen fra Udsiden, men Døren var stængt indenfra.

„Jeg lagde dernæst Merke til en Officer, som stod paa Skuldrene af en Mand og anstrengte sig for at klyve op i Logen fra Scenen. Imedens var Presidenten forblevet siddende i sin Stol med Hovedet bøiet fremover; men jeg saa ham tydelig engang reise sig, og ligesom en drukken

Mand forsøgte han at tage et Skridt eller to. Han stod ikke ret, men halvt opreist. I dette Øieblik kom Mayor Rathbone ham til Hjælp, og støttet af den sidste sank han tilbage i Stolen.

„Ved denne Tid kom Miss Laura Keen til. Hun havde naaet Logen gjennem den private Indgang bag Scenen, og om hende er det bleven sagt, at hun bragte Presidenten et Glas Vand for om muligt at opfriske ham. Bommen foran Døren var bleven fjernet fra Indsiden, og flere i Parketet gik ind. Herefter kunde lidet iagttages.

„Forunderligt nok syntes alle straks at opfatte, at et Mordforsøg laa til Grund for Skydningen; thi Ord svirrede i Luften om, at Teatret vilde blive sprængt i Filler. Man stormede paa for at komme ud. Vi var saaledes stillet, at vi nødvendigvis maatte blive nogle af de sidste til at forlade Huset. Idet vi nærmede os Døren, saa vi flere Mænd komme henimod os fra Gangen bagom Logen med Presidenten paa en improviseret Baare, og vi stansede for at lade dem komme forbi. De skyndte sig, saa fort de kunde, og Presidentens Hoved var kastet tilbage og hang noget ned. Han var helt ubevidst og syntes fuldkommen livløs og blødte lidt fra Saaret i Hovedet. Netop som de passerede forbi, kastede jeg et Blik paa Gulvet, og da jeg saa en rød Flæk paa et Stykke Papir, tog jeg det op. At Pletterne derpaa er Abraham Lincolns Hjerteblod, er saa sikkert, som at han blev skudt den Dag og paa det nævnte Sted."

Saaret var af saadan Art, at det vilde have medført øieblikkelig Død til de fleste andre almindelige Mennesker, men Presidentens Livskraft var noget enestaaende. Han var naturligvis ubevist helt fra først af, men han pustede sagte men regelmæssigt hele Natten. Da det be-

gyndte at lysne mod Dag og Lampelyset blev mat, begyndte Pulsen at sagtne. Hans Stønnen ophørte og et Udtryk af ubeskrivelig Fred lagde sig over hans trætte Ansigt og toogtyve Minutter efter syv døde han. Sekretær Stanton brød Tausheden ved at sige:

„Nu tilhører han alle Tider."

Da Booth hoppede fra Logen og ned paa Platformen blev den ene Fod hængende fast i et amerikansk Flag og han faldt tungt ned og brækkede det ene Ben. Han undslap dog, kastede sig paa Hesteryggen og flygtede til Maryland. Endelig blev han omringet i en Hølade nær Bowling Green, Va. Der sattes Ild paa Bygningen for at faa drive ham ud, men da han var fast besluttet paa at forsvare sig mod Arrest, blev han skudt af en af Soldaterne. De andre som var med i Sammensværgelsen blev arresteret. Harold, Payne, Atzerott og Mrs. Surrat blev hængt; Arnold, Mudd og O'Laughlin fik Fængselsstraf paa Livstid; Spangler paa seks Aar.

Budskabet om Lincolns Død, just som man var begyndt at glædes over endelig Seir, kastede Landet i den dybeste Sorg. Man blev aldeles lammet af det skrækkelige Slag. Den vundne Seir blev glemt, og saaledes gik det til, at der ikke blev nogen offentlig Feiren af at Sydens Oprør var knust. Det var vistnok bedst at det gik slig. Lincoln vilde have foretrukket det samme.

Inden en Time efter at det afsjælede Legeme var bragt til det Hvide Hus, var hele Byen draperet i sort. Det blev besluttet at Begravelsesceremonierne skulde holdes i Washington den 19de April og alle Kirker i hele Landet blev indbudt at deltage paa samme Tid i passende Sørgefester. Efter korte Ceremonier i „the East Room" førtes Kisten hen til Jernbanestationen for at bringes til

Springfield. En vældig Folkemasse dannede Processionen og bevægede sig sagte gjennem Byens Gader, mens Kanonerne dundrede og alle Klokker i Byen ringede. Og som et Vidnesbyrd paa Lincolns Verk marscherte en Trop Negersoldater foran Kisten.

Saasnart det blev bekjendt, at Lincoln skulde begraves i Springfield, bad hvereneste By langs Ruten om at Toget maatte stanse for at Folket kunde bringe den store Mand sin sidste Hyldest. Toget fulgte omtrent samme Rute, som Lincoln havde taget, da han kom til Washington for at bli President. I Baltimore, hvor der fire Aar tidligere var Fare for hans Liv, blev Kisten ført til den største Bygning, og hvor sørgende Skarer i tusindvis gik forbi. Den samme Demonstration blev gjentaget i alle Byer med stigende Tegn paa Sorg. I New York gik en halv Million Mennesker forbi Kisten i taus Sorg. Da Toget bevægede sig langsmed Hudson Elven om Natten, var vældige Folkemasser mødt frem ved alle Stationer med blussende Fakler, syngende Sørgesange. Alt eftersom Sørgetoget nærmede sig Illinois blev Sorgen mere og mere overvældende. Herude havde de bedst forstaaet ham.

Toget ankom til Springfield Klokken ni om Formiddagen den 3die Mai. I de to sidste Uger havde man ikke tænkt og talt om andet end hvorledes man skulde tage imod den afdøde. Kisten sattes i Kapitoliet, der var draperet udenpaa fra øverst til nederst i sort. I fireogtyve Timer gik der en ustanselig Strøm af Folk forbi for at byde deres Ven og Nabo velkommen hjem og sige ham det sidste Farvel. Klokken 10 den 4de Mai lukkedes Laaget og en umaadelig Procession fulgte med til „Oak Ridge“, hvor man havde valgt en vakker Plads for hans sidste Hvilested.